

ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ СРБИЈЕ
ОД 1. ЈАНУАРА ДО 31. ДЕЦЕМБРА 2014. ГОДИНЕ

БЕОГРАД
фебруар 2015. године

У складу са чланом 31. Закона о туризму средства за рад ТОС обезбеђују се из:

- 1) прихода остварених обављањем делатности и из других сопствених прихода;
- 2) донација, прилога и спонзорстава домаћих и страних правних и физичких

лица;

- 3) средстава буџета Републике Србије;

- 4) других извора, у складу са законом.

Средства из буџета за рад ТОС, у износу од 300 милиона динара, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину, раздео 20 - Министарство привреде, функционална класификација 473 - Туризам; економска класификација 451- Субвенције јавним нефинансијским предузећима.

По доношењу Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 44/2014), средства су обезбеђена Решењем о употреби средстава текуће буџетске резерве („Службени гласник РС“, број 46/2014), у разделу 58 – Министарство трговине, туризма и телекомуникација, функција 473 – туризам, економска класификација 451 – субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

Средства у износу од 85.000.000 динара обезбеђена су Законом о изменама и допунама Закона буџету Републике Србије за 2014. годину („Службени гласник РС“, бриј 116/2014), раздео 29 - Министарство трговине, туризма и телекомуникација, функционална класификација 473 - Туризам; економска класификација 451- Субвенције јавним нефинансијским предузећима.

Преко Министарства привреде ТОСу је пребачено 220.000.000 динара, што заједно са средствима у износу од 85.000.000 динара која су обезбеђена Законом о изменама и допунама Закона буџету Републике Србије за 2014. годину, износи укупно 305.000.000 динара која су обезбеђена из Буџета.

Статистички подаци

Према званичним статистичким подацима у 2014. години у Републици Србији боравило је укупно 2,192.268 туриста, што је на истом нивоу у односу на 2013. годину, од чега је домаћих било 1,165.536 (8 % мање у односу на у период јануар-новембар 2013. године), што чини 53 % од укупног броја гостију, а иностраних 1,028.732 (+ 12 %), односно 47 % од укупног броја гостију. У 2014. години, остварено је укупно 6,086.275 ноћења (што је за 7 % мање у односу на 2013. годину), од чега су домаћи туристи остварили 3,925.221 (14 % мање), што чини 64 % од укупног броја остварених ноћења, а инострани 2,161.054 (9 % више), или 36 % од укупног броја остварених ноћења.

Према подацима Народне банке Србије девизни прилив од туризма у првих 11 месеци 2014. године износио је 1,017 милијарди долара, односно 765 милиона евра, што је за 8 % више у поређењу са истим периодом 2013. године.

У доњој табели приказан је, по земљама, туристички промет у 2014. години, са тржишта са којих долази највећи број страних туриста.

Земља	Ноћења иностраних туриста	% 2014/2013.
Босна и Херцеговина	163.695	+ 5 %
Русија	153.811	+ 27 %
Црна Гора	137.084	0 %

Хрватска	116.921	+ 16 %
Немачка	114.997	+ 7 %
Словенија	112.237	- 8 %
Италија	103.573	- 2 %
Бугарска	88.953	+ 20 %
Турска	81.710	+ 49 %
Македонија	77.328	+ 9 %

Извор: Републички завод за статистику

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ОД 1. ЈАНУАРА ДО 31. ДЕЦЕМБРА 2014. ГОДИНЕ

Издавачка делатност

Врста	Назив	Језичка варијанта	Укупан тираж	Износ (са ПДВ)
Брошура	„Србија – живот у ритму срца“	енглески, арапски, кинески, немачки, француски	31.000	1.339.250,00
Брошура	„Serbia Highlights“	енглески, грчки, хебрејски, португалски, пољски	16.000	318.450,00
Брошура	„52 викенда у Србији“	бугарски, мађарски, српски, словеначки, енглески, руски	30.000	1.714.460,00
Брошура	„Откријте Дунав у Србији – атракције“	енглески, српски, немачки, италијански	23.000	649.660,00
Брошура	„Природа Србије – одмор у покрету“	енглески, словеначки	8.000	624.360,00
Брошура	„Кампинг и караванинг“	српско-енглеско-немачки	10.000	352.000,00
Брошура	„Бање Србије“	енглески, руски	9.000	378.510,00
Брошура	„Културно благо Србије“	енглески, српски	6.000	937.860,00
Брошура	„Србија памти – 100 година Првог светског рата“	руски, српски, енглески, француски	29.000	1.161.600,00
Брошура	„Soulfood Serbia“	енглески, јапански, руски, италијански	20.000	945.560,00
Брошура	„Organic Food Serbia“	енглески	2.000	96.800,00
Брошура	„Спорт и активан одмор“	енглески, српски, немачки	23.000	747.560,00
Брошура	„Календар природби“	српски, енглески	8.000	415.360,00
Брошура	„Хотелски адресар“	енглеско-немачки	5.000	118.250,00
Брошура	„Билтен ТОС“	српски	2.000	72.600,00

Брошура	„Информатор бањских и климатских места Србије“	српски	5.000	187.000,00
Брошура	„Meeting Planner’s Guide“	енглески	1.000	255.200,00
Брошура	„Дворски комплекс“	енглески, српски	20.000	605.000,00
Магазин	„Belguest“	српско-енглески	4.000	476.080,00
Мапа	„Туристичка карта Србије“	италијански, енглески, француски	38.000	310.200,00
Мапа	„Карта манастира“	енглески, јапански, српски, руски, немачки	43.000	414.150,00
Летак	Наивна уметност	јапански	1.000	13.680,00
Летак	Изузетне дестинације Европе – EDEN	српски	1.000	17.040,00
Летак	ИССА састанак	енглески	1.000	17.040,00
Летак	Спорт	арапски	2.000	19.920,00
Летак	Бање	арапски	2.000	19.920,00
Позивница	ISWA World Congress	енглески	500	9.300,00
Позивница	Опанак	кинески, немачки	800	15.240,00
Агенда	My Serbia	српско-енглески	2.000	432.000,00
Кесе	ТОС	српско-енглески	20.000	1.320.000,00
Календар	My Serbia	српско-енглески	2.000	209.000,00
Летак	Транзитни летак	енглески	600.000	792.000,00
Брошура	„Изузетне дестинације Европе“	српски, енглески	3.000	144.100,00
Каталог	Vienna Art Fair	енглески	1.000	78.000,00
Остало	Визиткарте	српски, енглески	9.100	54.600,00
УКУПНО			978.400	15.261.750,00

У извештајном периоду објављено је пет нових публикација, штампано је 20 првих издања публикација, шест нових издања периодичних, 33 ажурирана издања већ постојећих и шест доштампаних издања публикација. Осим овога, штампано је шест нових летака, две позивнице, један каталог као и промотивни материјал за кампању „Моја Србија“ у 2015. години.

Информисање јавности

У штампаним медијима током 2014. године објављено је више од 2040 прилога о туристичкој понуди Србије и 415 које се односе на активности ТОС. На различитим телевизијама објављено је око 1220 прилога о туризму, од којих се 187 прилога односио на ТОС. У истом периоду било је око 50 прилога о ТОС у радио емисијама и око 70 гостовања на телевизији. На медијским web странама објављено је преко 930 вести које су промовисале активности ТОС-а, и више од 165 вести које су се односиле на активности локалних туристичких организација и субјеката туристичке привреде Србије. На web странама ТОС-а постављено је преко

650 вести на српском језику које су промовисале активности ТОС-а и туристичке привреде Србије.

На интернет страници ТОС-а, као и на Фејсбук страници ТОС-а редовно су постављане информације о актуелним догађањима у музејима и галеријама у Србији.

Интернет презентација и дигитални маркетинг

Настављено је даље унапређивање интернет презентације ТОС-а додавањем нових садржаја, ажурирањем информација на свим нивоима, додавањем нових фотографија, брошура у електронском формату и свакодневним вестима. Такође, на насловној страни су урађене измене у заглављу стране, како би дизајн пратио кампање које су биле у току, од „Lifestyle Serbia“ преко странице посвећене фестивалима, до активности у сарадњи са Дунавским Центром за компетенцију.

Током туристичког форума на Борском језеру, организовано је предавање представника Google који је информисао присутне о значају и могућностима online маркетинга. Такође је одржана и радионица, на којој је, кроз практичан пример, показано постављање сајта користећи Wordpress систем, пријављивање на Google аналитику и објашњење функционисања и практичан рад – коришћење алата за праћење посета и понашања на сајту.

Након периода адаптације сајта за органску претрагу, у мају је реализована online кампања преко компаније Google, током које смо циљним групама (Велика Британија, Немачка, Италија и земље региона) промовисали туристичке производе и актуелну годишњу кампању Sity break, Lifestyle Serbia, Општа Србија и Фестивали за које смо спремили посебну секцију сајта.

Један од производа који је био најинтересантнији посетиоцима је био Sity break и Фестивали. Куриозитет кампање је и по завршетку кампање број посета и интеракција на сајту као и на друштвеним мрежама остао повећан, што показује да смо се представили као аутентични портал на ком туристи могу да се информишу о лепотама и понудама Србије.

Од 1. маја 2014 започето је рекламирање на интернету на претраживачу Google, које за циљ има повећање промета на нашем сајту, као и подизање свести о Србији као туристичкој дестинацији.

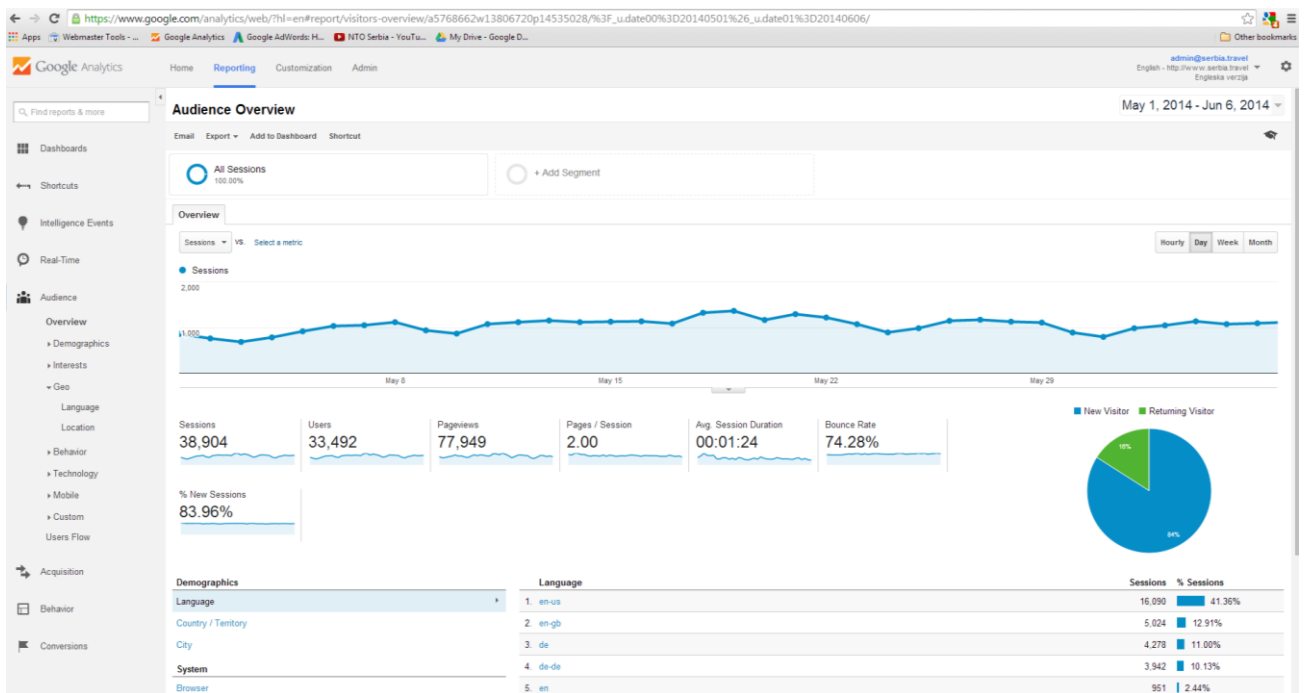
Кампања је базирана на подацима из анализе која је рађена од стране ТОС, као и уз помоћ компаније Google, која нам је свесрдно помогла у организовању и спровођењу кампање.

На основу свих података из анализе, одлучено је да наступимо са четири производа – теме, и то: Sity break, Фестивали, Активни одмор и Србија уопштено. Земље које смо циљали у овој кампањи су Немачка, Италија, Хрватска, Словенија и Уједињено Краљевство.

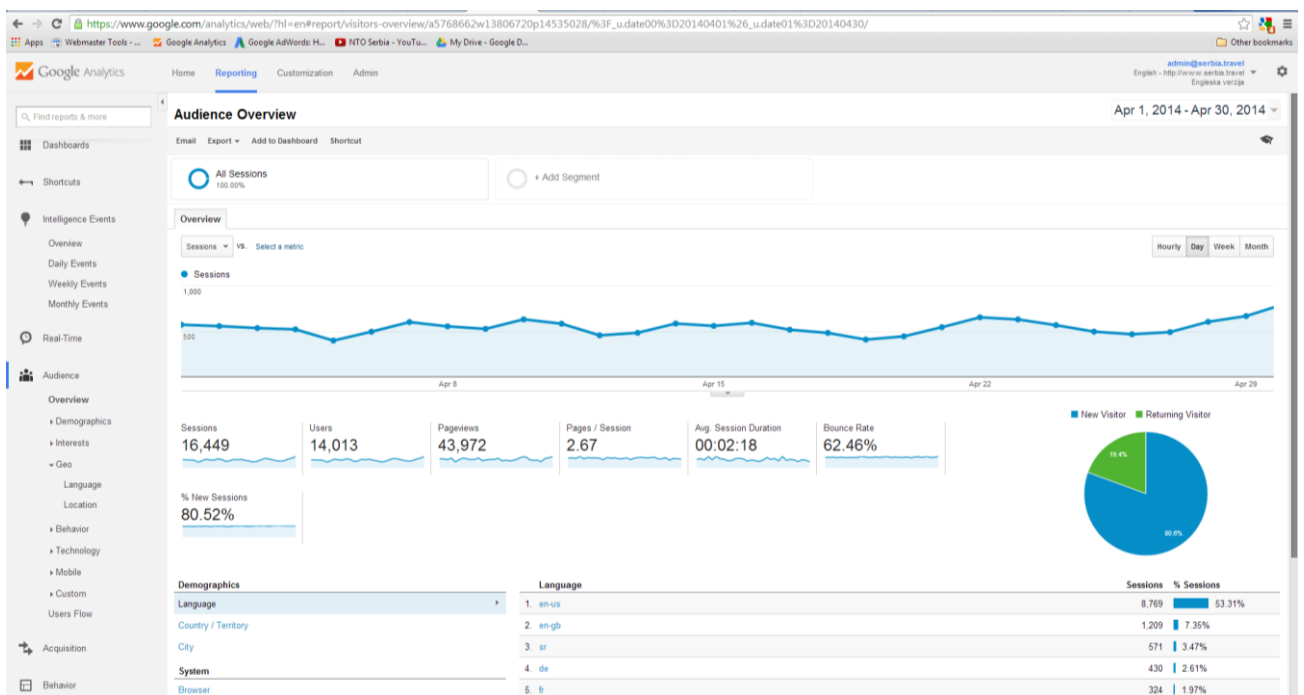
Кампања је започела у 2013. години и настављена у 2014. години.

У графичком приказу, који се налазу у наставку, приказани су просечни резултати из 2013. године као и просечне вредности које сајт бележи у последњих 12 месеци.

Наш оглас се приликом претраживања приказао **2,901,763** пута (импресије), и остварио је **31,598**, што је пристојан однос, нешто више од 1,1%. Тај однос је стандардан, реклама се плаћа по оствареном клику, који је корисника довео на наш сајт, а не по приказу рекламе. Сама чињеница да се оглас приказао преко два милиона пута, указује да је интересовање за Србију велико, и да постоји простора за напредак и агресивнију online кампању.

Слика 1 – Мај 2014

Слика 2 – месечни просек

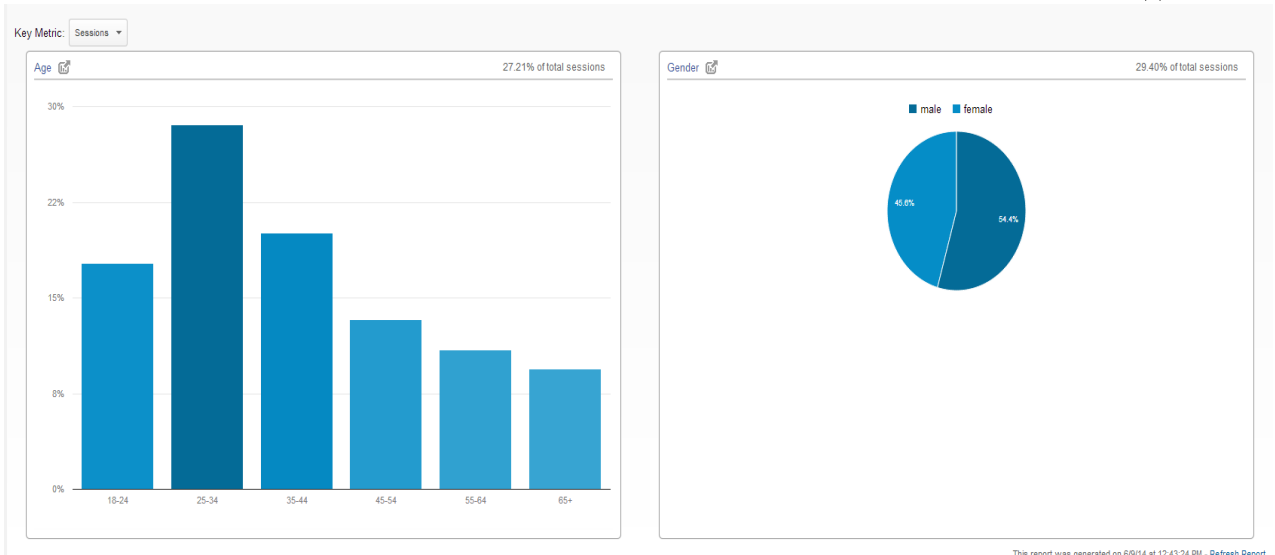
Број сесија (период који је корисник провео на сајту) остварен у периоду рекламирања је 56,396, што је велики скок у поређењу са периодом који није обухваћен рекламирањем, када просек износи **16,449**.

Укупан број корисника се повећао са 14,013 на 48,185, а број прегледаних страница је скочио са 43,972 на 114,548 – што говори да смо на овим ставкама остварили више од два пута већи саобраћај.

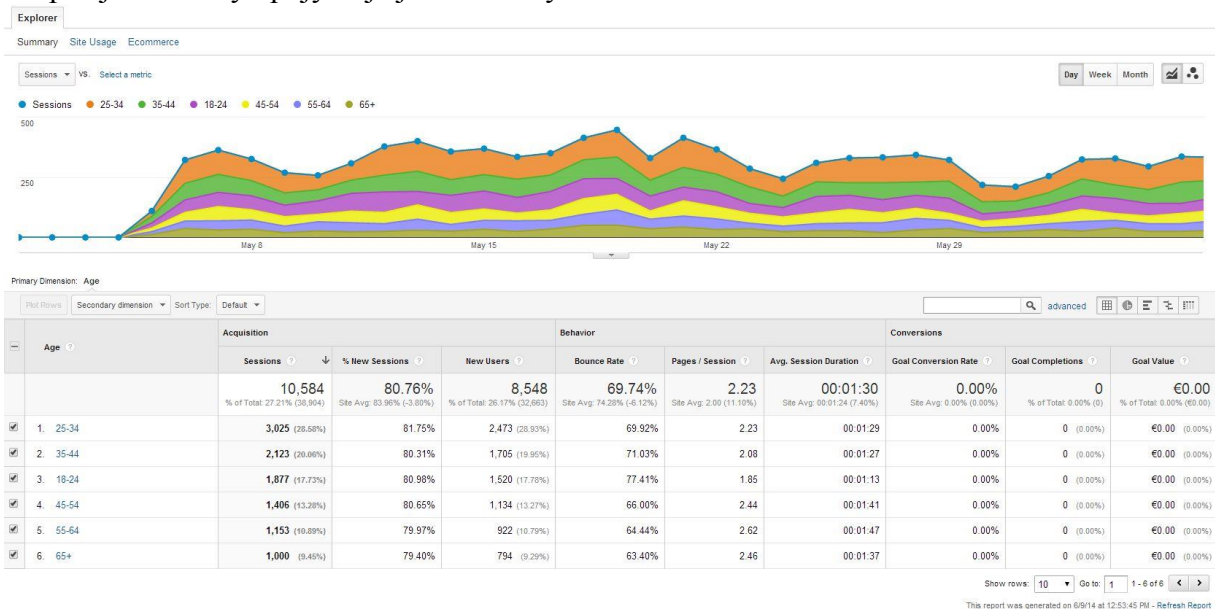
Ставке као што су број прегледаних страна као и време проведено на сајту је у опадању, али то је нормално, јер смо се сада борили за нове посетиоце и сесије, док се „везаност“ (engagement) још увек није остварила, што је процес који траје дуже. Такође

се примећује повећање „односа одбитака“ (bounce rate). Одбитак је догађај при коме посетилац напусти сајт, одмах након прегледања једне једине странице. Просечна вредност је од 50% -60%, али у овом тренутку је скочила јер приликом рекламирања посетиоцима се у почетку диже свест о производу, али не долази до везивања за бренд , то је процес који траје дуже и зато је потребно бити константно присутан.

Слика 3 - пол и опсег година

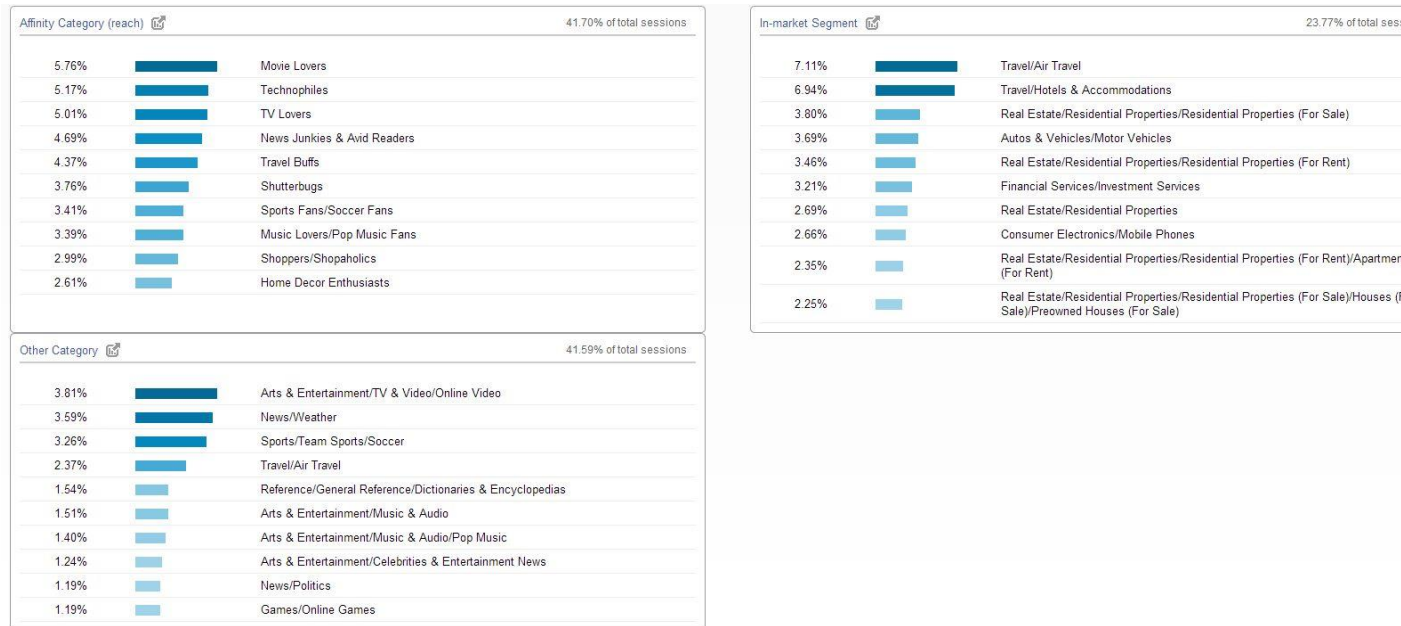
Пол и опсег година посетилаца је разноврсан, али највећи број посета остварили су посетиоци између 25-34 године, за њима, 35-44, а потом 19-24. Тако да можемо сматрати да су у највећем броју млади људи заиста и видели рекламу били привучени садржајем. И то у броју које је наведен у слици испод.

Слика 4 - број и старост посетилаца

Ако издвојимо по интересовањима посетиоца, види се да су информације о Србији претраживали људи чије су навике „путовања, смештај...“, али такође и они чије навике су посета филмским садржајима, технологија, уметност. То говори да

постоји простор за напредак и циљање и те групе потенцијалних туриста, али у том случају требало би користити и мултимедијалне садржаје приликом рекламирања.

Слика 5- проценат посетилаца по интересовањима

Ако упоредимо посете из 2013. године, закључујемо да је посета порасла са свих тржишта, али поготову са циљаних као што су Немачка, Британија и Хрватска, одакле је број посета скочио 18 пута, 10 пута односно за Хрватску 8.3 пута.

Country	Acquisition	
	Sessions	% of Total
	56,396	100.00% (56,396)
1. United Kingdom	11,316	(20.07%)
2. Germany	10,995	(19.50%)
3. Serbia	7,180	(12.73%)
4. United States	4,527	(8.03%)
5. Croatia	1,366	(2.42%)
6. Australia	1,156	(2.05%)
7. Italy	1,131	(2.01%)
8. Canada	982	(1.74%)
9. Netherlands	928	(1.65%)
10. Romania	747	(1.32%)

Слика 6 – Мај- Јун 2014

Country / Territory	Acquisition	
	Sessions	% of Total
	16,610	100.00% (16,610)
1. Serbia	3,328	(20.04%)
2. United States	2,158	(12.99%)
3. United Kingdom	1,295	(7.80%)
4. Canada	655	(3.94%)
5. Australia	607	(3.65%)
6. Germany	596	(3.59%)
7. Poland	401	(2.41%)
8. Netherlands	373	(2.25%)
9. Romania	334	(2.01%)
10. Italy	321	(1.93%)

Слика 7 – Мај - Јун 2013

Треба истаћи да је страница посвећена фестивалима прегледана 5,248 пута, што је више од посета страници о Београду.

☐	Page ?	Pageviews ?	↓
		77,949	% of Total: 100.00% (77,949)
☐	1. /index.php	11,376	(14.59%)
☐	2. /destinations/cities-and-municipalities/pristina/index.php	6,266	(8.04%)
☐	3. /festivals/index.php	5,244	(6.73%)
☐	4. /destinations/cities-and-municipalities/belgrade/index.php	3,481	(4.47%)
☐	5. /useful-info/formalities/visas/index.php	2,943	(3.78%)
☐	6. /destinations/cities-and-municipalities/novi-sad/index.php	1,378	(1.77%)
☐	7. /destinations/cities-and-municipalities/index.php	1,164	(1.49%)
☐	8. /useful-info/formalities/entry-and-stay-of-foreigners/index.php	1,153	(1.48%)
☐	9. /about-serbia/index.php	927	(1.19%)
☐	10. /events/index.php	926	(1.19%)

Слика 8 - Број посета одређених страница

Скривени резултати

Први и највећи скривени резултат се крије у чињеници да је оглас приказан 2.9 милиона пута! То значи да иако нико није кликнуо на наш сајт, људи имају свест о Србији као бренду који улаже у промоцију. Имају свест о Србији као туристичкој дестинацији и на крају, имају свест о томе да је Србија „присутна на интернету“.

Закључак

На основу ових података видимо да је први наступ и рекламирање на претраживачу успешно прошао, али такође да оставља простора за напредак. Пре свега кроз коришћење мултимедијалних садржаја које имамо у изобиљу као и кроз третирање и других тржишта са неким од наших главних производа. Следећу кампању треба координирати са представљањем новог сајта, актуелних догађаја, као и увођењем начина мерења аквизиције од привлачења корисника на нашу презентацију до доласка корисника у Србију – и то на пример кроз евентуалне ваучере за поклон сувенир који се може подићи искључиво на штандовима ТОС-а, као што су Инфо центри у Чика Љубиној, Аеродром, гранични прелази или штандови које имамо на неким догађајима.

Интернет презентација и друштвени медији

Интензивирана је промоција и преко друштвених медија. На профилима ТОС на друштвеним мрежама свакодневно се објављују информације, вести, фотографије и други промотивни материјали, одговара на питања корисника заинтересованих за туристичку понуду Србије и организују наградне игре и конкурси.

Број пратилаца ТОС на друштвеним мрежама драстично је увећан у последњих 6 месеци као последица:

- Одличних органских резултата које странице ТОС постижу, што је последица дугорочног стратешког наступа на друштвеним мрежама који за резултат има велику интеракцију корисника са објављеним садржајима, што је основни критеријум који Фејсбуков алгоритам узима у обзир при пласирању садржаја;
- Спровођења прве огласне кампање на страницама ТОС на српском и енглеском језику, њихово квалитетно пројектовање које подразумева: избор циљне групе, начина пласмана огласа, идејно решење;

Данас, укупан број пратилаца ТОС, рачунајући све друштвене мреже, износи 124.147, у односу на 68.192, колико је износио пре 6 месеци. Највећи раст је забележен код Фејсбук страница на српском и енглеском језику, као и на друштвеној мрежи Инстаграм.

Društven a mreža	Naziv stranice	URL adresa	Jezik	Broj pratilaca (27.12.2013.)	Broj pratilaca (1.7.2014.)	Broj pratilaca (1.1.2015.)
 Facebook	Turistička organizacija Srbije	http://www.facebook.com/turisticka.organizacija.srbije (promeniti u /turizamsrbija?)	srpski	11.003	17.537	59.593
	Serbia Travel	http://www.facebook.com/serbiaturism	engleski	2.965	3.642	13.083
	Tourismeen Serbie	http://www.facebook.com/tourismeen.serbie	francuski	7.450	7.460	7,524
	SerbienTourism us	http://www.facebook.com/SerbienTourismus	nemački	294	327	407
	Ente Nazionale del Turismo dellaSerbia	http://www.facebook.com/Turismo.della.Serbia	italijanski	394	461	546
	Turismo Serbia	https://www.facebook.com/turismoserbia	španski	197	232	281
	Serbia	https://www.facebook.com/serbia	engleski	504	517	537

	Convention Bureau	ook.com/Serbia.Convention.Bureau				
 Twitter	Serbia Travel	http://twitter.com/serbiatourism	engleski	1.530	2.272	3.217
	Turismo Serbia	http://twitter.com/turismoserbia	španski	277	357	398
	ConventionBureau	http://twitter.com/SERBIACB	engleski	963	1.032	1.054
 Pinterest	Serbia Travel	http://www.pinterest.com/serbiatourism/	engleski i srpski	140	361	559
 Instagram	Serbia Travel	http://instagram.com/serbiatourism	engleski i srpski	56	442	1.397
 Youtube	NTO Serbia	www.youtube.com/user/serbia (promeniti u /serbia ili /serbiatourism)	/	1.744	2.127	2.416
 LinkedIn	National Tourism Organisation of Serbia	https://www.linkedin.com/company/national-tourism-organisation-of-serbia				1.249
 Weibo	塞尔维亚国家旅游局 (National Tourism Organisation of Serbia)	http://weibo.com/u/1879481027	kineski	29,476	31,425	31.886

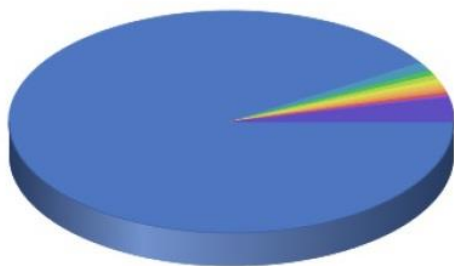
Табела 1: адресе и број пратилаца ТОС на друштвеним мрежама

Важније од броја пратилаца, странице ТОС на друштвеним мрежама бележе одличну стопу интеракције са корисницима који великом већином позитивно реагују на објављене садржаје („лајкују“, клику на линкове, деле са својим пријатељима, коментаришу и тд...). Посебно је значајан тзв, User Generated Content, садржај креиран од стране корисника, највиши квалитет интеракције са корисницима. Само на друштвеној мрежи Инстаграм, ТОС је у оквиру годишње кампање мотивисао

кориснике да објаве 12.882 фотографије под ознаком #lifestyleserbia које на најбољи начин представљају оно што Србија нуди туристима, а које су додатно промовисане на осталим друштвеним мрежама кроз објављивање на најбољих фотографија на страницама ТОС-а на недељном нивоу.

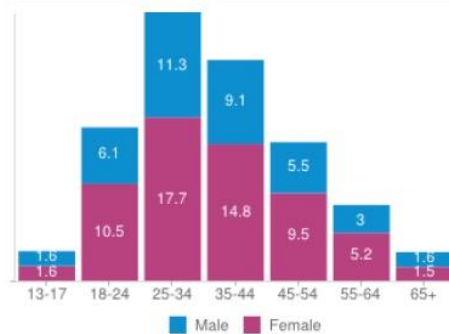
У оквиру кампање Lifestyle Serbia свакодневно су објављивани садржаји на друштвеним мрежама уз подршку конвенционалних медија и организовање презентација, са циљем да се корисници мотивишу да на својим профилима објављују фотографије својих омиљених места у Србији уз коришћење хештега #lifestyleserbia како би их учинили видљивијим и лако доступним свим заинтересованим корисницима, што је резултирало објављивањем 12.882 фотографија на друштвеној мрежи Инстаграм, од којих су најбоље објављиване на каналима ТОС на свим друштвеним мрежама (фејсбук, твитер, пинтерест и гугл+), а њихови аутори награђивани материјалним наградама. На друштвеној мрежи Фејсбук, објаве са хештегом #lifestyleserbia (на страницама ТОС) имале су просечан досег од **18,327** корисника на дневној основи. Такође, на друштвеној мрежи твитер, објаве са хештегом #lifestyleserbia достигле су просечно **1,230,970** импресија на месечном нивоу, са просечним досегом од **162,136** корисника ове друштвене мреже. Иако је кампања званично завршена, корисници и даље користе хештег #lifestyleserbia и објављују атрактивне садржаје из Србије под овом ознаком.

Likes by Region

Countries	Likes
Serbia	53,962
Bosnia and Herzegovina	794
Montenegro	404
Germany	395
Austria	312
United States	295
Switzerland	269
Macedonia	258
France	215
Italy	214
35 more countries	2,089

Likes by Demographic - Graphical

Likes by Demographic - Tabular

Age	Male	Female
13-17	1.6%	1.6%
18-24	6.1%	10.5%
25-34	11.3%	17.7%
35-44	9.1%	14.8%
45-54	5.5%	9.5%
55-64	3%	5.2%
65+	1.6%	1.5%

Daily Likes

Табела 2: подаци о корисницима који су „лајковали“ страницу „Туристичка организација Србије“

У октобру 2014. спроведена је прва огласна кампања на Фејсбуку (Facebook Ads). и то две паралелне кампање, за странице ТОС на српском језику – Туристичка организација Србије и на енглеском језику – Serbia Travel. Буџет за ове две кампање износио је по 600 евра, кампања су трајале 30 дана.

Огласна кампања за страницу „Туристичка организација Србије“.

Кампања је имала досег (reach) до **611,948** корисника Фејсбука у Србији, од чега **494,101** на десктоп и **152,784** на мобилним уређајима, уз укупан број импресија (укупан број пута колико је оглас приказан корисницима) **1,374,787**, уз *click through rate* од **2.634%** по импресији, што је далеко изнад просека за службене странице на територији Србије.

Огласна кампања за страницу „Serbia Travel“

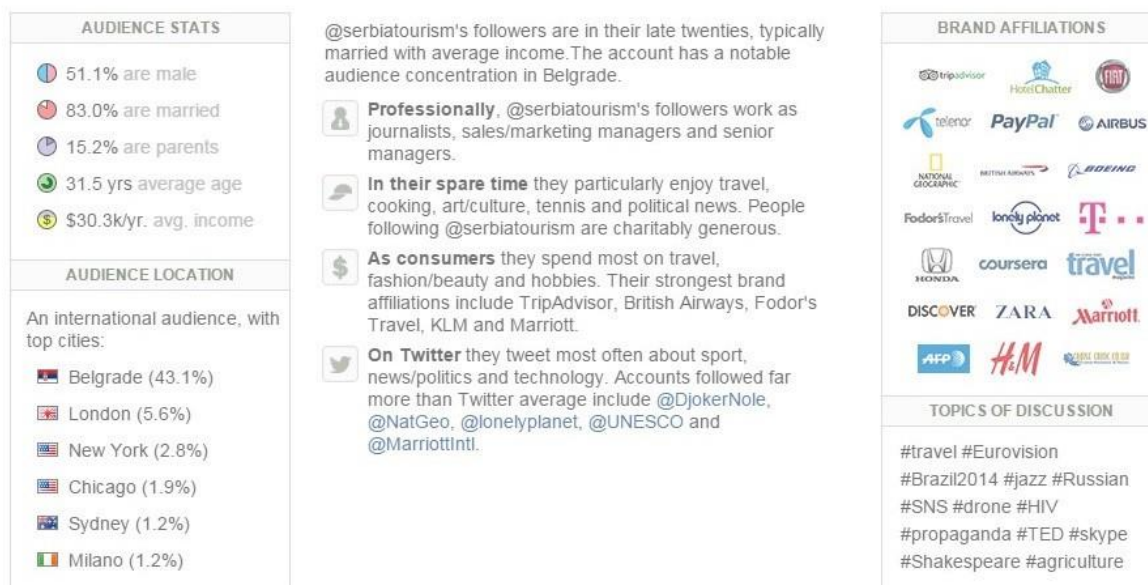
Кампања је досегла (reach) до **269,435** корисника, **172,161** на десктоп и **129,190** на мобилним уређајима, уз укупан број импресија **679,565**, уз *click through rate* од **1.742%** по импресији, што је мало изнад просека за службене странице на релевантним тржиштима.

На основу резултата кампање у односу на њену вредност, односно чињеницу да би за исти досег путем конвенционалних медија морали да издвојимо значајно већа средства, као и на основу праксе националних туристичких организација широм Европе (укључујући и оне у региону), закључак је да би овакве, основне *Google Adwords* и *Facebook Ads* кампање требало да трају континуирано, у току целе године.

Овакав вид маркетиншких активности има додатне бенефите као што су:

- мерљивост резултата, која је потпуно бесплатна и на основу које оглашивач има увид у резултате кампање и демографске, географске и бихејвиоралне податке о корисницима (године, место становања, образовање, интересовања...);
- напредне могућности таргетирања које ови сервиси нуде, што драстично смањује тзв. спиловер ефекат и повећава ефикасност маркетиншких активности.

Audience Profile of @serbiatourism Twitter followers

Табела 3: подаци и профил пратилаца ТОС на друштвеној мрежи Твитер

Оглашавање у медијима

Оглашавање и промоција у домаћим медијима

Настављена је већ традиционална сарадња са Туристичким новинама, ИСТН (интернет портал о вестима из области туризма), BelGuest-ом, Туристичком ревијом „УНО“ као и другим часописима.

У првих шест месеци 2014. године ТОС је остварио сарадњу са МТВ Адриа на реализацији прилога о активностима ТОС у оквиру емисије „Festival report“, где су промовисани фестивали у Србији.

Летња промотивна кампања

ТОС је у сарадњи са ресорним Министарством трговине, туризма и телекомуникација 21. јуна реализовао прву активност у оквиру летње промотивне кампање „Добродошли у Србију – осмех гостопримства“. Првог дана лета, поделом летака Туристичке организације Србије на граничном прелазу Хоргош обележен је почетак ове летње промотивне кампање, и трајао је током летње сезоне на наплатним рампама на међународним коридорима у Србији. Потпредседник Владе и министар трговине, туризма и телекомуникација Расим Љајић, представници ТОС и ТО Суботице, као и волонтери из Суботице том приликом су делили путницима, који улазе у земљу, промотивни материјал са туристичким атракцијама на међународним коридорима кроз Србију.

Летак је штампан у тиражу од 600.000 примерака.

Зимска промотивна кампања

Туристичке организације Србије реализовала је кампању на домаћем тржишту од средине новембра до краја децембра месеца 2014. године, којом су промовисане могућности за зимски одмор у Србији. Кампања је подразумевала билборд оглашавање, подржано оглашавањем на телевизијама, радио станицама, на возилима јавног превоза, као и *online* електронским путем. За потребе кампање ТОС је припремио и видео спот у трајању од 15 секунди, као и радио рекламу у трајању од 10 секунди. У оквиру кампање припремљена су и студијска путовања за блогере и новинаре на познате зимске дестинације у Србији – Златибор, Тара, Копаоник.

Порука кампање којом је промовисана понуда за зимски одмор у Србији гласила је: „Добродошли – Забава је на врху“.

ТВ		дужина спота	трајање	
	РТС	15 сек	6 недеља	
	Б92	15 сек	6 недеља	
	ПИНК			
	Кабловски канали N1	15 сек	5 недеља	
	Студио Б	15 сек	4 недеље	
	Србија коју волим, Радмило Бумбер	15 сек	6 недеља	
Outdoor		количина	локација	трајање

	Билборд	82	Цела Србија	6 недеља
	Massel аутобуси	160 аутобуса	13 градова	8 недеља

Организација студијских путовања за блогере и новинаре у оквиру зимске кампање(40 људи по тури) – хотелски смештај, исхрана, превоз, интернет апликација

	Трајање дана		
Копаоник	3		
Златибор	3		

Радио	израда спота	дужина спота	трајање
Јутро са Салетом 30 локалних станица		15 секунди	6 недеља
Антена		15 секунди	8 недеља
Радио С		15 секунди	6 недеља
Први Радио Нови Сад		15 секунди	8 недеља
Први радио Ужице		15 секунди	8 недеља
Први Радио Суботица		15 секунди	8 недеља

Израда зимског ТВ спота	15 секунди
-------------------------	------------

Организовање студијских путовања новинара

За потребе јачања сарадње ТОСа и локалних туристичких организација и пружања помоћи при представљању и промовисању њихових туристичких потенцијала, у оквиру V Туристичког форума у Бору, организовано је студијско путовање за представнике 11 домаћих медијских кућа (Belgrade insight, Радио Београд, „Србија коју волим“, „Политика“, „Туристичке новине“, Македонска ТВ“, Inserbia.info, Guliver TV, RTS, Tanjug).

Информативни центри

Број посетилаца у Туристичко-информативном центру у Чика Љубиној за 2014. годину

Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.	Укупно
322	319	461	632	822	678	1138	1468	684	527	398	334	7783

Број посетилаца у Туристичко-информативном центру на аеродрому за 2014. годину

Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.	Укупно
1601	1623	1908	2094	2844	1899	2717	3414	3312	3320	2688	3256	30676

Најчешћа питања туриста:

- крстарење Дунавом у Београду и Ђердапском клисуром;
- бање Србије (највише Врњачка бања и Сокобања);
- обилазак Београда;
- обилазак музеја Николе Тесле и Титовог гроба;
- сеоска домаћинства у којима се може уживати у нетакнутој природи и српским специјалитетима;
- опште информације о Србији, предлози обиласка Србије;
- обилазак манастира, Лепенског Вира, Виминациума, Феликс Ромулиане;
- обилазак Новог Сада, Сремских Карловаца, Ковачице, Вршца, Суботице, Палићког језера, Белоцркванских језера
- превоз до Мокре Горе и вожња Шарганском осмицом, обилазак Опленца, Ниша, Ђавоље вароши
- спорт и активан одмор: пешачење, планинарење, камповање, смештај бициклиста и могућност поправке бицикли у Београду, бицикличка мапа Србије;
- скијање на Копанику, смештај и скијање на Старој планини, посета Златибора, камповање на Тари, посета Увачког кањона;
- обилазак пећина;
- дечије радионице и кампови.

Број догађаја у Конференцијској сали ТОС-а у 2014. години

У сали за конференције ТОС, у извештајном периоду, у организацији, координацији и модерацији ТОС, одржано је 159 конференција и догађаја.

Месец	ТОС	Локалне ТО
Јануар	4	0
Фебруар	11	0
Март	11	0
Април	11	4
Мај	7	5
Јун	16	3
Јул	14	4
Август	0	7
Септембар	13	5
Октобар	18	2
Новембар	8	2
Децембар	10	4
Укупно:	123	36

У циљу побољшања квалитета и садржаја туристичке понуде, Туристичка организација Србије спроводи истраживање о туристима који посећују Србију. Истраживање се спроводи у инфо центрима ТОС-а (Чика Љубина 8 и Аеродром Никола Тесла), као и на иностраним интернет страницама ТОС-а. Упитник је анониман, а резултати ће бити коришћени искључиво за интерне потребе ТОС-а. Анкета је вишејезична: српски, енглески, немачки, француски и руски.

Циљ анкете је да се утврди из којих држава долазе туристи, старосну и образовну структуру, број посета Србији као и начин на који су се информисали о Србији, дужина и мотив њиховог боравка, тип смештаја који су користили и степен задовољства

њиховим боравком у односу на наведене категорије (смештај, храна и пиће, цене и квалитет услуга, саобраћај/превоз и др.

Током 2014. године у инфо центрима ТОС-а анкетирано је директно 216 испитаника. Са укључивањем упитника са интернет страница ТОС-а у првом кварталу 2015.-е године направиће се први пресек и анализа добијених одговора/резултата према приоритетним ино тржиштима, а користећи податке од почетка анкетања (последњи квартал 2013. године)-

Анкета ће се континуирано наставити и током 2015. године.

Продавница сувенира

Укупан промет у продавници сувенира у 2014 години је био 532.955,00 динара.

Сајмови и презентације у земљи

ТОС је у извештајном периоду учествовао на следећим сајмовима туризма у земљи:

1. Међународни сајам туризма IFT 2014, 27. фебруар-02. март, Београд

Сајам је организован у свим расположивим халама Београдског сајма, на простору од 30.000 квадратних метара, уз учешће од 1013 излагача из 53 земаље и 62.004 посетиоца. Преузимајући тако лидерску позицију у Региону, као члан Светске асоцијације пословних и туристичких сајмова, овогодишњи сајам представља не само део укупних напора на афирмисању туризма као једне од две најразвијеније индустрије у свету већ и представљање наше туристичке понуде и позиционирање Србије као респектабилне дестинације на светску туристичку мапу. Сајам туризма је у порасту по броју земаља које излажу први пут на овом сајму Индија, Алжир, Албанија, Румунија, Аргентина, Малезија, Иран.

Земља партнер 36. Међународног сајма туризма IFT 2014. у Београду била је Индонезија.

Туристичка организација Србије ове године се представила на штанду од 115 квадратна метра. Поред централног штанда, ТОС је организовала десети сајам сувенира.

На штанду ТОС величине 115м² представљена је туристичка понуда Србије, док је посебна пажња била посвећена промоцији Lifestyle Serbia кампање усмерене ка младима, као главне теме у оквиру промотивних активности ТОС у 2014. години.

Као излагач поред ТОСа и Конгресног бироа Србије на штанду су се представили ЈП Скијалишта Србије, Институт за културне руте при Савету Европе, Кампинг асоцијација Србије и Удружење Србија за младе.

Туристичка организација Србије имала је промоцију нових кратких филмова "Lifestyle Serbia ", и " Србија једно путовање безброј доживљаја".

У оквиру представљања ТОС на 36. Међународном сајму туризма ITF у Београду одржане су и две конференције:

- Конференција Културне руте Савета Европе као модел развоја транснационалног тематског културног туризма, Четвртак
- Конференција Јавно приватно партнерство - ТОС, YUTA, HORES, Удружење бањских и климатских места.

Остварени су бројни контакти са представницима туристичке привреде и медија.

Имајући позитивна искуства са пријема добродошлице који су организовали ТОС и Туристичка организација Немачке као земља партнер међународног сајма туризма у Београду 2013. организован је и ове године пријем пре почетка поменутог сајма.

ТОС је и ове године организовала је долазак иностраних гостију у оквиру „Hosted buyer“ програма за време одржавања Сајма туризма у Београду. Осамнаест представника туристичких агенција и медија из Хрватске, Словеније, Русије, Белорусије, Румуније и Бугарске боравило је у оквиру тог програма у Србији од 24. до 28. фебруара. Програмом је предвиђено да гости посете и Ски центар Копаоник како би се упознали са туристичком понудом и сусрели са представницима хотелске индустрије Копаоника. Првог дана Београдског Сајма поменутих гостима из иностранства организовани су разговори са представницима туристичке индустрије Србије. Директор ТОС Гордана Пламенац је у оквиру 36. Међународног сајма туризма у Београду учествовала у следећим догађајима:

- Обраћање и учешће на конференцији “Културне руте Савета Европе” где је истакнут значај паневропских итинерера где у неким учествује и Србија, не само као један од актера већ и као иницијатор. Организатори конференције били су Савет Европе и Европска комисија у партнерству са Министарством културе и информисања Републике Србије и ТОС;
- Учешће на конференцији “Јавно приватно партнерство – туризам је перспектива” (учесници: ТОС, ЈУТА, ХОРЕС, Удружење бањских и климатских места);
- Обраћање на “Danube Networking Event”, догађају који је намењен умрежавању актера а који је организовао ДСС (Дунавски центар за компетенцију) на штанду НТО Немачке;
- Обраћање новинарима на конференцији у организацији Агенције за промоцију и подршку туризма Македоније на којој је истакнута потреба за интензивнијом сарадњом, не само на промоцији већ и у пројектима;
- Едукативни полудневни семинар о искуствима у речном туризму који су Гордана Пламенац (директор ТОС) и Борис Чамерник (генерални секретар ДСС) одржали делегацији Индонезије из области Јужне Суматре кроз коју протиче река Муси;
- Учешће на конференцији “Дијаспора и туризам” на којој је Г. Пламенац истакла значај дијаспоре за промоцију Србије као туристичке дестинације и најавила да ће 2015. година тематски бити обележена и посвећена дијаспори;
- Потписивање Споразума о сарадњи између Министарства привреде Републике Србије и Министарства одрживог развоја и туризма Црне Горе. С обзиром да овај споразум о сарадњи подразумева и активности туристичких организација Црне Горе и Србије, поред министара у овој церемонији учествовали су и Саша Радовић (директор Националне туристичке организације Црне Горе) и Гордана Пламенац (директор Туристичке организације Србије).

2. Сајам сувенира „Посетите Србију“, Београд, 27. фебруара до 02. марта

У хали 3-а Туристичка организација Србије је током 36. Међународног сајма туризма у Београду, организовала 10. Сајам сувенира „Посетите Србију“. Закупљено је укупно 270 квм опремљеног простора. Укупно 46 излагача су имали на располагању типске штандове површине 4 квм. Посебно је организован заједнички наступ младих

аутора под слоганом СУВЕНИР-ТРАДИЦИЈА-ДИЗАЈН. Ту је наступило 19 излагача за које је наступ био бесплатан. У централном делу је био штанд ТОС-а на коме су се дневно одвијале интерактивне радионице: сликање свиле, израда мозаика од стакла, керамичарска радионица, радионица обраде дрвета. Током трајања сајма ангажована су четири волонтера на реализацији радионица. О самој манифестацији је снимљено више прилога који су емитовани у различитим медијима а највише на РТС-у. По завршетку манифестације анкетирани су сви учесници ради добијања предлога за унапређење и побољшање организације.

3. Међународни сајам туризма и активног одмора 2014. у Нишу, 3 - 5. април 2014. године

15. Међународни сајам туризма и активног одмора 2014. у Нишу, одржан је од 3. -5. априла 2014. године уз учешће 120 излагача из 5 земаља и 10.000 посетилаца .

На штанду ТОС величине 30м2 представљена је туристичка понуда Србије, док је посебна пажња била посвећена промоцији Lifestyle Serbia кампање усмерене ка младима, као главне теме у оквиру промотивних активности ТОС у 2014. години.

Посетиоци сајма су имали прилику да се упознају са туристичком понудом градова и региона Србије, Бугарске, Црне Горе и Грчке и Републике Српске.

Своју понуду на сајму су и ове године презентовале бројне туристичке агенције, туристичке организације, хотелијери, туроператори, клубови адреналинских спортова као и остале гране привреде које учествују у развоју и пласману туристичких производа на домаћем и на иностраном тржишту.

Остварени су бројни контакти са представницима туристичке привреде и медија.

4. Међународни сајам туризма и гастрономије 2014. у Новом Саду, 10 -14. април 2014. године

47. Међународни сајам туризма и гастрономије 2014. одржан је од 10. до 14. априла 2014. године у Новом Саду.

Међународни сајам туризма први пут је на Новосадском сајму одржан у пролеће, а понуду и програме представило је више од 120 излагача из осам земаља. У истом термину одржан је и Сајам гастрономије са изложбом вина, на којем су промовисани гастрономски специјалитети као специфичан туристички сегмент овог дела Европе.

Сајмове је у пет дана видело 11.211 посетилаца, а општи утисак излагача је да је нови термин Сајма туризма недговарајући, због временске близине одржавања Сајма туризма у Београду (27. Фебруар - 2. март) и Сајма туризма у Нишу (3. -5. април).

Стручни сегмент Сајма туризма обележили су једнодневни пословни сусрети туристичких агенција и хотелијера " Workshop Turističke prizme", који су окупили више од 90 туристичких посленика из десет земаља и више конференција које су се одржавале у Конгресном центру „Мастер“.

У оквиру Изложбе вина на Сајму је учествовало двадесетак винарија које су представиле производњу, док је Удружења сомелијера Србије посетиоцима делило савете о комбиновању вина са храном.

Међународни значај Сајму туризма дала је и посета 35 туристичких новинара из Мађарске, Русије, Бугарске, Румуније, Словачке, Хрватске, Словеније и Босне и Херцеговине.

На штанду ТОС величине 30м2 представљена је туристичка понуда Србије, док је посебна пажња била посвећена промоцији Lifestyle Serbia кампање усмерене ка младима, као главне теме у оквиру промотивних активности ТОС у 2014. години.

Поред ТОСа на штанду су се представиле ЛТО Лазаревац, Аранђеловац, Смедерево и Ваљево. Велики број ЛТО је доставио своје промотивне материјале (Љубовија, Брус, Чачак, Горњи Милановац, Сокобања, Голубац...)

Током првог дана сајма одржан је други Инфо дан у оквиру пројекта „Изузетне дестинације Европе“ (European Destinations of Excellence – EDEN) са циљем да се локалне туристичке организације градова и општина информишу о пројекту који се први пут реализује у Србији. Обављен је разговор са ЛТО Рашка и ЛТО Златар.

Остварени су бројни контакти са представницима медија.

5. Сајам омладинског туризма „Youth fair“- Нови Сад 8 - 9. јула 2014. године

Сајам омладинског туризма Youth fair, у организацији ЕГЗИТ-а и ТОНС, одржан је трећи пут у Новом Саду, на Тргу слободе, 8. и 9. јула. Концепт Youth fair-а је да се спајањем музичког програма и промоције туризма, млади инспиришу да упознају Србију.

На позив организатора, ТОС је представила туристичку понуду младима из Србије, али и страним гостима Новог Сада, посетиоцима Егзит фестивала.

У брендираној пагоди, 3*3 метра, ТОС је делио туристичке брошуре и сувенире Србије. За потребе промоције била су ангажована и два волонтера, са ПМФ-а депарتمان за географију, туризам и хотелијерство.

Другог дана, за учеснике сајма је организована конференција са темом „Омладинска престоница Европе, као бренд“. На конференцији су говорили Петер Томаж Добрила из Словеније, који је представио процес кандидатуре Марибора за омладинску престоницу Европе 2013, и Андраш Фаркаш који је говорио о предностима које доноси ова титула на примеру града Клуж-Напока из Румуније, који је изабран за престоницу 2015. године.

У току сајма дате су изјаве за радио Слободна Европа, Омладински радио и Радио-телевизију Војводине, емисију „Ритам Егзита“.

6. Међународни сајам туризма и сеоског туризма, Крагујевац, 27-29. новембра 2014. године

Међународни сајам туризма и сеоског туризма 2014. одржан је од 27. до 29. новембра 2014. године у Крагујевцу, уз учешће од 120 излагача из 3 земље и 8.000 посетилаца.

На штанду ТОС величине 30м² представљена је туристичка понуда Србије, док је посебна пажња била посвећена промоцији Lifestyle Serbia кампање усмерене ка младима, као главне теме у оквиру промотивних активности ТОС у 2014. години.

Сајам је свечано отворила госпођа Лукреција Ђери, државни секретар у Министарству трговине, туризма и телекомуникација. На отварању је говорила и директор Градске туристичке организације Крагујевац, Снежана Милисављевић, истичући да је сеоски туризам постао бренд Србије.

На 6. Међународном сајму туризма и сеоског туризма у Крагујевцу, првог дана у оквиру едукативних радионица, представник ТОС је модерирао панел „Сарадња Туристичке организације Србије и локалних туристичких организација на промоцији руралног туризма. Панел дискусији су присуствовали представници туристичких организација и већина је узела учешће у дискусији о начину избора домаћинстава која би била представљена у каталогу сеоских домаћинстава Србије.

Изглед штанда наишао је на похвале излагача на сајму, али и посетилаца сајма.

Награду за „Најуређенији излагачки простор“, добила је Туристичка организација регије Федерације Босне и Херцеговине, за „Најуспешнију промоцију“ Туристичка организација града Краљева, а за „Најбољи промотивни материјал“ награђена је Туристичка организација Мајданпек. Друго место за туристичку брошуру је додељено СТЦ Златар, а треће Регији Централна Србија. Посебно признање за изузетно успешан наступ припало је Угоститељско-туристичкој школи из Крагујевца.

7. Изложба сувенира и туристичких публикација – Лесковац, 13. до 14. октобра 2014. године

На седмој изложби сувенира и публикација коју организује ТО Лесковац, своје експонате је изложило преко 50 туристичких организација из Србије. ТОС је сувенире и публикације представио ван конкуренције заједно са представницима Македоније, Бугарске и Црне Горе. Изложба је отворена у Културном центру у Лесковцу а захвалнице и награде добитницима су уручена у хотелу „Власина“ на Власинском језеру.

8. Међународни сајам зимске спортске опреме, туризма и рекреације „ЕХРОЗИМ“

Туристичка организација Србије је представила туристичку понуду Србије на 29. Међународном сајму зимске спортске опреме, туризма и рекреације „ЕХРО-ZИМ“ . У складу са договором, на штанду је наступао и ЈП „Скијалишта Србије“. Заинтересованим посетиоцима дељене су брошуре „Спорт и активан одмор“, „52 викенда у Србији“, „Кампинг и караванинг“ и туристичку карту Србије.

На сајму су поред дистрибутера спортске опреме за зимске спортове, понуду представили Туристичка организација Црне Горе, Туристичка заједница Јахорине, Скијалишре Боровец, Туристичка организација Словеније, туристичке агенције „Еуро јет“, „Одеон“, „Авантурија“, и др.

Током сајма на штанду је одржано неколико састанака.

Одржан је састанак са власником агенције „Авантурија доо“ Владиславом Мандићем. Агенција је у зимској понуди фокусирана на ски кампове намењене деци. Особље агенције чине искусни инструктори скијања и чланови ГСС-а. Власник агенције нас је упознао са будућим пројектима агенције да сниме хели ски видео на Старој планини и тиме промовишу могућности за адреналински туризам на мање познатим локацијама у Србији.

Одржан је састанак са власником портала „Мото берза“ господином Срђаном Петровићем, на ком нас је упознао са иницијативом да „Мото берза“ направи мапу рута које би биле интересантне иностраним мотоциклистима . Договорено је да када се дефинишу интересантне руте ТОС помогне око предлога шта посетити на њима.

Са Удружењем љубитеља скијања „SKI bus“ договорено је да се након сајма одржи састанак на коме би нас упознали са проблемима са којима се сусрећу кад организују акције за своје чланове по Србији .

9. Сајам вина у Грачаници – Грачаница 22. и 23. децембра 2014. године

На иницијативу Канцеларије Владе Србије за Косово и Метохију, ТОС се укључио у организацију Сајма вина, који је одржан у Грачаници 22. 12. 2014. године. ТОС је организовао превоз заинтересованох излагача, произвођача вина и представника медија.

Сајам вина свечано је отворио заменик косовског премијера Бранимир Стојановић, а свечаности су присуствовали између осталих директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић, владика рашко-призренски Теодосије и градоначелник Новог Сада Милош Вучевић. Били су присутни произвођачи вина са Косова и Метохије али и произвођачи и представници Министарства пољопривреде и Привредне коморе Србије који су дошли аутобусом у организацији Туристичке организације Србије.

Другог дана организован је обилазак винарије Бодруми Вјетри у Ораховцу, винарије Антић у Ораховцу, винарије Петровић и Дечанска винаца у Великој Хочи.

Презентације, кампање, конференције и радионице у земљи

- Радионица пројекта CROSS SPA и конференција за новинаре, СБ Чигота, 25. и 26. март 2014. године поводом прекограничног пројекта CROSS SPA који финансира Европска унија, а реализују Туристичка организација регије Западна Србија из Ужица у партнерству са Регионалном развојном агенцијом Златибор из Ужица и Фондација за локалну демократију из Сарајева у партнерству са Сарајевском регионалном развојном агенцијом СЕРДА. Циљ пројекта је да се ојача регионална сарадња и одрживи економски развој прекограничног подручја кроз успостављање заједничке туристичке понуде у сегменту здравственог туризма;
- Фестивал Supernatural, 27. април, Ада Хуја. Учешће на округлом столу и презентацији посвећеној посматрању птица у Србији;
- Развој винског туризма у Србије. Учешће у панел дискусији - која је одржана у оквиру Винтерфеста на Кобаонику од 27. до 30.03.2014. године;
- Европско првенство у веслању од 30.06 до 01.07.2014 године. Организовано представљање туристичке понуде Србије;
- Организована премијера документарног филма о авантуристичкој трци „4 elements“, у сали ТОС-а;
- Организација презентације outdoor портала Гумно.нет у сали ТОС-а;
- Учешће на панел дискусији „Одрживост руралног туризма у Србији и утицај на локални економски развој“, дана 20.11.2014;
- На позив ГТО Крагујевац ТОС је учествовао на финалној конференцији поводом завршетка пројекта „Подстицање руралног туризма за одрживи економски развој“ који је финансиран од стране амбасаде Краљевине Норвешке. Пројекат је реализовала ГТО Крагујевац заједно са Развојним бизнис центром из Крагујевца. Након представљања пројекта одржана је панел дискусија у којој су учествовали: професор др Јован Попеску, Павле Ђукић ТОС, Мирјана Марковић ТО Горњи Милановац, Владимир Ивановић ТО Љиг;
- Од 17. до 19. 10. 2014. године ТОС је учествовао на Гастро фесту који је одржан на Београдском Сајму у организацији Кулинарске асоцијације;
- Учешће на једнодневnoj манифестацији „Панчевачки дани изазова“, 26. 11. 2014. на којој је промовисан активни одмор, где је ТОС представио своје брошуре на штанду који је добијен без накнаде;
- У сарадњи са удружењем „Outdoor collective“, 3. новембра у ТОС-у је организована прва радионица „Outdoor сусрети- умрежавање“ која је окупила удружења и љубитеље активности у природи, и чији циљ је био представљање пројеката и међусобно упознавање свих учесника;
- Учешће у раду Међународног конгреса студената туризма и хотелијерства који је одржан 14. и 15. новембра 2014 у Новом Саду на Факултету за спорт и туризам-ТИМС. Представник ТОС-а је узео учешће на панел дискусији са темом „Авантуристички туризам“ где је представио туристичке потенцијале Србије у овом сегменту туризма;

- Учешће са промо пултом на 2. Belgrade&Wine Dine фестивалу, 29. и 30. новембра 2014. године, одржаном у Mikser Hous- у;
- Учешће са промо пултом на 8. Ракија фесту 13. децембра 2014. године, који је одржан у Mikser Hous;
- Отварање сезонске пијаце на Власини у оквиру пројекта „Промоција екотуризма и заштита животне средине Власинског језера“ и конференција за медије у заједничкој организацији Програма Уједињених нација за развој и Кока Кола система, Власина, 9. јул 2014. године (обраћање новинарима од стране директора ТОС Гордане Пламенац). Иначе, пројекат „Промоција екотуризма и заштита животне средине Власинског језера“ заједнички реализују Програм Уједињених нација за развој, Министарство пољопривреде и заштите животне средине и Општина Сурдулица уз подршку Кока Кола система са циљем да се створе услови за развој екотуризма и туристичке дестинације Власина у границама заштићеног подручја.
- Учешће представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) на конференцији о националном брендирању REBRAND SERBIA 2 и присуствовање отварању EXIT фестивала, Нови Сад, 10. јул 2014. године;
- Присуствовање представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) 21. Дринској регати, Љубовија и састанку са представницима Општине Љубовија и ТО Љубовија, 12. јул 2014. године;
- Присуствовање представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) 45. традиционалној манифестацији „Прођох Левач, прођох Шумадију“, Рековац, 2. август 2014. године. Прилика је искоришћена за посету сеоској школи и колекцији старих публикација (новина и књига) као и ликовној колонији а припремљен је и пригодан догађај у порти манастира Каленић као омаж српском учешћу у Првом светском рату;
- Посета представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) 54. сабору трубача и конференцији за новинаре (обраћање директорке ТОС), Гуча, 8. август 2014. године. Посета је искоришћена за састанак са представницима локалне и осталих ТО;
- Посета представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) туристичким организацијама Лознице и Крупња након поплава које су задесиле ово подручје у мају 2014-е, 13. август 2014. године;
- Учешће директора ТОС-а Гордане Пламенац у емисији „Жикина шареница“, Луковска бања, 15. и 16. август 2014. године;
- Учешће представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) у отварању манифестације „Златне руке“ у организацији Туристичке организације Брус, а поводом градске славе Светог Преображења Господњег, Брус, 19. август 2014. године;
- Посета и обилазак новог Мамут парка од стране директорке ТОС-а Гордане Пламенац, Виминацијум, 21. август 2014. године. Прилика је искоришћена и за боље упознавање са смештајним јединицама у Виминацијуму и за размену информација о промотивној кампањи ТОС-а за 2015. годину и различитим програмима које је археолошко налазиште Виминацијум реализовало током ове године;
- Посета представника ТОС-а (укључујући директорку Гордану Пламенац) 25. Роштиљијади и конференцији за новинаре (обраћање директорке ТОС-а), Лесковац, 25. август 2014. године. Прилика је искоришћена и за састанак са представницима ТО Лесковца;

- Учешће директорке ТОС Гордане Пламенац у церемонији отварања 5. манифестације „Нушићијада“, Ивањица, 29. август 2014. године;
- Учешће директорке ТОС Гордане Пламенац у церемонији отварања радова на пројекту „Голубачка тврђава, Голубац, 18.09.2014. године. Овај догађај који је уприличен поводом отварања радова на реконструкцији и обнови Голубачке тврђаве, измештања пута кроз тунел у Голубачкој тврђави и изградњи заобилазнице, визиторског центра и малог смештајног капацитета Голубачке тврђаве финансира се из фондова Европске Уније посредством Аустријске развојне агенције АДА као имплементационог партнера. Овом приликом инаугурисан је и пројект на извођењу радова водоснабдевања у Великом Градишту;
- Присуство директорке ТОС-а Гордане Пламенац Округлом столу „Албанија-Србија“ у организацији Форума за етничке односе у сарадњи са Фондом за отворено друштво, Београд, 10.11.2014. године;
- Учешће директорке ТОС-а Гордане Пламенац у 8. заседању Пословног савета Србија-Немачка, Београд, 17.11.2014. године. Овом приликом је најављено и оснивање Српско-немачке привредне коморе у Београду а део програма су чинила и заседања различитих радних група: Инвестиције, Инфраструктура/Саобраћај, Пољопривреда и прехранбена индустрија, Енергетика и Туризам.

Туристички форум, од 8. до 11. априла, Борско језеро

Туристичка организација Србије је организовала од 8 -11. маја 2014. године, сада већ јубиларни, 5. Туристички форум. Након Копаоника, Златибора, Вршца и Чачка овогодишња дестинација домаћин је Борско језеро и Туристичка организација општине Бор.

Тема овогодишњег програма били су савремени трендови у представљању и промоцији путем дигиталних медија. Кроз серију практичних тренинга и примера из праксе представници локалних туристичких организација имали су прилике да се упознају са различитим аспектима промоције путем дигиталних медија.

Први дан Форума у хотелу „Језеро“ на Борском језеру је организовано свечано отварање. Отварање је започело презентацијом Владимира Станковића, blogger@dedabor.com, о употреби друштвених мрежа у пословним организацијама. Након тога, представник Google, Тарек Зеитоун је одржао презентацију са темом „ Како људи бирају дестинације у online свету“. Потом је Милан Стојковић, Туризам и путовања, из Бора одржао интерактивну презентацију „ Зашто су друштвене мреже од пресудног значаја за будућност дестинације?“. Жаклина Туфонић, директор, Туристичка организација Бор се обратила присутнима као домаћин 5. Туристичког форума, као и господин Душан Марковић, председник Скупштине општине Бор. Гордана Пламенац поздравила је присутне, дала кратак осврт на активности које је спровела Туристичка организација Србије у претходном периоду и отворила 5. Туристички форум упутивши позив привреди представљеној гостима - директорима ХОРЕС (Георги Генов) и ЈУТА (Александар Сеничић) да се придруже Туристичком форуму 2015. године.

Представници ТОСа презентовали су ЕДЕН пројекат и на који начин локалне дестинације у Србији могу да се кандидују за учествовање у пројекту, који сваке године награђује дестинације које се воде принципима одрживог развоја, одржали предавање на тему: „Значај присуства на интернету и анализа посета и кључних речи“ и упознали присутне са евалуацијом резултата активности на друштвеним мрежама које им је представио колега Марко Шкорић, ТОС.

Спортска надметања као још један начин поспешивања сарадње која су била организована у хотелу Језеро, на спортским теренима и на Борском језеру, а уз професионалну подршку колега из спортског друштва са којима сарађујемо неколико година.

У недељу, уочи повратка, делегати су имали прилике да се упознају са делом туристичке понуде општине Бор.

- Укупан број пријављених туристичких организација: 47 (укључујући и Националну туристичку организацију Црне Горе)
- Укупан број делегата: 131
- Укупан број учесника на предавањима: 80
- Екипних спортова 3 –20 екипа
- Појединачних дисциплина 9 –85 учесника

Ноћ музеја, Београд, 07. Јун

У складу са годишњом кампањом промоције туризма Србије, приређена је изложба Lifestyle Serbia. Динамичном поставком били су представљени туристички производи Србије. Одабиром појединачних дестинација, спортова, културног садржаја, манифестација посетиоци су формирали „Мој дан у Србији“ и тиме учествовали у наградној игри ТОС-а. Од посетилаца се тражило да свој примерак „Мог дана у Србији“ фотографишу и поставе на ТОС-ов налог на Facebook- у. Предлози са највећим бројем лајкова су добили награде. Изложбу је погледало 1.307 посетилаца. За посетиоце изложбе била је организована и Наградна игра.

Како је изложба, првобитно планирана за 17. мај 2014. године, била отказана због поплава које су погодиле Србију у том периоду, Туристичка организација Србије се укључила у хуманитарну акцију прикупљања помоћи за жртве природне катастрофе и координирала локалне туристичке организације у прикупљању помоћи и повезивању са локалним кризним штабовима.

Манифестација поводом додела награда „Туристички цвет 2014“

Туристичка организација Србије, 27. септембра 2014 године, на Светски дан туризма, осамнаести пут је доделила највише признање у туризму награду „Туристички цвет“. Свечана додела је организована у Галерији „Belgrade Waterfront“. Признања су додељена у следећим категоријама: Туристичка организација - Туристичка организација Града Суботице; Туристичка манифестација: „Златне руке“ Сокобања; Туристичка агенција: није додељена награда, због недовољног броја пријављених кандидата; Угоститељски објекат за смештај (2 награде): Square Nine Хотел Београд и „Ивањички конаци“, село Рашчићи, Општина Ивањица; Организација или појединац за допринос унапређењу туризма и подизању квалитета туристичких услуга (2 награде): Јавно предузеће „Скијалишта Србије“ и Маријана Петровић, редитељ.

Учешће ТОСа у припреми и организацији Трећег састанка шефова Влада Кине и земаља централне и источне Европе и Економско – трговинског форума Кине и 16 земаља централне и источне Европе који је одржан од 16.12.2014. године

ТОС је у организацији Самита Кина и земаља централне и источне Европе учествовао у раду Комитета за смештај, Комитета за пратеће програме и Комитета за волонтере.

У оквиру Економско-трговинског форума ТОС је учествовао у организацији и поставци привредно туристичке изложбе у холу Сава центра и активно учествовао у Трговинско –туристичког тематском панелу излагањем и директорке ТОСа као и презентацијом туристичких потенцијала Србије на кинеском и енглеском језику.

Организациони одбор Самита у коме је ТОС учествовао, почео је са радом од октобра 2014. године и активности су трајале до завршетка Самита 19. децембра 2014. године.

Закључком Владе Србије одређени су званични хотели Самита како би се избегла конфузија у букирању капацитета пре свега због захтева безбедности највишег ранга. Управо због тога, предност су имали хотели у непосредној близини Сава центра и Палате Србија као места одржавања скупа Као званични хотели одређени су :

- „Hyatt Regency“
- „Metropol Palace“
- „Square Nine“ „Crowne Plaza“
- „Falkensteiner Hotel Belgrade“
- „Holiday Inn“
- „In“ Hotel
- „Radisson Blu Old Mill“
- „Москва“
- „Златник“
- „Zira“
- „Tulip Inn“
- „B hotels“
- „Парк“
- Belgrade Art Hotel
- Hotel 88 rooms
- Hotel Slavija Garni
- Crystal Hotel -
- Jump Inn Hotel
- Hotel Constantine The Great
- Hotel M

У току припрема извршен је обилазак свих хотела, са прегледом комплетних смештајних и осталих неопходних капацитета и садржаја потребних за одржавање састанака.

У сваком од хотела организован је Инфо пулт на коме су волонтери дистрибуирали материјал од могућег значаја учесницима скупа, као што су туристичке карте, информације о такси и осталим видовима организованог превоза, ресторанима у граду, могућим излетима и евнтуалним местима за куповину. Пултови су били брендирани roll up -овима са логом Самита.

У току трајања Самита,представник ТОСа био је задужен за координацију између официра за везу сваке делегације , протокола и хотела.

Пленарно заседање одржано је у Плавој сали ,Сава центра. За те потребе било је неопходно уредити целокупан хол Сава центра.

У холу Сава центра, била је поставка продајне изложбе сувенира и старих заната, реализована са Удружењем „Здраво живо“. Стубови у холу Сава центра били су брендирани детаљима из српске културне баштине и то ,детаљ са пиротског ћилима, грнчарија Злакуса, ћирилица, детаљ из Студенице, фреске Дечани и сл.

У десном холу била је поставка привредно економске изложбе, чију подлогу је чинио ТОСов концепт презентације гастрономије, SOUL FOOD. Основа овог концепта је регионалан приказ производа са заштићеним географским пореклом.

Концепт је послужио као основа за изложбу, хране, пића, моде и филмску индустрију.

Израђено је шест паноа димензија 6x12м, са фотографијама из ТОС ове архиве који су представљали детаље из Србије, Дунав, Кањон Увца, Београд, Голубачка тврђава, тврђава „Петроварадин“ итд.

ТОС је за све учесника скупа обезбедио Општу брошуру о Србији на енглеском и кинеском језику. ТОС је дизајнерски прилагодио свој сувенир – коцку која приказује културну баштину која је подељена свим учесницима као званичан сувенир. Као званичан сувенир, учесници скупа, добили су магнет са српским опанчићима и book marker са мотивима пиротског ћилима (сувенири су финансирани из буџете Самита)

У централном делу холу Сава центра ТОС је организовао туристичко информативни пулт, где су информатори из ТОСа, пријужали туристичке информације и дистрибуирали промотивни материјал.

ТОС је учествовао у раду Кол центра, који је функционисао све време трајања скупа, везано за координацију испоруке свих материјала и сувенира.

Свим учесницима скупа подељено је, у току паузе, лицидерско срце са логом самита, од стране девојака и младића у народним ношњама.

Програми едукације

Учесће на Регионалном тренингу Савета Европе на тему Стратегије развоја туризма културних рута у организацији Светске туристичке организације и Европског института за културне руте у оквиру заједничког програма Савета Европе и Европске комисије. Тренинг је одржан од 08 - 12. септембра 2014. у Гајаку, у Француској.

Координација активности са локалним туристичким организацијама, као и другим организацијама, институцијама и удружењима

У реализацији програмских активности ТОС-а, значајна пажња се посвећује координацији рада са локалним туристичким организацијама и другим организацијама и институцијама, а у циљу унапређења квалитета и промоције туристичке понуде Србије.

Сарадња са локалним туристичким организацијама

- Прикупљање информација за водич PocketGuide из Лондона, мобилна апликација-аудио водич за 5 тура у Србији (Београд, Ниш, Нови Сад, Крагујевац и Суботица);
- Слање пријава за домаће и међународне сајмове локалним туристичким организацијама и агенцијама;
- Прикупљање адреса локалних туристичких организације (ЛТО) у циљу координације информација за друштвене мреже (преглед СМ канала);
- Информисање ЛТО о свим активностима које се односе на Београдски сајам;
- Стална координација са ЛТО о потреби достављања промотивних материјала за инфо центре ТОС-а;
- Слање позива ЛТО да се пријаве на конкурс „Изузетне дестинације Европе- EDEN-туризам и локално нематеријално културно наслеђе“;
- Прикупљање и обрада података од ЛТО за анкету поводом сајма туризма у Београду;

- Обавештавање ЛТО о одржавању „Јунфеста“ и прослеђивање информација ТО Београда осталим ЛТО у Србији;
- Прављење базе података у сарадњи са ЛТО, о стању туристичке инфраструктуре након елементарне непогоде у Србији;
- Прикупљање података од ЛТО о јубилејима у 2015. години за потребе штампања поштанских маркица;
- Прикупљање података од ЛТО о броју туриста у транзиту, из којих земаља долазе, које објекте користе за смештај и који програми се нуде овој врсти туриста;
- Прикупљање података о општинама које се налазе на коридорима Е-70, Е-75, Е-80 и туристичким садржајима на и око поменутих коридора, за израду летка за летњу промотивну кампању „Добро дошли у Србију-осмех гостопримства“;
- Састанци у Канцеларији за Косово и Метохију 12.03. и 12.05.2014. као и координација поводом организације манифестације „Мала матура, велико срце“. Од стране ТОС достављене су мајице и разгледнице матурантима са Косова и Метохије;
- Поводом отказане манифестације „Ноћ музеја“ са ТО Војводине, ТО Новог Сада, ТО Београда, ТО Ниша, ТО Смедерева, ТО Крагујевца и ТО Ужица спроведена је акција прикупљања хуманитарне помоћи;
- Координација са ЛТО Суботице и Шида, као и са Министарством трговине, туризма и телекомуникација поводом почетка летње промотивне кампање „Добро дошли у Србију - осмех гостопримства“ на граничном прелазу Хоргош;
- Прикупљање програма и општих информација о Дану Дунава од ЛТО, за потребе Министарства трговине, туризма и телекомуникација;
- Прикупљање програма од стране ЛТО, а на тему 52 викенда у Србији за потребе подсајта 52 викенда у Србији;
- Координација са ТО Суботице поводом укључења Суботице на три нове сертификоване паневропске културне руте;
- Појединачни захтеви ЛТО за најаву догађаја и других акција (Сајам пиротске кобасице, Дани Војводине, Међународни сајам вина у Александровцу, Фестивал кулена, Карневал цвећа у Белој Цркви, Нушићијада у Ивањици и др.);
- Обезбеђивање филмова, од ЛТО и организатора манифестација за кампању на друштвеним мрежама за 4 манифестације;
- За нови ЕТС-а портал који промовише гастрономију контактиране су локалне ТО чији изабрани материјал је постављен на Портал;
- На позив ТО Књажевац, учешће у раду жирија који је оцењивао изложене сувенире и представљене старе занате, на манифестацији „Ђурђевдански сусрети-Молитва под Миџором“, Балта Бериловац, 10.05.2014. године;
- Посета Ковачици на позив локалне ТО поводом обележавања 160 година рођења Михајла И. Пупина и отварања родне куће сликара Мартина Јонаша у Ковачици, 4.04.2014. године;
- Учешће у конференцији ТО Стара Пазова поводом регате „РЕКА“ 21. 07. 2014. године;
- На позив ТО Сокобања, учешће у раду жирија, на манифестацији "Златне руке", у својству члана жирија. Манифестација "Златне руке", је одржана 32. пут у Сокобањи и регионалног је карактера;
- На позив ТО Голубац, учешће у раду жирија, на манифестацији „Дан Дунава 2014.“, 27. 07. 2014. године;

- Присустовање завршној конференцији пројекта “Cycling Danube – the establishment of the regional cycling route Srem” одржаној 27. августа 2014. године у Привредној комори Србије;
- У сарадњи са ЛТО Бајина Башта и агенцијом Таратурс прикупљене су информације за студијско путовање за турске новинаре у организацији агенције Есба и Turkish Airlinesa 8-12.10. 2014. године;
- На позив СТЦ Бајина Башта и Националног парка „Тара“ представник ТОС-а је присуствовао, 1. октобра, отварању прве пешачке стазе за особе са инвалидитетом у заштићеним подручјима Србије;
- Прикупљање информација за потребе Министарства трговине, туризма и телекомуникација, за брендирање граничних прелаза (ко је надлежан за давање дозвола на граничним прелазима, да ли постоје инфо табле, да ли постоје туристичке табле и у чијем су власништву...);
- Прикупљање информација и припрема израде брошуре „Спорт и активан одмор“ на српском и енглеском језику;
- Прикупљање информација и припрема летка „Спортске припреме у Србији“ на арапском језику;
- Прикупљање информација и припрема летка за 5 бања у Србији, на арапском језику;
- Посета 8. Регионалном сајму Привреде, Нова Пазова 09. октобар 2014. године и учешће на радном састанку туристичких организација „Туризам у Срему“, у организацији ТО Стара Пазова;
- Представник ТОС-а присуствовао је радионици на тему пољопривреде која је одржана 14. октобра у Дому Народне скупштине, где су грчки и српски експерти представили перспективе финансијске помоћи пољопривредним пројектима и руралном развоју кроз процес интеграција у ЕУ;
- Представник ТОС-а присуствовао је свечаности на којој су додељене годишње награде и признања Спомен збирке Павла Бељанског у Новом Саду, 07. новембра. ТОС-у је уручена Захвалница за сарадњу;
- Припрема брошуре „Информатор бањских и климатских места Србије“ са Удружењем бањских и климатских места Србије;
- Прикупљање информација од ЛТО о новим туристичким садржајима на њиховим дестинацијама;
- Прикупљање релевантних података од ЛТО, за сепарат посвећен музејима у Србији у оквиру брошуре Културно благо Србије;
- Прослеђивање информација ЛТО да дају предлоге на нацрт Закона о изменама и допунама Закона о туризму. Прикупљање информација од ЛТО поводом припрема Нацрта закона о платама запослених у јавним службама, на захтев Министарства трговине, туризма и телекомуникација;
- Организација свечаног пријема за локалне туристичке организације и сараднике из туристичке привреде Србије, 23. децембра 2014. године.
- Стручна и финансијска подршка Удружењу хотелијера и ресторатера Србије (HORES) у реализацији пројекта „Промоција планинских туристичких центара Србије за сезону 2014/2015 у земљама околјења.

Сарадња са другим организацијама, институцијама и удружењима

- Сарадња ЛТО, ТОС и Републичког завода за статистику у циљу унапређења и ажурирања постојеће базе смештајних података. Започет је пројекат праћења

туристичког промета у сеоским домаћинствима Србије. Први резултати очекују се почетком 2015. године;

- Организација конференције: „Јавно приватно партнерство-туризам је перспектива“ у сарадњи са HORES-ом, YUTA-ом и Удружењем бањских и климатских места Србије, и обавештавање ЛТО о овој конференцији као и „Дијаспора и туризам“, „Културне руте Савета Европе“, 28.02.2014 године;
- Организација пријема ТОС и НТО Немачке поводом сајма туризма у Београду и слање позива ЛТО;
- Учешће у раду одбора ПКС (за туризам, сеоски туризам, групације бањских и климатских места Србије);
- Повезивање представника Амбасада Србије у Хрватској са организацијом „Србија за младе“ (Тара природе фест) и Канцеларијом за дијаспору;
- Координација са ЛТО и струковним удружењима на изради брошура о Винским путевима Србије, Каталогу сеоских домаћинстава, Активном одмору, Бањском туризму, Србија памти;
- Сарадња са Асоцијацијом Трансроманика и ЛТО на промоцији пута културе Трансроманика у Србији: заједничка припрема постера и разгледница свих учесника Асоцијације;
- Учешће у раду Скупштине „Тврђава Голубачки град“ д.о.о. у Голупцу и присуство свечаном обележавању почетка радова на Пројекту „Ревитализације тврђаве Голубачки град“ 18. 09. 2014. године;
- Координација са Планинарским савезом Србије, Рафтинг савезом Србије, Савезом за рекреативни бициклизам у циљу прикупљања актуелних информација доступних туристима, побољшању информативног материјала и изради новог (мапе планинарских и пешачких стаза Србије, мапе рафтинг локација у Србији...);
- Координација активности са организаторима авантуристичких тура у Србији у циљу побољшања промоције, видљивости и доступности информација потенцијалним туристима;
- Учешће у раду иницијативног одбора за обележавање 100 година од почетка Великог рата акцијом „Пут сећања и захвалности“. Основна активност акције је усмерена на промотивну пешачку туру која би пролазила кроз најзначајнија места и подсетила на догађаје из Првог светског рата;
- Присуство предавању Удружења европских винских витезова у свечаној сали Ректората у Београду, које је одржао надвојвода Karl Habzburg-Lotrigen 07. 04. 2014. године;
- Учешће у раду 3. и 4. Форума партера за одрживи развој туризма на Фрушкој гори који је део активности НП „Фрушка гора“, за добијање сертификата Еуропарк федерације о одрживом развоју (26.02 и 06.06.2014.);
- Учешће на радионици са темом развоја туристичког производа посматрања птица у НП „Бердап“, у организацији удружења „Супернатурал“, 2 - 3. 06. 2014. године;
- На иницијативу начелника Браничевског округа поводом 54. Међународне бицикличке трке „Кроз Србију 2014“ 8. априла 2014. године у Пожаревцу је одржан састанак чији је циљ био договор о промоцији туристичке понуде општина Пожаревац, Велико Градиште и Голубац, дан пре и за време старта трке, 16. и 17. јуна 2014. године. Тема овогодишње трке (у договору са ТОС-ом) је „Стазама слободе наших предака 1914-1918 године“. На састанцима Организационог одбора бицикличке трке „Кроз Србију“ чији је члан директор ТОС, договорено је да ТОС уступи одређену количину свог

промотивног материјала као и да помогне у дистрибуцији монографије коју су организатори трке издали за ову прилику;

Представници ТОС-а су присуствовали старту 54. Међународне трке кроз Србију у Пожаревцу, 19. јун 2014 године.

- на позив Светског туристичког савета за туризам и путовања (World Travel and Tourism Council – WTTC) директорка ТОС била је гост и учесник на панелу „Превазилазећи границе економије: нова порука за туристичку индустрију“ (“Beyond Economics: a new message for Travel & Tourism”) у оквиру Глобалног самита Светског туристичког савета за путовања у Хаинану (Кина) 24. и 25. априла 2014. Циљ ове сесије био је да истражи и представи на које све начине туризам може да допринесе очувању мира и разумевања;
- На позив добијен од Организације за економску сарадњу и развој (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) директорка ТОС је као гост учесник присуствовала састанку који се у њиховој организацији одржао у Дубровнику 28. и 29. априла 2014. године. Иницијатива OECD и Савета за регионалну сарадњу (Regional Cooperation Council – RCC) односи се на формирање Групе туристичких експерата за југоисточну Европу (Tourism Expert Group – TEG) која је на овом скупу разматрала између осталог главне препреке за остваривање боље конкурентности земаља југоисточне Европе на међународном тржишту;
- На позив Факултета за хотелијерство и туризам у Врњачкој бањи (Универзитет у Крагујевцу) директорка ТОС одржала је 9. 04. 2014. године гостујуће предавање на тему основних активности ТОС, кључне улоге коју има у развоју туризма Србије, напорима усмереним на промоцију Србије на домаћим и иностраним сајмовима туризма као и сарадњи са локалним и регионалним туристичким организацијама, рецептивним туристичким агенцијама, ресорним министарством и другим релевантним институцијама. Прилика је искоришћена за потписивање Протокола о сарадњи и Уговора о спровођењу стручне праксе између Факултета за хотелијерство и туризам и Туристичке организације Србије;
- Директорка ТОС је као представница организације која је „пријатељ Форума Србија – Немачка“ присуствовала свечаном отварању Форума 10. априла 2014. године у Београду као и панел дискусији „Нови почетак према Бриселу – Србија на путу ка Европској унији“ која је одржана у Берлину 30. јуна 2014. године у организацији Савета за спољну политику Савезне Републике Немачке и Форума Србија - Немачка. Иначе, Удружење Форум Србија – Немачка, са седиштем у Београду, има за циљ да продуби добре и конструктивне односе између две земље кроз стварање нових оквира за отворени дијалог и размену знања стручњака из Немачке и Србије;
- Сарадња са Министарством културе и информисања Републике Србије и Министарством одбране Републике Србије на тему промоције обележавања Првог светског рата;
- Припрема података за флајер Асоцијације Трансроманика за 2015. годину;
- Обилазак добитника грантова из MDGF пројеката, који је реализован 2012. године. Посећено је 38 домаћинстава у четири пилот регије и о томе је сачињен детаљан извештај. Обилазак је реализован од јуна до септембра;
- „Тесла форум“ – присуство свечаној академији посвећеној дану рођења Николе Тесле која је одржана на Иришком венцу, 10. јун 2014 године;
- На позив власника компаније „Атос фруктум“ на Фрушкој Гори, представници ТОС-а су посетили, 10. јуна 2014 године, економију и винарију Деурић која тек

почиње са радом и овај сусрет је иницирао представљање туристичке понуде ТО Ириг која је уследила након ове иницијативе;

- Бачки Моноштор – представници ТОС-а присуствовали су свечаностима поводом традиционалног Бодрог-феста, 08-09. август 2014 године;
- ТИД регата- представници ТОС-а активно су учествовали у међународној ТИД регати веслајући кану на деоници Голубац-Текија. 04-06. Август;
- На позив ТО Љиг ТОС је присуствовао 42. Косидби на Рајцу, 21.07.2014. године. Такмичарском делу претходио је дефиле косача, традиционална трпеза за косце и потом екипна надметања и надметања младих косача;
- Обилазак бањског комплекса „Селтерс“, терапијских, спа и велнес блокова, као и смештајних и ресторанских јединица којима располаже „Селтерс“, 20. август 2014 године;
- На позив Националног комитета ICOM-а Србије (Међународни Савет музеја), представници ТОС-а су учествовали на конференцији регионалних Националних комитета на тему „Музеји и културни туризам“, на коју су позвани музејски и туристички посленици из Србије и региона, 08 - 10. септембар 2014. године.
- Представник ТОС-а, као члан Управног одбора Удружења водича Србије, активно учествује у раду овог Удружења.
- Учешће директорке ТОС-а Гордане Пламенац у Комисији за јавне набавке (члан Комисије) у вези са предстојећом светском изложбом ЕХРО 2015 која ће бити одржана у Милану од 1. маја до 31. октобра 2015. године. Тема изложбе је „Храна за планету, енергија за живот“ а српски слоган гласи „Окуси храну, осети живот“;
- Учешће директорке ТОС-а Гордане Пламенац на стратешком форуму на Бледу и на панелу „Снага туризма као фактор јачања регионалне сарадње на Западном Балкану“, Словенија, 1. и 2. септембар 2014. године. Посета Бледу је искоришћена и за присуство на свечаном отварању, уводним панелима као и затварању форума панелом „Будућност Западног Балкана – како унапредити регионалну сарадњу“ („The Future of the Western Balkans – How to Make Regional Cooperation Work?“);
- Присуство директорке ТОС Гордане Пламенац и учешће на панелу „Туризам“ у оквиру регионалне конференције „Економија – Основ повезивања региона Западног Балкана“ коју је организовала Привредна комора Црне Горе у сарадњи са Источним одбором немачке привреде, Будва, 24 - 25.09.2014. године;
- Учешће на другом састанку Групе туристичких експерата у организацији ОЕСД-а (Организација за економску сарадњу и развој), Париз, 19-20.10.2014. године. Овоме је претходио први састанак који је одржан у Дубровнику 28. и 29. априла 2014. године у оквиру 1. међународног конгреса о предузетништву и иновацијама у туризму;

Пројектне активности

Пројекти чија реализација је у току:

Пројекат „**EDEN – European Destinations of Excellence**“ (Изузетне дестинације Европе) трајао је 10 месеци, од 1.1.2014. до 31.10.2014. у оквиру ЦИП позива 74-G-ENT-CIP-13-B-N03S10 Европске комисије. Тема ЕДЕН конкурса у Србији у 2014.

години, била је „Туризам и локално нематеријално културно наслеђе“ и имала је за циљ да идентификује и награди мање познате дестинације које развијају и базирају своју туристичку понуду на промоцији територијално-специфичног нематеријалног наслеђа, као што је: рукотворине, занати, манифестације, обичаји, гастрономија и слично.

У оквиру пројекта организован је конкурс за одабир Изузетне дестинације Европе у Србији, именован је жири за избор ЕДЕН дестинације у Србији, организовано је пет инфо дана по Србији где је конкурс промовисан, организоване су посете чланова жирија дестинацијама кандидатима и одабрана је победничка и четири пратеће ЕДЕН дестинације – Књажевац, Ковачица, Топола, Нова Варош/Пријепоље и Кучево. Додела ЕДЕН награда победничким дестинацијама одржана је 27.9.2014, на Светски дан туризма, и уручио их је победницима господин Мајкл Девенпорт, шеф делегације ЕУ у Србији.

Пројекат ЕДЕН – Изузетне дестинације Европе наставиће се у Србији и у 2015. години са темом „Туризам и локална гастрономија“, уз подршку Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

Пројекат „Пут римских царева и Дунавски пут вина 2“, наставак истоименог пројекта који је реализован 2011.-2013. године, званично је отпочео 1. априла 2014. године и трајаће 18 месеци. Циљ нове фазе пројекта је да подстакне конкурентност транснационалних тематских туристичких производа у средњем и доњем Подунављу, подстакне укључивање малих и средњих предузећа, повећа атрактивност руте кроз подизање капацитета и квалитета производа на рути, побољша видљивост и маркетиншке активности руте и као исход свега сертификује руту у Институту за културне руте у Луксембургу, као културну руту Савета Европе. Пројекат је финансиран од стране Европске комисије, ЦИП позив 70-G-ENT-CIP-13-B-N03S04. Носилац пројекта је ДЦЦ док је ТОС један од седам партнера на пројекту (ДЦЦ, ТОС, Привредна комора Хрватске, туристичка агенција Робинзон из Београда, туристичка агенција Глобтоур Евент из Хрватске, општина Русе, Национално тело за туризам из Румуније, винарија Алковин из Румуније).

У првој фази пројекта током 2014. године одржан је припремни састанак партнера у Београду, радионица за организаторе туристичких путовања коју је одржао Ник Гринфилд из Европске туристичке асоцијације (ЕТОА) и студијска тура за пут румских царева у Виминацијуму. У септембру 2014. организован је тренинг за управљање културним рутама у Гајаку, Француској од стране Светске туристичке организације и Института за културне руте Савета Европе. Овом институту је у октобру 2014. предата кандидатура Пута римских царева и дунавског пута вина за званичну сертификацију и увршћивање ове руте у мрежу културних рута Савета Европе. У септембру 2014. године, уз подршку ГИЗ-а, у оквиру пројекта, организовано је студијско путовање у Холандију за пројектне partnere „Културно наслеђе као културна атракција у Холандији“. Циљ путовања је био да се на примеру ревитализације културног и историјског наслеђа Холандије прикажу добре праксе у коришћењу ових објеката у туристичке сврхе.

ПРОЈЕКАТ „Одрживи развој туризма дунавског региона Фрушке горе“ подржан од стране Аустријске развојне агенције (Austrian Development Agency – ADA) и Европске комисије у оквиру програма IPA 2011. Социо-економски развој дунавског региона у Србији, започео је са активностима у септембру 2013. и трајаће 18 месеци тј. до фебруара 2015. године. Носилац пројекта је Кампинг асоцијација Србије, док је ТОС партнер на пројекту заједно са Националним парком „Фрушка гора“. Основни циљ пројекта је стварање предуслова за одрживи развој туризма у дунавском региону

Фрушке горе кроз унапређење пословања субјеката туристичке понуде и иновативног развоја производа на основу идентификованих туристичких потенцијала овог региона (природних, културних и историјских). Током 2014. године у оквиру пројекта је одржан низ тренинга за креирање туристичких производа и програма у овој области, креирана је интернет кампања за развијање идентитета дунавског региона Фрушке горе и отворен је Ресурсни центар фрушкогорско-дунавског региона који ће се бавити спровођењем регионалних и локалних развојних иницијатива овог краја.

Пројекти затворени у 2014. години:

Пројекат „**Одрживи дечји и омладински туризам у функцији руралног развоја ЈЈИ региона**“ завршен је у новембру 2013. Финални извештај за овај пројекат поднет је секретаријату Јадранско јонске иницијативе у јануару 2014. и одобрен је крајем фебруара 2014. чиме је и званично завршен.

Пројектне активности пројекта „**Одмор за све – Калипсо програм Европске комисије**“ (**Holiday4All**) завршене су 30. новембра 2013. и финансијски извештај предат је крајем фебруара 2014. Након неколико допуна, наративни и финансијски извештаји одобрени су у јуну 2014. године, када се пројекат и званично завршио.

Нови пројекти поднети донаторима:

Кластер за образовни туризам у Србији је у мају 2014. поднео је апликацију Централно европској иницијативи (ЦЕИ) „**Образовни туризам за целоживотно учење**“ где је ТОС уврстио као једног од партнера. Тема пројекта се надовезује на ТОС-ов прошлогодишњи пројекат „Одрживи дечји и омладински туризам у функцији руралног развоја ЈЈИ региона“. Уколико пројекат прође селекцију планирани период реализације је од марта до октобра 2015.

Остале активности:

У марту 2014. у Бриселу је организован **Инфо дан о финансирању ЕУ у области туризма** током кога је представљен план финансирања иницијатива у области туризма за период 2014-2020. у оквиру презентација о следећим програмима релевантним за туризам: КОСМЕ, Европски фонд за регионални развој, Европски фонд за пољопривреду и рурални развој и Програм креативна Европа. За Србију и ТОС релевантни позиви који су били објављени током 2014. године су у оквиру КОСМЕ програма – јачање конкурентности и одрживости европског туризма. На жалост, због мера штедње које Република Србија спроводи партиципација за приступање КОСМЕ програму још увек није плаћена чиме Србија још увек нема право прустапа овим фондовима.

Током 2014. године у оквиру активности Европске стратегије за регију Дунава (EUSDR) 26-27. јуна 2014. године, одржан је **Трећи форум Дунавске стратегије** у Бечу на коме је између осталог представљен нови Дунав транснационални програм 2014-2020. Европске комисије. Новина у овом програму је што ће претходни Програм за транснационалну сарадњу југоисточне Европе (*South East Europe Programme Transnational Cooperation Programme*) бити у новом програмском периоду подељен на два транснационална програма: **дунавски** и **југоисточна капија** који је преименован у **Јадранско јонску иницијативу**. Ова два програма подржаваће развој и имплементацију две макрорегионалне стратегије: Дунавске и Јадранско-јонске. Трећи

трансационални програм који се уводи у овом програмском периоду је Балканско-медитерански у оквиру кога ће бити Албанија, Бугарска, Кипар, Македонија и Грчка.

У оквиру активности **радне групе за туризам и културу ПА3** (Приоритетне области 3 – туризам и култура) Европске стратегије за регију Дунава (EUSDR) у јуну 2014. године у Бечу је одржан седми састанак Управног одбора радне групе на коме су расправљани даљи кораци у раду ове групе, укључујући координационе механизме ПА3 групе, комуникацију и нови интерни сајт као платформу за размену информација, укључивање Европске стратегије за регију Дунава (EUSDR) у националне и локалне стратегије и планове земаља, ревизија приоритета групе за туризам и културу, сарадња на националном нивоу са другим приоритетним областима и хоризонтална партнерства. Осми састанак радне групе за туризам и културу ПА3 одржан је у Букурешту, Румунији у новембру 2014. године.

Сајмови и презентације у иностранству и студијске посете новинара и организатора путовања

Од 1. јануара до 31. децембра, Одсек за управљање и промоцију на тржиштима је на иностраном тржишту имао укупно следеће активности:

- **Број сајмова на којима је ТОС учествовао: 24**
- **Број сајмова који су посетили представници ТОС-а: 3**
- **Број сајмова и презентација на којима је ТОС учествовао слањем пропагандног материјала: 8**
- **Број посебних презентација и догађаја, промоција и радионица: 22**
- **Број новинара у студијској посети: 93**
- **Број ТВ екипа у студијској посети: 6**
- **Број новинарских екипа посебних магазина и издања: 2**
- **Број блогера у студијској посети: 6**
- **Број организатора путовања у студијској посети: 95**

I Велика Британија и Ирска

1. Сајмови и презентације

1.1. ANTOR састанак, Лондон, 28. јануар

Тема састанка је био предлог Извештаја о раду за 2013. годину, као и припрема Плана рада за 2014. годину. Састанку су присуствовали представници АВТА, а спонзорисан је од стране Travel Weekly-ја. ТОС је био заступљен од стране представника ангажоване ПР агенције.

1.2. Destinations, Лондон, 06 - 09. фебруар

Destinations The Holiday& Travel Show је водећи сајам из области туризма В2С у Великој Британији, који привлачи преко 50.000 посетилаца и велики број излагача из целог света, као и изузетно велики број организатора путовања из Велике Британије.

За потребе представљања туризма Србије, ТОС је закупио изложбени простор величине 32м². Поред ТОС-а и ТО Новог Сада, која је учествовала слањем промотивног

материјала, своју понуду за одморе у Србији потенцијалним туристима представили су британски организатора путовања који у својим програмима имају Србију: Regent Holidays, Travel The Unknown, Songliness, чије су продајне брошуре такође дистрибуиране на штанду.

На штанду је графички била представљена овогодишња тема промоције Lifestyle Serbia, као и стогодишњица обележавања Првог светског рата, као друга тема промоције. Кроз видео материјале представљена је такође тема Lifestyle Serbia. Током трајања сајма, сваког дана је организован happy hour за посетиоце, где се служила храна и пиће из Србије.

На сајму је одржан велики број састанака са организаторима путовања, како са онима који већ имају Србију у понуди, тако и са заинтересованим да је уврсте у понуду у наредном периоду. Такође је обављено и неколико разговора са представницима медијских кућа.

1.3. Отварање изложбе „Виминацијум“, Српска кућа, Лондон, 10. фебруар

У Српској кући у срцу Лондона отворена је изложба „Виминацијум“. ТОС је за ову прилику доставио туристички информативно-промотивни материјал, а отварању је у име ТОС-а присуствовао представник ангажоване ПР агенције.

1.4. REETEX – Russian and East European Travel Exchange Forum, Лондон, 12. фебруар

На позив организатора, ТОС је учествовао на овом, првом Форуму, на коме су организовани сусрети са представницима организатора путовања, авио компанија и медијских кућа. Учешће је организовано без котизације. ТОС је заступао представник ангажоване ПР агенције, који је одржао десетак састанака са заинтересованим учесницима Форума.

1.5. ANTOR састанак, Лондон, 12. март

Тема састанка је био сусрет са представницима Reed Travel Exhibitions, организатором сајма World Travel Market (WTM). Разговарало се о организацији предстојећег сајма, уоченим недостацима и пропустима, примедбама и предлозима националних туристичких организација, новинама у понуди самог сајма. Посебна пажња поклоњена је проблему тзв. четвртог дана сајма, када готово уопште нема посетилаца, те су националне туристичке организације, укључујући и ТОС, предложиле да се трајање сајма скрати на три дана. О овој могућности ће се и даље разговарати са организаторима, а најраније би то могло да се реализује 2015. године. ТОС је заступао представник ангажоване ПР агенције.

1.6. ANTOR Седница годишње Генералне скупштине, Лондон, 15. мај

Усвајање Извештаја о раду и Програма рада, као и организација активности из делокруга ANTOR. ТОС је заступао представник ангажоване ПР агенције.

1.7. ANTOR Meets Travel Trade, Лондон, 10. јун

Традиционални годишњи сусрет представника националних туристичких организација са представницима организатора путовања из Велике Британије. Свака земља имала је свој сто на коме је дистрибуирала промотивни материјал и имала прилику да се сретне на појединачним састанцима са представницима организатора путовања. ТОС је заступао представник ангажоване ПР агенције, који се срео са већим бројем присутних организатора путовања.

1.8. ANTOR састанак у Guild of British Travel Writers, Лондон, 15. јул

Тема састанка је била одржавање панела “Should human rights and politics come into travel writing”. ТОС је заступао представник ангажоване ПР агенције.

1.9. ANTOR Meets Travel Media, Лондон, 29. септембар

На броду MS President организован је овај састанак замишљен као радионица, где је свака земља имала свој сто обележен заставом, а представници медија су по принципу кратких састанака разговарали са представницима националних туристичких организација.

Догађају је присуствовало 120 представника медија, који су имали прилику да се сретну са представницима 50 земаља – дестинација.

Представник Туристичке организације Србије је разговарао са 23 новинара. Теме разговора су биле успостављање контаката и кратке презентације Србије као туристичке дестинације, а у складу са интересовањима новинара. Новинарима је упућен позив да посете штанд Србије на предстојећем сајму WTM 2014 у Лондону.

Овом приликом, новинарима је дистрибуиран за ову прилику посебно припремљена информација, брошура Serbia Highlights и пригодан сувенир.

1.10. World Travel Market, Лондон, 03-06. новембар

За потребе представљања туризма Србије, ТОС је закупио изложбени простор величине 96м². Израда штанда је, према уговору, поверена предузећу “Жижгин” доо из Београда. Графичким решењима на штанду су представљени најважнији мотиви долазака британских туриста у Србију: кратки градски одмори у Београду у Новом Саду, музички фестивал ЕХИТ, активни одмор у природи, туризам за младе. Тиме је најављена и главна тема промоције туризма Србије за 2015. годину - My Serbia, којом се Србија представља као атрактивна туристичка дестинација за сва годишња доба, а посебан нагласак се ставља на активности које се могу реализовати током целе године, као што су кратки одмори у градовима, летњи и зимски активни одмор у природи и бројне музичке, гастрономске, етно, културно-уметничке и друге манифестације које се одржавају широм Србије. На штанду су, на великом лед екрану, приказивани спот и филм намењени кампањи у 2015. години – спот “My Serbia” (Борис Миљковић) и филм “Outdoor Serbia” (Frrestyler), као и општи филм о туризму Србије “One Jouney Million Impressions” (Бошко Савковић) и “Soulfood Serbia” (Supernatural).

Поред ТОС-а, на штанду туризма Србије представили су се туристичке организације Београда, Војводине и Новог Сада, организатори путовања из Србије Glob Metropolitien Tours и Kop Tiki Travel, као и Специјална болница “Меркур”, Врњачка Бања.

На штанду је свакодневно, прва три дана трајања сајма, организован пријем за пословне партнере свих учесника на штанду и за новинаре по позивима који су упућени пре одржавања сајма. Том приликом су се послуживали гурмански специјалитети из Србије и дегустирали вина и ракије из Србије. За присутне новинаре је припремљена и дељена Информација за новинаре (press release), брошуре ТОС-а и филмови снимљени на USB-у брендираном слоганом кампање за 2015. годину My Serbia, као и зидни календар за 2015. годину и пригодна агенда, такође брендирани слоганом My Serbia.

Сајму WTM 2013 присуствовале су Лукреција Ђери, државни секретар, и Рената Пинцо, помоћник министра и руководилац Сектора за туризам, у Министарству трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије.

Представљање Србије на овом сајму пратили су и представници медија из Србије, и то екипа РТС, Програм “Жикина шареница” (Живорад Николић, новинар и Зорана Недић, сниматељ).

Посебни догађаји ван сајма на којима су представници ТОС-а учествовали су били:

- 02. новембар: Пријем поводом доделе признања Lonely Planet-а “Best in Travel 2015”, одржан у Музеју јавног транспорта на Covent Garden-у; Србија је, као седма на листи од десет најбољих дестинација за 2015. годину, представљена кроз видео презентацију и пригодан водич “Best in Travel 2015” који се делио присутнима; одржани су пригодни говори, након чега су уручена признања – статуа “Best in Travel 2015”; признање је у име ТОС-а примила директор ТОС-а.

- 05. новембар: Пријем Британско-српске привредне коморе, одржан у просторијама председника коморе, сер Пола Џаџа (Paul Judge); пријему су присуствовали и представници Амбасаде Републике Србије у Лондону и екипа РТС која је интервјуисала председника коморе; део пријема, коме је присуствовао велики број пословних људи, новинара и личности из јавног живота – поштовалаца Србије из Лондона, био је посвећен и туризму Србије представљању на сајму WTM 2014, и тим поводом се директор ТОС-а обратила присутнима и представила Србију као туристичку дестинацију и најважније активности ТОС-а на овом приоритетном тржишту.

- 05. новембар: Пријем Светског савета за путовања и туризам (World Travel and Tourism Council – WTTC), одржан у хотелу Chesterfield на Mayfair-у; пријему је присуствовао велики број највиших функционера из међународних организација које се баве туризмом, представници националних туристичких организација и највећих компанија у области туризма које су чланице WTTC.

Током сајма на штанду је одржано је преко 100 састанака и учешћа на пратећим догађајима.

2. Студијска путовања

2.1. Новинари, EXIT, 09-14. јул

Учествовало је 5 новинара из редакција Northern Life Magazine, The Sun, Liverpool Echo, Sheffield Star, Irish Telegraph, и представника ангажоване ПР агенције. Новинари су посетили Београд, Нови Сад, Фрушку Гору, Сремске Карловце и Инђију. Посета је организована у сарадњи са ТО Нови Сад, ТО Инђија, и Belgradeatnight.

2.2. Новинар National Geographic Traveller, 14-17. август

Новинар Stuart Forster, који пише за National Geographic Traveller Велика Британија, а има и свој блог, посетио је Београд, Фрушку Гору, Сремске Карловце и Нови Сад. Посета је организована у сарадњи са хотелом Jump Inn и Belgradeatnight.

3. Ogлашавања и промотивне кампање

3.1. Каталог сајма Destinations Show 2014

Четвртина стране огласа, као подршка кампањи Lifestyle Serbia, 06. фебруар

3.2. Travel Trade Gazette (TTG)

Цела страна огласа, као подршка тексту на целој страни о Србији, 03. април

3.3. Амбијентално оглашавање, Лондон, август-новембар

Кампања My Serbia започета је амбијенталним оглашавањем у Лондону, уочи одржавања најважнијег сајма туризма WTM 2014. Кампања је обухватала следећа места оглашавања и трајање:

- 15 таксија, 8 недеља, почетак 25. августа
- 20 панела на 5 подземних станица метроа (покретне степенице), 2 недеље, почетак 22. септембра
- 5 уличних билборда, 4 недеље, почетак 06. октобра.

4. Прес клипинг

У овом раздобљу објављено је 40 текстова о туризму Србије у дневним новинама и магазинима, а међу најважнијима су The Daily Mirror, Travel Trade Gazette TTG, Daily Star, Metro, The Sun, Sunday Times, Sunday Post, National Geographic Traveller.

5. E-LEARNING програми

5.1. E-learning програм постављен је почетком маја 2013. године на Travel Uni, уз подршку и промоцију специјализованог B2B магазина Travel Weekly. Програм ће трајати до краја 2014. године.

5.2. Нови E-learning програм договорен је током Сајма WTM 2014 са понуђачем OTT (Online Travel Training). Програм почиње у јануару 2015. године и траје годину дана.

6. Информације за новинаре

- Сет од 4 информације поводом сајма Destinations
- Информација - EXIT
- Информација – Поплаве
- Информација – ANTOR Meets Media
- Информација - WTM 2014

7. Остале промотивне активности

- 7.1. Чланство у ANTOR Велика Британија, асоцијацији представништава националних туристичких организација
- 7.2. Лекторисање брошуре „Camping in Serbia“
- 7.3. Лекторисање текста за флајер Lifestyle Serbia Museum Night.
- 7.4. Састанци у Београду са представницима BBC-ја, на тему могућности оглашавања
- 7.5. Састанци и координација са Британско-српском привредном комором, на тему планирања заједничких активности у 2015. години
- 7.6. Координација са издавачем Lonely Planet из Велике Британије око могућности издавања водича за Београд/Србију

II Бенелукс

1. Сајмови и презентације

1.1. Vakantiebeurs, Утрехт, Холандија, 14-19. јануар

Најпосећенији сајам туризма у земљама Бенелукса је забележио раст посећености у односу на претходну годину од 13% - сајам је посетило укупно 117.520 посетилаца (од којих је 18.800 било пословних). Прва два дана сајма била су намењена пословним посетиоцима, од чега је 14. јануар био искључиво пословни дан.

ТОС је за потребе представљања туризма Србије закупио изложбени простор – штанд величине 24м². Штанд је изградила и опремила фирма PR Support из Холандије.

Поред ТОС-а, на заједничком штанду су се представили и организатори путовања из Холандије који у својој понуди имају Србију као дестинацију: Interbalkan Vakanties, Milo Reizen и Amazing Serbia.

На штанду је представљена целина туристичке понуде Србије, са посебним нагласком на могућностима за активан одмор у природи, природна богатства земље, понуди кратких одмора у градовима, понуди смештаја у камповима и сеоским домаћинствима, понуди културних садржаја и манифестација које се одржавају током лета у Србији. Млађим посетиоцима сајма посебно је представљена и овогодишња промотивна кампања - Lifestyle Serbia.

Првог радног дана сајма, на штанду туризма Србије одржана је презентација / конференција за новинаре. Презентацији је присуствовало око 70 представника медија и организатора путовања. На конференцији је госте поздравио Амбасадор Републике Србије у Хагу, г. Петар Вицо. Након тога одржана је презентација новитета у понуди Србије, а приказани су и најновији промотивни филмови ТОС-а. Након конференције/презентације организовано је послужење традиционалне хране и пића из Србије. Велико интересовање организатора путовања из Холандије изазвало је присуство представника Air Serbia у Холандији на нашем штанду првог дана сајма.

Током сајма одржани су бројни састанци од којих су најзначајнији били са: TUI Netherlands, Karatanova Tours, ANWB, SVR Minicampings, Vos Travel, Cityzapper и други.

Током представљања туризма Србије на Vakantiebeurs 2014 у сајамском магазину са тиражем од 120.000 примерака изашао је оглас на једној страни о Србији као туристичкој дестинацији. Пред почетак сајма неколико саопштења за јавност која су послата медијима била су преузета од стране бројних медија.

Организација целокупног представљања изведена је у сарадњи са ПР агенцијом Europe Destination Marketing.

1.2. Сајам туризма Salon des vacances, Брисел, Белгија, 06 - 10. фебруар

ТОС није ове године није имао штанд на сајму, али су као представници на сајму састанке са туристичким посленицима одржали представник ангажоване ПР агенције за тржишта земаља Бенелукса, г. Денис ван дер Аворт, као и економски саветник, г. Срђан Цвијић. Међу најзначајнијим састанцима издвајају се следећи - са организаторима путовања: Pasar, Davidsfonds, Zuiderhuis / Te Voet, Anders Reizen и са медијима: La Dernière Heure, FLP Communications.

1.3. Конференција за новинаре – представљање туристичке понуде Србије, Брисел, Белгија, 29. април

У организацији ТОС и Амбасаде Р. Србије у Белгији, у сарадњи са авио превозником Air Serbia, у просторијама Амбасаде у Бриселу одржана је Конференција за новинаре / презентација туристичке понуде Србије. Конференцији је присуствовало преко 50 специјализованих туристичких новинара од којих су међу значајнијим били: Travel Magazine, Travel 2, Het Laatste Nieuws, De Zondag, Plus Magazine, као и представници неколико организатора путовања: Thomas Cook (један од два водећа организатора путовања на белгијском тржишту), Transeurope, Ictam, Maxitours, Govaka, Pasar, Davidsfonds.

На Конференцији присутнима се обратила амбасадор Весна Арсић, а презентацију су одржали представник ТОС-а и представник Air Serbia у Белгији.

Приликом презентације приказани су промотивни филм ТОС-а за 2014. годину као и серијал „Lifestyle Serbia“, након чега су послужени специјалитети и вина из Србије.

1.4. Представљање туристичке понуде Србије на вечери организованог поводом Специјалних летњих олимпијских игара у Антверпену, Аршот, Белгија, 10. септембар

Поводом одржавања Специјалних олимпијских летњих игара у Антверпену и учешћа делегације Србије на њима, Амбасада Републике Србије у Белгији је у сарадњи са Специјалним олимпијским комитетом, градовима Аршот, Бегинендајк, Ротселар и Тремолло и угоститељском школом СИМА организовала вечеру добродошлице за наше спортисте и тренере и њихове белгијске домаћине у граду Аршот (45 км удаљеном од Брисела).

Вечеру је припремио звезда ТВ програма емитованог на Б92, „Моја кухиња, моја правила“ Његош Каличанин, уз помоћ ученика и наставника белгијске угоститељске школе СИМА. Спонзорство у намирницама обезбедила је Делез група, а ТОС је обезбедила вина из Србије.

Испред амбасаде на вечери су говорили амбасадор Весна Арсић и почасни конзул РС Александар Давидовић, а испред ТОС-а Дарја Бутиган. Приказана су и два промотивна филма „Branko – Lifestyle Serbia“ и „Soulfood Serbia“.

2. Студијска путовања

2.1. Посета новинара из Белгије и Холандије камповима у Србији, 23 - 27. јун

Новинари из редакција Kampeerwereld и Camper Reis Magazine and Carvoyage обишли су најзначајније кампове и мини кампове у Србији (околина Београда, Фрушка Гора, Засавица и регион Западне Србије). Програм је реализован у сарадњи са Кампинг асоцијацијом Србије.

2.2. Посета телевизијске екипе из Холандије Београду, Новом Саду и ЕХИТ фестивалу 12 - 13. јул

У Србији је боравила телевизијска екипа холандске емисије „3 ор Reis“ (најгледанија емисија о туризму и путовањима холандске националне телевизије – 850.000 гледалаца недељно), која је у Србији снимала центар Београда, Нови Сад и ЕХИТ фестивал. Емисија ће бити емитована у марту 2015. године.

2.3. Посета белгијског организатора путовања JPS Tours, 17 - 20. октобар

Представница белгијског организатора путовања JPS Tours је у организацији ТОС-а боравила у Београду и одржала састанке са осам домаћих рецептивних агенција. Уз обилазак Београда организован је и излет до Новог Сада, возња бициклом по Фрушкој Гори, ручак на салашу и обилазак Сремских Карловаца. Након ове посете JPS Tours укључио је Србију као дестинацију у своју понуду за 2015. годину, и то деветодневну туру у августу везану за активан одмор у природи у региону Таре и Западне Србије и деветодневну туру у јулу везану за културу и гастрономију у региону Војводине.

2.4. Посета холандског новинара зимским центрима, 4 - 7. децембар

Реализована је студијска посета холандског новинара Копаонику (Ски опенинг) и другим планинама у околини, уз обилазак манастира Студеница и Сопоћани. Чланак би требало да буде објављен следеће зиме у часопису Wegener/De Persdient (тираж 1,5 милиона примерака).

3. Оглашавање

3.1. Bergen Magazine, Холандија

Цела страна огласа о националним парковима у Србији

3.2. Op Lemen Voeten, Холандија

Пола стране огласа о пешачким турама у Србији

3.3. Travel2, Белгија

4 стране огласа: гастрономија, винске руте и MICE

3.4. Archeologie Magazine, Холандија

Цела страна огласа о археолошким локалитетима у Србији.

3.5. Каталог сајма Vakantiebeurs 2014, Холандија

Цела страна огласа о туристичкој понуди Србије за холандско тржиште

3.6. Spoed Magazine, Белгија

Оглас на целој страни о општој туристичкој понуди Србије објављен је крајем новембра у белгијском магазину намењеном медицинском особљу Белгије. Оглас је објављен бесплатно, као најаву учешћа у студијској посети 2015. године.

4. Прес клипинг

У овом раздобљу објављено је 20 чланака/репортажа од којих су најзначајније оне у магазинима / новинама: Columbus, National Geographic Traveller, De Telegraaf, Femmes d'Aujourd'hui.

5. E-LEARNING програми

E-learning програм који је развијен у сарадњи са холандском фирмом Travelution специјализованом за тренинге која има уговор са 90% свих ланаца туристичких агенција у Холандији, трајао је од 8. маја 2013. до 14. маја 2014. Укупно 387 туристичких агената је прошло кроз овај програм а 338 их је успешно завршило.

6. Саопштења за новинаре

- Промотивна кампања „Lifestyle Serbia“
- Нови кампови у Србији
- Поплаве у Србији
- Летњи музички фестивали у Србији
- Могућности за активан одмор у Србији

III Француска

1. Сајмови и презентације

1.1. Промоција туризма Србије кроз гастрономску понуду, Париз, 24. април

У организацији ТОС, уприличено је представљање туризма Србије кроз гастрономску понуду у просторијама резиденције Амбасадора Републике Србије у Паризу - пријем и презентација за представнике десетак одабраних француских редакција.

Поздравним говором обратио им се амбасадор Р. Србије у Француској, г. Рајко Ристић, након чега је презентацију одржала представница ТОС-а. Окосница презентације је, поред општих туристичких потенцијала Србије, била важност гастрономије у нашој туристичкој понуди и култури, уз осврт на бројност и врсту гастрономских манифестација у Србији, славске обичаје и посну трпезу.

Након презентације уследила је демонстрација припреме хране коју је, уз изузетно добро прихваћену анимацију, одржао Ненад Гладић, аутор и водитељ једне од најгледанијих кулинарских емисија РТС-а, „Гастрономад“.

Поред 8 француских новинара од којих су најзначајнији били из редакција дневних новина Liberation, магазина: Cuisine Actuelle, Version Femina и др., EBRA медијске групе источне Француске и портала Easyvoyage – најчитанијег франкофоног портала за путовања, дешавању су присуствовали и домаћи новинари, дописник Вечерњих новости из Париза и дописница Вести.

1.2. Посета туристичком сајму Top Resa, Париз, 24-26. септембар

Туристичка организација Србије није ове године учествовала на пословном сајму у Француској – Top Resa. Уместо тога, менаџер тржишта посетила је сајам на два дана у циљу остваривања контаката са француским организаторима путовања на месту сусрета најзначајнијих актера у туризму у Француској.

Током два дана обављени су разговори са више од десет великих организатора путовања из Француске од којих су најзначајнији: Arvel Voyage, TRAVEL EUROPE, SALAUN HOLIDAYS, KUONI, PARFUMS DU MONDE, LA FRANCAISE DES CIRCUITS.

2. Студијска путовања

2.1. Посета новинарке магазина Avantages, Challenges, 05 - 07. мај

Тема посете био је Београд као дестинација за кратак предах у градовима. Посета је реализована у сарадњи са Туристичком организацијом Београда.

2.2. Посета новинара камповима у Србији, 23 - 27. јуна

Новинар из редакција Camping & Caravaning обишао су најзначајније кампове и мини кампове у Србији (у околини Београда, Фрушкој Гори, Засавици и региону Западне Србије). Програм је реализован у сарадњи са кампинг асоцијацијом Србије.

2.2. Посета власнице француске издавачке куће „Свет другачије“, 1 - 10. септембар

Делфин Евмун, новинарка и власница издавачке куће „Le monde autrement“ („Свет другачије“), боравила је у Србији у циљу објављивања монографије о Србији „Србија, други поглед“ на француском језику. У књизи ће бити посебно истакнута поглавља о знаменитостима дуж Дунава, о УНЕСКО наслеђу у Србији укључујући и манастире на Косову и Метохији, а посебно поглавље биће посвећено Београду и савременој уметности Србије. Објављивање књиге очекује се почетком 2015. године.

4. Прес клипинг

У овом раздобљу објављено је 20 чланака/репортажа од којих су најзначајније оне у магазинима / новинама: Liberation, Version Femina, Avantages, Challenges, L’oeil.

IV Словенија, Хрватска, БиХ, Црна Гора и Македонија

1. Сајмови и презентације

1.1. Словенија

Сајам туризма *Alpe – Adria: Tourism and Leisure Show*, Љубљана, 29. јануар – 01. фебруар

Закупљен је изложбени простор величине 60 м². Штанд је дизајниран у складу са кампањом „Lifestyle Serbia“. На штанду су се представиле и туристичке организације Београда, Војводине, Златибора, Крагујевца, Чачка, Новог Сада, Жабља, Апатина, Вршца, Шида и Ирига, као и добитник награде „Туристички цвет“ домаћинство „Голијски конаци“ из Ивањице. На словеначком језику дистрибуиране су брошуре 52 викенда у Србији, Природа Србије – одмор у покрету и Културно благо Србије. Изјаве су дате за: ТВ Словенија – две изјаве, Morel TV, TVN20, Finance.si, Гуливер продукција.

Workshop, Љубљана, 12. новембар

ТОС је организовао радионицу - workshop представника хотелске индустрије и туристичких агенција из Србије са представницима туристичких агенција из Словеније у хотелу „Austria Trend“.

Учесници workshop-а из Србије били су хотели „Square Nine“, Београд, „Falkensteiner“, Београд и Стара Планина, „IN“, Београд, „Queen's Astoria Design“ и „Design Mr. President“, Београд, МК Mountain Resort, Копаоник и „88rooms“, Београд, „Argo“, Београд и „Мона Златибор“, Златибор, „Best Western Шумадија“, Београд, „Праг“, Београд, „Galleria“, Суботица, „Палисад“, Златибор, „Златиборска ноћ“, Златибор, „Србија“, Вршац и „Aquastar Danube“, Кладово; и туристичке агенције „Aguastar Travel“, Кладово и „OmniTours“, Београд.

На Workshop-у је учествовало 14 туристичких агенција из Словеније: АВСТОУР, Happy tours, Kompas Celje, Kompas Ljubljana, Kompas Novo Mesto, Mercator Holidays, Palma, Panoramic DMC, Potovanja Pisanec, Quo Vadis, S.K.I.F.U.N., Sajko turizem, Smart Europe travel – Promet T&T d.o.o. и SONČEK.

Коктел за све учеснике догађаја организован је такође у хотелу „Austria Trend“. Workshop-у и коктелу су присуствовали представници амбасаде Републике Србије у Љубљани, Славиша Томић, конзул и Стана Кончаревић, конзул.

Сајам туризма *Природа и здравље*, Љубљана, 13-16. новембар

ТОС је на овом сајму наступио по други пут. На Сајму „Природа и здравље“ учествовало је 275 компанија из 17 земаља, а посетило га је 24.000 људи, односно 10% више него 2013. године.

За представљање туризма Србије закупљен је изложбени простор величине 36 м². На штанду ТОС-а представили су се туристичке организације Александровац и Бела Паланка, као и хотели „Crowne Plaza“ - Београд, МК „Mountain Resort“ и “Royal Spa” - Бања Ковиљача.

Штанд ТОС-а посетио је гдин Александар Радовановић, амбасадор Републике Србије у Словенији.

С обзиром да је акценат био на природи, здрављу, спа и велнес програмима, посетиоци штанда туризма Србије велико интересовање показали су за понуду бања Србије, активан одмор у природи – параглајдинг, риболов, лов, кампове, али и за осталу туристичку понуду Србије – скијашке центре, сеоски туризам, манифестације, градске центре итд.

1.2. Хрватска

Сајам туризма Place2Go, Загреб, 14-16. март

Туристичка организација Србије први пут се представила на Сајму Place2Go и закупила изложбени простор величине 30 м². Идејно решење и дизајн штанда био је у складу са кампањом „Lifestyle Serbia“. На штанду су се представиле и туристичке организације Војводине, Београда, Новог Сада, МК „Mountin Resort“, као и хотели „Балкан“, „Асторија“ и „Mr President“.

Првог дана одржана је Конференција за новинаре коју је пратило десетак новинара и посетиоци Сајма. На конференцији су говорили: Гордана Пламенац, директор ТОС; Ивана Вучелић, ТОБ; Тихана Путин, ТОНС и Сањин Ђукић, PR EXIT-а у. Показана је велика и отворена заинтересованост за Србију као туристичку дестинацију. Највише интересовања било је за градове Београд и Нови Сад, бањске и планинске центре, као и посету фестивалима.

Workshop, Загреб, 04. јун

Састанак представника хотелске индустрије и туристичких агенција из Србије са представницима туристичких агенција из Хрватске одржан је у хотелу „International“ у Загребу. Из Србије је учествовало 10 хотела, односно хотелских ланаца и 2 туристичке агенције (хотели: „Crowne Plaza Belgrade“, „Square Nine Hotel Belgrade“, „Златник“ Београд, „Праг“ Београд, „Falkensteiner Belgrade“ и „Falkensteiner Стара Планина“, МК Mountain Resort - „88 Rooms“ и „Balkan Orient Express“ Београд и „Гранд“, „Анђела“ и „Конаци“ Копачник (МК Mountain Resort), „Златибор Мона“ Златибор и „Argo“ Београд, „Гранд“ Ниш и „Парк“ Рума, „Galleria“ Суботица, „Турист“ Краљево; туристичке агенције: „S.A.V. International“ Београд и „Sabra Company“ Београд), а из Хрватске 15 туристичких агенција („Lily Tours“, „AB Travel“, „Abacus Tours“, „Adriatic Travel & Trade“, „Atlantis Travel“, „Atlas“, „Bravo putovanja“, „Croatia Express“, „Dnevnik putovanja“, „Meridijan putovanja“, „Travelino“, „Punim jedrima“, „Tureta“, „Adrijana putovanja“ и „Relaxino“).

Након В2В састанка одржана је Конференција за новинаре и презентација туристичких потенцијала Србије. Говорници на конференцији били су: Боса Продановић, отправник послова у Амбасади Републике Србије у Загребу, Никола Аврам, генерални директор МК Mountain Resort и Гордана Цветковић, менаџер за тржиште Хрватске. Поред промоције горе поменутих дестинација, присутни на Конференцији су имали прилику да се упознају и са ТОС-овом годишњом темом „Lifestyle Serbia“ и погледају промотивне филмове. Традиционална српска вечера за све учеснике догађаја организована је такође у хотелу „International“.

Детаљна статистичка анализа је показала да туристи из Хрватске најчешће долазе у Београд, Нови Сад, планинске и бањске центре. Након workshop-а урађена је анкета, односно послат упитник свим учесницима из Србије. Одговори су показали да су у просеку остварени контакти са 10 туристичких агенција, да ТОС треба да настави са организацијом догађаја ове врсте, да су задовољни како организацијом тако и оствареним контактима. Земље које су предложили за организацију В2В састанка су: Хрватска, Словенија, Бугарска, Босна и Херцеговина, Грчка, Македонија, Црна Гора, Румунија, Мађарска, Италија, Аустрија, Немачка, Пољска, Словачка и Турска. Представници туристичких агенција из Хрватске су такође подржали организацију workshop-а на тржишту Хрватске, али са акцентом да то треба да буде у континуитету једном до два пута годишње.

1.3. Црна Гора

Сајам туризма МЕТУБЕС, Будва, 03-05. април

Закупљен је изложбени простор величине 40 м². Штанд је дизајниран у складу са кампањом Lifestyle Serbia. На заједничком штанду туризма Србије обједињено су се представиле и туристичке организације Војводине, Београда, Новог Сада, Златибора и туристичка агенција „Bon Voyage“ из Новог Сада. Туристи из Црне Горе углавном долазе индивидуално у Србију, што је значајно са аспекта представљања туристичке понуде Србије. Акцент на промоцији је и надаље намењен индивидуалним потенцијалним туристима, односно медијима који прате туризам. Посетиоци Сајма највише интересовања показали су за понуду бања Србије, манифестације, манастире, 52 викенда у Србији, Златибор и Копаоник. Изјаве су дате за: ТВ Будва, ТВ Вијести, Радио Тиват, РТВ Црне Горе.

1.4. Македонија

Сајам туризма Skopje Travel Market, Скопље, 10-12. април

Закупљен је изложбени простор величине 20 м². Штанд је дизајниран у складу са кампањом Lifestyle Serbia. Поред ТОС-а на Сајму се представила и ТО Војводине.

У Амбасади Републике Србије организована је Конференција за новинаре којој је присуствовало око 20 представника медија и туристичких агенција. Говорници су били: Душанка Дивјак Томић, амбасадор Републике Србије у Македонији, Гордана Пламенац, директор ТОС и Кристијан Џамбазовски, директор Агенције за промоцију и подршку туризма Републике Македоније. Посетиоци су највише интересовања показали за бањски и планински туризам, фестивале и одмор у градовима.

2. Студијска путовања

2.1. Посета новинара поводом Београдског сајма туризма, 24-28. фебруар

У оквиру „Hosted buyer“ програма за време одржавања Сајма туризма у Београду, четири туристичке агенције из Хрватске ("Компас" Загреб и „Компас“ Осијек, "Атлас" Загреб и "Атлантис Травел" Загреб) и две туристичке агенције из Словеније ("Компас" Љубљана и „Компас“ Ново Место) боравиле су у Србији. Представници туристичких агенција посетили су Скијашки центар Копаоник где су се упознали се са туристичком понудом и сусрели са представницима хотелске индустрије. Првог дана Сајма туризма у Београду одржали су састанке са туристичком индустријом Србије. Током посете организован им је и обилазак Виминацијума.

2.2. Посета организатора путовања из Словеније и Хрватске, 10-14. септембар

Учесници из Хрватске су били из 5 агенција: Adriatic Travel & Trade, Abacus Tours, Travelino, Atlantis Travel i Uniline; а из Словеније из 4 агенције - MM turist, Kompas d.d, Palma, Sajko turizam, и представник анагажоване ПР агенције. У посети је, у оквиру групе, боравио и новинар Хрватског радија. Током боравка посетили су Београд, Златибор, Тару, Аранђеловац, Тополу и Виминацијум. На Златибору је организован workshop – радионица са представницима хотелске индустрије.

2.3. Посета организатора путовања из Хрватске, 04-07. децембар

Учествовало је 7 организатора путовања из Хрватске: Adrijana putovanja, Travelino, ORAtours, Panturist, Lunatours, VB Tours, Cetratour, и представник анагажоване ПР агенције. Поред упознавања са зимском понудом и смештајним капацитетима, за учеснике је организован и workshop – радионица са представницима хотелске индустрије и рецептивних организатора путовања из Србије.

2.4. Посета организатора путовања из Хрватске, 12-13. децембар

Посета је организована поводом инаугурације директног лета Air Serbia на линији Београд – Загреб. Посету су заједнички организовали Air Serbia, ТОС и ТОБ. Гости су обишли Београд, а 13. децембра је организована радионица – сусрет гостију из Хрватске са представницима рецептивних туристичких агенција и хотелијера из Србије. У оквиру радионице одржана је и презентација туристичке понуде Србије. У посети је било укупно 16 агената: ULIX, KOMPAS, e-TOURS, GLOBTOUR-EVENT, ATLAS d.d., BAN TOURS d.o.o. (2 представника), BANTEL, DC Travel, Marine Air, Medmar, PBZ CARD TRAVEL, ALADDIN DMC, AVIO CLUB TRAVEL, AVIO ADRIA и O-TOURS у пратњи представника Air Serbia из Загреба.

3. Оглашавање

3.1. Хрватска

3.1.1. Ревизија „Croatian Traveller“: 20 страна (уводник; плански центри – Копаоник, Златибор, Мокра Гора, Стара планина; градски центри – Београд и Нови Сад; путеви културе – Лепенски вир, Виминацијум, Манасија, Студеница, Феликс Ромулијана)

3.1.2. Часопис „Путовања за двоје“

3.1.3. Билборд кампања у Загребу

3.2. Словенија

3.2.1. Ревизија „Хоризонт“: 2 стране на тему „Летњи фестивали у Србији“

Утрошено 323.793 динара

3.2.2. Часопис „Путовања за двоје“

Утрошено: 60.000

3.2.3. Часопис „Автоfokus“

Утрошено: 204.902

3.2.4. Часопис „Večer“

3.3. Босна и Херцеговина

3.3.1. Билборда кампања у Републици Српској

3.4. Црна Гора

3.4.1. Билборд кампања (у сарадњи са туристичком привредом)

4. Прес клипинг

Објављено је око 100 текстова на свим тржиштима бивше СФРЈ.

V Турска, Бугарска, Мађарска, Румунија, Грчка

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма ЕМИТТ, Истанбул, Турска, 29. јануар- 02. фебруар

ТОС је по други пут наступио на сајму туризма ЕМИТТ, на заједничком штанду од 15м² са Туристичком организацијом Београда, као носиоцем наступа. На штанду су били још и представници туристичке привреде Glob Metropolitan Tours, SAB и Omni tours.

На штанду су представљене првенствено туре везане за кратке одморе у градовима, Београд и Нови Сад, с акцентом на овогодишњу тему „Lifestyle Serbia“.

Штанд туризма Србије су посетили Генерални конзул Србије у Истанбулу, господин Зоран Марковић и економски саветник, господин Филип Шановић. Између осталог, разговарано је о организовању специјалног догађаја на коме би се презентовала и општа понуда Србије, са акцентом на промотивну кампању 2014, уз укључивање и других субјеката -локалних туристичких организација и агенција.

Интересантно је да с обзиром на број регистрованих, нема пуно турских агенција које излажу своју понуду на овом сајму.

За потребе наступа на сајму и промоције на овом тржишту преведена је брошура Serbia Highlights на турски језик.

Током сајма, између осталих обављених разговора, уговорен је, у сарадњи са ТО Београда долазак World Travel Channel који би на београдском сајму туризма имао и свој штанд где би дестинације из Србије могле да договоре снимање и емитовање прилога о својој понуди на овом каналу

1.2. Презентација туризма Србије у Истанбулу, 13. април

За потребе представљања Србије, у централи Turkish Airlines-а у Истанбулу урађена је презентација о туристичкој понуди Србије, коју је изложио регионални представник Turkish Airlines-а регионалним менаџерима продаје ове авио компаније.

1.3. Сајам туризма Holiday&Spa, Софија, Бугарска, 13-15. фебруар

Сајам туризма Holiday&Spa Ехро, одржан је уз учешће 250 излагача из 20 земаља.

ТОС је на сајму учествовао по четврти пут заједно са ТО Војводине, Београда, Ниша, Пирота, Димитровграда, Беле Паланке, Сокобање и Бабушнице, Пролом и Луковском бањом, а по први пут се представио и Спортско туристички центар „Бајина Башта“

Туристичка организација Србије представила се на штанду од 70 м².

Већ првог дана сајма уговорени су и продати сви аранжмани за дочек 2015. године у већини дестинација из пограничног дела Србије према Бугарској.

Штанд Србије посетили су господин Владимир Ћургуз, амбасадор и Александар Милићевић, економски саветник амбасаде Републике Србије у Софији. У разговорима са представницима Амбасаде констатовано је да је сарадња Амбасаде РС у Софији, ТОС и других партнера на активној промоцији српских туристичких дестинација у Бугарској остварена током протекле године дала конкретне резултате, кроз повећање броја туриста из Бугарске од 23%. Такође су вођени разговори о будућој сарадњи на овом плану.

Бугарском туристичком тржишту представљена је целина туристичке понуде Србије, са акцентом на промоцији могућности боравака на викенд путовањима, културног блага Србије и манастирска понуда, гастрономије-органске хране, природе Србије – активног одмора; манифестационих и музичких дешавања.

С обзиром на промотивну тему за 2014. годину посвећену промоцији Lifestyle Serbia кампање усмерене ка младима, графика на штанду је била у складу са темом промоције. Разговарано је и на тему одржавања специјалног догађаја у оквиру кампање Lifestyle намењене организаторима путовања и медијима.

Сајам је пратила ТВ екипа која је за емисију „Ја волим Србију“ направила прилог о презентацији туризма на сајму у Софији и где је представник ТОС дао дужи интервју на тему туристичке понуде и производа интересантних за бугарско тржиште.

1.4. Сајам туризма UTAZAS, Будимпешта, Мађарска, 27. фебруар – 02. март

Представљена је богата и разноврсna туристичка понуда Републике Србије на штанду Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова АП Војводине. Поред ТОС и ТОВ, представило се и више туристичких организација општина и градова првенствено Војводине (10), као и кластери из области туризма

Општина Кикинда је промовисала највећу северно-банатску манифестацију Дани лудаје, приказавши богат и садржајан програм. Промоцију су пратили новинари из локалних медија, уз подршку Амбасаде РС, као и дописници београдских и новосадских штампаних и електронских медија, где је представник ТОС дао неколико интервјуа за ТВ Нови Сад и писаним медијима.

На штанду Србије одржана је Конференција за медије, 01. марта. На конференцији су говорили покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова АП Војводина, Мирослав Васин, министар саветник Лепша Штулић из амбасаде РС и Жељка Пудар, саветник у ТОС. Истакнут је туристички потенцијал Србије, назначене су многе културне и историјске вредности, природне лепоте Србије, гастрономија и гостопримство. Између осталог говорено је и о пројекту ТОС усмереног на младе и друштвене мреже под називом Lifestyle.

1.5. Сајам туризма ТТR, Букурешт, Румунија, 13-16. март

ТОС је по трећи пут наступио на међународном сајму туризма ТТR. На штанду Србије од 40м² поред ТОС су учествовале туристичке организације Војводине, Београда и Златибора, МК Mountain Resort Копаоник, туристичка агенција Еуројет и Air Serbia. Ове године се наступило на типском, сајамском штанду, визуелно дизајнираном тако да представи кампању Lifestyle

Непосредно пред наступ, контактирана је Air Serbia с обзиром на увођење директне линије Београд - Букурешт и обостраног интереса за заједничком промоцијом. Румунском тржишту је представљена понуда кратких одмора у градовима, брошура 52 викенда као и даље најтраженија публикација, одмор у природи, Дунавска рута, понуда смештаја у сеоским домаћинствима, туризам за младе, гастрономија, манифестације и др.

Поред одржаних састанака са представницима организатора путовања, обављени су разговори и са новинарем National Geographic Traveller на тему студијске посете Београду, а дат је интервју и за Бизнис магазин.

1.6. Представљање Београда, Солун, Грчка, 9. октобар

Туристичка организација Београда, уз подршку Града Солуна, Генералног конзулата Републике Србије у Солуну, консултантске куће Tourism Plus и хотела Mediterranean Palace Hotel организовала је промоцију туристичке понуде Београда у Солуну.

Догађају је присуствовао градоначелник Солуна, Yiannis Boutaris, саветник за туризам и спољне послове општине Солун, Spiros Pengas, генерални конзул Републике Србије у Грчкој, Синиша Павић и конзул Саша Тодоровић Колунџија.

Презентацију туристичке понуде Београда за тржиште Грчке одржао је Миодраг Поповић, директор ТОВ-а. Презентацију испред Туристичке организације Србије одржала је Дарја Бутиган (једнодневни излети ван Београда, планински центри, статистика), док су локални представници Air Serbia у Грчкој промовисали свакодневне летове за Атину и Солун.

У оквиру пословног дела догађаја, одржали су се В2В састанци представника туристичке привреде Србије и Грчке. Међу домаћим привредницима учествовали су представници Привредне коморе Србије, Туристичке организације Србије, Princip Pres, 27 хотела из Београда, Новог Сада, Копаоника и Златибора, као и агенције Sabra,

Kondor tis, Kompas, Glob Metroliten, Omniturs, Magelan, i BS Tours. Са грчке стране било је око 30 агенција.

1.7. Сајам туризма GREEK TOURISM EXPO, Атина, Грчка, 05-07. децембар

Туристичка организација Србије је први пут учествовала на сајму туризма GREEK TOURISM EXPO, који је одржан у Athens Metropolitan Expo у Атини. ТОС је представио туристичку понуду наше земље на штанду Туристичке организације Београда, која је била носилац наступа. Уз ТОС и ТОБ, на штанду су били и Град Београд – Секретаријат за привреду, Glob Metroliten Tours и Air Serbia.

Представници Србије су се на овом сајму представили на штанду величине 25м². На сајму је примарно промовисан Београд као атрактивна туристичка дестинација са фокусом на кратки градски одмор, туристичке атракције града, постојеће хотеле уз неколико новоотворених, гастрономију, календар догађаја али и општа понуда Србије, укључујући манастире, манифестације, активни одмор, зимски одмор на српским планинама,гастрономију.

Посетиоци су показали највеће интересовање за прославу Нове године и Божића у Београду, као и ускршњих празника. Београд је генерално и био оно што их је највише интересовало, поготово што "Air Serbia" има директне летове, и повољне цене карата. Било је доста упита за тзв. city break пакете који укључују смештај, трансфер и разгледање током викенда.

Штанд Србије и Београда су посетили представници Амбасаде РС у Атини, Петар Новаковић и Јелена Тошић, економски саветници, док су представници "Air Serbia" били већи део времена са представницима Србије и Београда на штанду промовишући авионску везу ова два главна града.

2. Студијска путовања

2.1. Програм за организаторе путовања/представнике медија на београдском сајму туризма, 20-22. фебруар

Реализована студијска посета два представника туристичке индустрије са тржишта Бугарске - „Lilia Travel“, и једног представника медија - „Travel Hospitality Experts“. Са румунског тржишта реализована студијска посета за три представника организатора путовања - „Pegasus travel“, „Colibri Tour“, „Peter Tourism“ и једног представника медија - „Radio Temisvar“.

Студијско путовање укључило је посету Београдском сајму, workshop на сајму, упознавање са понудом Београда и Копаоника где је такође организована радионица са локалним хотелијерима и агенцијама.

2.2. Студијска посета групе од пет организатора путовања из Грчке, 07. мај

Реализовано је једнодневно разгледање Новог Сада као факултативни излет за представнике грчких агенција у оквиру програма разгледања Београда у организацији ТО Београда и Air Serbia. Учествовали су представник Air Serbia, GS TRAVEL, American Express, Mouzenidis, Transair и Grefis Tours.

2.3. Студијска посета групе из Румуније, 13-16. мај

ТОС је у сарадњи са Air Serbia и ТО Златибора организовао тродневно студијско путовање за представнике медија и организатора путовања из Румуније (Букурешт), током ког су обишли Златибор и Мокру Гору. У посету Србији дошли су представници

водећих туристичких агенција Paralela 45, AEROTRAVEL, PARAVION, Cocktail Holidays (PROMPT), Happy Tour, као и представник медија - Traveller Magazin.

2.4. Студијска посета организатора путовања из Мађарске, 24-26. јун

ТОС је у сарадњи са Air Serbia организовао студијско путовање за представнике организатора путовања из Мађарске. Поред радионице коју су представници мађарских туристичких агенција имали у просторијама ТОС-а, током које им је одржана и презентација о туристичким потенцијалима Србије и где су се сусрели и обавили пословне разговоре са представницима туристичких агенција из Србије, представници туристичке индустрије Мађарске током свог боравка су имали прилику да обиђу и упознају се са туристичком понудом Београда. Агенције које су биле у студијској посети су Amex, Vista, Morea, OTP Travel, Ibusz, WECO и Mauri.

2.5. Студијска посета представника медија из Мађарске, 26-28. јун

ТОС је у сарадњи са Air Serbia организовао студијско путовање за представнике медијских кућа, и то следећих штампаних и online медија из Мађарске: Turizmus Trend, Turizmus Panorama, Vilagjaro, Vilagutazo, Go!Utazas, Travelo и Origo. Новинари су се упознали са туристичким атракцијама главног града, као и са Опленцем и Тополом.

2.6. Студијска посета новинара National Geographic Traveler из Румуније, 01-07. јул

ТОС је у сарадњи са ТО Београда и AirSerbia организовао студијско путовање за новинара и фотографа познатог часописа National Geographic Traveller у циљу промоције туристичких потенцијала, културно-историјског наслеђа и природних богатстава наше земље и престонице.

2.7. Студијска посета за организаторе путовања из Турске, 07-10. септембар

ТОС је у сарадњи са Turkish Airlines организовао студијско путовање за организаторе путовања из Турске. Учесници су били Adors Turizm, Ark Turizm, Ayder Turizm, Rally Turizm, Saltur Turizm, Taflan Turizm, Tempo Turizm, Türker Turizm, Viking Turizm. Организатори путовања су се упознали са туристичким атракцијама главног града, али и туристичким потенцијалим Сремских Карловаца и Новог Сада.

2.8. Студијска посета за представнике медија из Турске, 11-13. септембар

ТОС је у сарадњи са Turkish Airlines организовао студијско путовање за представнике медија из Турске. Медији су обишли Београд, Сремске Карловце и Нови Сад. Учесници посете су били национална турска новинска агенција ДНА, национална телевизија Trt Haber, Fox Haber, Show Haber, Anadoluajans, Skytürk.

2.9. Студијска посета представника медија из Турске, 09-13. октобар

ТОС је у сарадњи са авио компанијом Turkish Airlines организовао посету за представнике медија из Турске у координацији туристичке агенције „Тара Турс“ из Бајине Баште. Група од 6 новинара из Турске посетила је регију Западне Србије. У питању су представници туристичких магазина који су одабрани из листе топ 10 најбољих магазина у Турској: Atlas, Voyager, Nereye Dergi. Поред Таре, Ужица, Мокре Горе, специјалног резервата Увац они су посетили Златибор, као и Стопића пећину и Музеј Старо село у Сирогојну.

2.10. Студијска посета мађарских фотографа Тари, 23-28. октобар

ТОС је логистички и финансијски учествовао у организацији трећег по реду Фото сафарија „Тара“. Национални парк Тараје уз помоћ ТОС-а и ове године наставио је

сарадњу са реномираним мађарским фотографима, а пре свих, са мајстором фотографије Сабо Белом. У овогодишњем Фото-сафарију “Тара 2014” учествовало је 7 мађарских фотографа, као и 5 представника Културног и документационог центра Срба у Мађарској (Српски културни центар). Такође, у овогодишњи Фото-сафари на Тари, по први пут били су укључени су и наши локални фотографи, чиме ова манифестација додатно добија регионални карактер.

Ову сарадњу крунисала је Фото изложба „Тара“ свечано отворена у фебруару 2014. године у Националном Плесном Позоришту на Будиму, која је потом гостовала у Ђеру и румунском граду Одореи Секујеск. Део ове изложбе, састављене од 40 мотива са Таре, је и најпознатија фотографија Ирене Бекер „Кућица на стени“, коју је забележила на Дрини код Бајине Баште и која је на светској мрежи Националне географије изабрана за фотографију 2012. године, што је изазвало велико интересовање домаће и стране јавности за ову српску туристичку дестинацију.

Сустрет са представницима Српског културног центра, ТОС-а и НП Тара био је прилика да се договоре кораци у реализацији специјалног догађаја који ће бити организован у Српском културном центру у Будимпешти. Фотографије са Фото-сафарија 2014, биће изложене у Будимпешти од 24. априла 2015 године у галерији Културног и документационог центра Срба у Мађарској (Српски културни центар).

Другог дана боравка на Тари била је организована конференција за новинаре на којој су се обратили Жељка Пудар, испред ТОС-а, Сабо Бела, мађарски фотограф и Милан Ђурић, директор Српског културног центра у Будимпешти. Конференцију су пратили и представници следећих медијских кућа: РТВ Прима Ужице, РТС, дописници Политике, Новости и Блица.

3. Прес клипинг

Бугарска

- За потребе чланка о Србији у дневном листу Стандарт, урађен текст о туристичкој понуди Србије, почетак марта.
- **Magazine Edna**, 18. април
- **No Luggage** ТВ емисија о туризму, 11. јул, 18. септембар

Мађарска

- Директно вишеминуто укључење у радио емисију радио станице БНР на тему утисака о сајму UTASAS и онога што Србија има да понуди мађарским туристима, као и комплетне туристичке понуде Србије, почетак марта
- **Turizmus Panorama's newsletter**, 29. јун
- **Turizmus trend**, 01. јул
- **ARTNEWS.HU**, 03. новембар
- **KULTURA.HU**. 04. новембар
- **GYORISZALON.HU**. новембар

Румунија

- blog [Ușor cu festivalul pe scări – Exit festival](#), 12. август
- **National Geographic Traveler**, септембар

Турска

- **Tursab**, март
- **TurizmGuncel**, 19. јун

- **Gezi alemi**, 23. март
- **TV Skyturk**
- **FOX Haber**
- **Voyager**, децембар

4. Оглашавање

4.1. Билборд зимска кампања, Бугарска и Румунија, децембар

У оквиру зимске промотивне кампање на тржиштима у сарадњи са Удружењем хотелијера и ресторатера Србије ХОРЕС, урађена је билборд кампања у Бугарској и Румунији, у трајању од месец дана. Кампањом су представљени зимски центри Копаоник, Стара Планина, Златибор, Тара/ Мокра Гора, Дивчибаре и Златар. Порука кампање којом је промовисана понуда за зимски одмор гласила је „Добродошли – Забава је на врху“.

5. Остале промотивне активности

- За бизнис форум Day of the Business Opportunities: Balkans, одржан 15. априла у хотелу Intercontinental Bukurest, урађена је презентација о туристичкој понуди Србије прилагођена за тржиште Румуније, коју је у име Србије представио економски саветник амбасаде РС у Букурешту
- Достава текста и материјала о EXIT-у за летње издање часописа National Geographic Traveller Румунија

VI Норвешка, Шведска и Данска

1. Сајмови и презентације

1.1. Радионица у организацији ANTOR Norway, Осло, Норвешка, 10. јануар

Организовани су састанци са норвешким организаторима путовања и агенцијама. Заједно са ТОС-ом на штанду је била норвешка туристичка агенција DMC Balkan која већ три године продаје аранжмане за Србију.

1.2. Посета Сајму туризма, Осло, Норвешка, 11. јануар

Представник ТОС је посетио сајам. Због индикованог пада интересовања за овај сајам, закључено је да средства треба усмерити на друге видове промоције.

1.3. Учешће на сајму Travel and Taste, Оребро, Шведска, 01. фебруар

С обзиром да је ТОС добио бесплатно мали пулт од 4 м², Марко Персон из наше Амбасаде у Стокхолму је на сајму представљао ТОС. Дистрибуиране су брошуре и дегустирана српска вина. Остварени су нови контакти са туристичком индустријом Шведске и промовисан туризам Србије.

1.4. Промоција туризма Србије у Стокхолму, 16. мај

ТОС је организовао промоцију српског туризма у ресторану Јактхорнет који се налази у центру Стокхолма. Главна тема ове промоције је била годишња кампања LifeStyle Serbia о којој је на шведском говорио Марко Персон из наше Амбасаде у Стокхолму. Промоцији је присуствовало 45 еминентних шведских туристичких радника и новинара. Познати српски кувар Ненад Гладић (Лепи Брка) је спремио 27 различитих јела из Србије. Док су гости уживали у дегустацији српске хране и пића, Гладић их је

анимирао демонстрирајући како прави неке од српских специјалитета. Слађан Османагић, познати шведски спортски ТВ новинар и добитник награде за најбољи светски спортски кувар за 2013. годину, је био модератор, а велику помоћ у организовању презентације је пружила Амбасада Србије у Стокхолму. Ресторан су красиле фотографије из Србије од којих су биле доминантне фотографије из LifeStyle кампање. Познати цвећар српског порекла је бесплатно улепшао просторије цветним аранжманима.

1.5. Радионица са норвешким организаторима путовања, Трондхајм и Берген, Норвешка, 26- 28. септембар

ТОС је по трећи пут био учесник радионице у организацији АНТОР Норвешка. Намера је била да се осим на тржишту Осла представи туризам Србије и у другим већим градовима Норвешке. Поред Србије је учествовало још 11 националних туристичких организација.

Заједно са ТОС-ом представила се и компанија МК Resort. Понудили су своја три хотела на Копаонику са комплетном летњом и зимском понудом као и свој нови хотел 88 Rooms који се налази у Београду.

Норвешки организатори путовања су највише показали интересовања за продужени викенд у Београду као и могућности организовања излета у околини. Такође су им интересантни били Копаоник и Златибор као летњи туристички центри у којима могу да бораве десетак дана и да се баве активним туризмом. Ове две дестинације су им интересантне и за старије генерације/пензионере.

1.6. Презентација српског туризма норвешке организаторе путовања, Београд, 29. септембра

У просторијама ТОС-а је одржана Power Point Presentација о српском туризму за 8 представника норвешких организатора путовања које је довела у студијску посету агенција DMC Balkan.

1.7. Радионица са шведским организаторима путовања, Малмеу и Гетборг, Шведска, 01-02. октобар

У организацији АНТОР Шведска, чији је члан и ТОС, организоване су годишње радионице. У раду радионице је са једне стране учествовало 14 националних туристичких организација, а са друге стране представници најјачих шведских организатора путовања из та два града.

ТОС је имао свој сто, са брошурама и постерима, за којим су одржани састанци са шведским организаторима путовања. У Гетеборгу је одржано 12 састанака, а у Малмеу 14 састанака.

Ове радионице су послужиле ТОС-у и за прављење списка будућих учесника студијских путовања у 2015 години.

1.8. Међународни сајму туризма SENIOR, Стокхолму, Шведска, 14-16. октобар

ТОС је други пут наступио на међународном сајму туризма SENIOR у Стокхолму. Сајам који се одржава већ 16 година спаде у мале сајмове, али је у исто време и највећи шведски сајам специјализован за старије грађане. Ове године је учествовало 16 националних туристичких организација, 38 организатора путовања, укупно 208 излагача, са посетом од преко 12.000 посетилаца. ТОС је закупио штанд од 6 м² на коме су дељене брошуре као и одговарајући програме које је припремио за ову прилику Glob Metropolitan Tours. Први пут ове године на штанду је био присутан и ТОБ са својом промоцијом.

ТОС је добио позив да активно учествује на годишњем највећем промотивном догађају који организује шведски организатор путовања ReseScaparna, а који је специјализован за рад са пензионерима. Овај догађај се организује за 1.000 представника сениор клубова из Шведске којима ће се представити само 10 светских дестинација, међу којима је и Србија. Такође је договорено да у марту 2015. године ТОС буде домаћин групи од 20 најактивнијих представника шведских пензионерских клубова са којима ReseScaparna годинама сарађује.

2. Студијска путовања

2.1. Студијска посета једног шведског и једног данског новинара, 28. март-01. април

Студијско путовање за еминентног шведског новинара Johana Soderlunda који пише за најпознатије шведске туристичке магацине као и за Jorge Samsoa, сталног дописника из Београда данских дневних новина Berlingske. Обишли су Београд, Оплењак, винарију Александровић и провели два дана на Копаонику.

2.2. Посета два шведска новинара музичком фестивалу EXIT, 09 - 12. јул

Јохан Содерлунг и Зихерл Роберт су новинари шведских најутицајнијих и најтиражнијих дневних новина Aftonbladet. Дошли су у студијску посету Београду и фестивалу EXIT. Посета је реализована у сарадњи са Air Serbia.

2.3. Посета шведске новинарке Србији, 17-21. септембар

Елин Сведенмарк је новинарка која пише за најјачи мултимедијални шведски сервис ТТ. Посетила је Београд, Оплењак, винарије и Копаоник. Посета је реализована у сарадњи са Air Serbia.

2.4. Посета новинара и организатора путовања из Данске, 18 - 21. септембар

Тема посете био је Београд као дестинација за кратак предах у градовима, као и посета Тополи, Војводини. Гости су били уредници из Euroman (водећи дански часопис за мушкарце), Femina (водећи дански часопис за жене), JydskeVestkysten (утицајни локални дневни лист), Bettina Simonsen (слободни новинар који пише за све најзначајније данске туристичке часописе) као и менаџери 3 организатора путовања: Kulturrejser Европа, Risskov Travel Partner, Horisont Rejser, као и представник нашег ПР-а за Данску и Норвешку Vibeke Arildsen.

2.5. Посета новинара из Шведске, 29. октобар -02. новембар

Тема посете био је Београд као дестинација за кратак предах у градовима, као и посета Тополи, Војводини, винаријама. Учесници су били главни уредник Kungliga Magasinet (најутицајнији скандинавски часопис који се бави краљевским породицама, направио интервју са нашим престолонаследником), Sladjan Osmanagic који је познато лице Aftonbladet TV најутицајнијег шведског медија, Insider (познати туристички часопис), Lifestyle Wellness magazin (утицајни магацин који пише о путовањима и хедонистичком животу) и Лух интернет часописа који пише о луксузним путовањима. Са групом је био и Marko Persson који помаже ТОС-у у обављању ПР активности у Шведској.

3. Прес клипинг

Објављено је преко 60 чланка о српском туризму у Скандинавији од тога 31 у Шведској, 22 у Данској, 5 у Норвешкој и 2 у Финској (Aftonbladet, Expressen, Res,

Vagabond, Metro, Scandorama, Svenska Dagbladet, Svedski drzavni radio P4, Alt om Vin, Alt om Mat, Helsingborgs Dagblad, Blic, Gefle Dagbladet, , Huvudstadsblad, Trofae, Luxury Aficionados, TakeOff).

4. Остале промотивне активности

- У име ТОС-а, који је члан удружења ANTOR Sweden, представници Амбасаде Србије у Стокхолму редовно су присуствовали састанцима и активно учествовали у раду удружења.

- ТОС је постао члан Удружења шведских туристичких новинара. Марко Персон, из Амбасаде РС у Стокхолму, осим што је активно учествује на састанцима, одржао је и једно предавање на тему српског туризма.

5. Интернет презентација и друштвени медији

Марко Персон из наше амбасаде у Стокхолму је, као сарадник ТОС-а, имао око 500 коментара, 50 учешћа у дискусијама (странице: www.reseguiden.se, www.mintur.se, www.travelforum.se, www.backpacking.se). На сопственом профилу на Facebook-u, где пише о Србији и српском туризму има 4.000 пратилаца. Такође је активан на Twitter-u као и на популарном налогу на Instagram-u који је зове Serbiensvensken.

VII Немачка, Аустрија и Швајцарска

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма СМТ, Штутгарт, Немачка, 11 - 19. јануар

У Штутгарту је одржан 47. сајам Urlaubsmesse СМТ, најпосећенији европски сајам туризма намењен искључиво општој публици, који је ове године забележио рекордну посећеност од близу 250.000 људи. Србија је учествовала четврти пут, овом приликом у статусу земље партнера, што је допринело повећаној пажњи и интересовању посетилаца за туристичку понуду наше земље, као и пратећи програм на штанду, који је изузетно добро примљен код публике. Србија се представила на штанду величине 120м² у Хали 4, на истакнутом положају на самом улазу у халу. Штанд је био подељен на информативни део и бину.

На штанду Србије су били и добитници „Туристичког цвета“ за 2013. годину: уметница Ана Петровић (сувенири) и Туристичка организација Крагујевац.

Поред редовних, додатне активности на сајму су обухватале:

- 10. јануара одржана је Конференција за новинаре сајма, где су представљени партнери сајма и одржан је термин за сликање са представницима партнера.

- 11. јануара је одржана церемонија отварања на којој се Србија представила петнаестоминутном презентацијом која је обухватила промотивне филмове годишње кампање „Lifestyle Serbia“, излагањем директора ТОС-а Гордане Пламенац, наступом вишеструког добитника Драгачевског трубе - оркестра Дејана Петровића и пројекцијом новог промотивног филм ТОС-а „Једно путовање, безброј доживљаја“. Истог дана је одржана и Конференција за новинаре Србије, на којој су говорили Гордана Пламенац и Бранислав Кнежевић, директор Туристичке организације Новог Сада, који је представио Војводину и Нови Сад.

- 12. јануара ТОС и Генерални конзул Републике Србије у Штутгарту Божидар Вучуровић били су домаћини у „Прес центру“ сајма и представили се новинарима гастрономским специјалитетима из Србије

- Истог дана су одржани састанци са туристичким блогерима, који постају све утицајнији у сфери туристичке промоције.
- 13. јануара је одржано представљање туристичког потенцијала Србије туристичкој привреди Немачке. Предавање је држао Hendrik Wintjen, представник ангажоване агенције за односе са јавношћу у Немачкој.

1. 2. Сајам туризма FERIEN MESSE LINZ, Линц, Аустрија, 23 - 25. јануар

Туристичка организација Србије се представила на штанду Дунавског центра за компетенцију (DCC) величине 16м², где је био дистрибуиран пропагандни материјал. DCC се први пут представио на овом сајму. Током трајања сајма, сваког дана је у оквиру програма „Urlaubskino“ одржавана презентација „Touristische Routen entlang der Donau“ (Туристичке руте дуж Дунава), где се Србија представила кратком презентацијом и пропагандним филмом „Једно путовање, безброј доживљаја“.

1. 3. Међународна туристичка берза ITB, Берлин, Немачка, 05 -09. март

За потребе представљања закупуљен је штанд величине 132 m² у Хали 2.2 Берлинског сајма. ТОС је био носилац наступа, уз учешће представника регионалних и локалних туристичких организација и асоцијација, као и туристичке привреде: ТО Београд, ТО Нови Сад, ТО Чачак, туристичких агенција „S.A.B. International“, „Magelan Corporation“ „Добročинство“ и „Kon Tiki Travel“, Покрајинског секретаријата за привреду АП Војводине, ТО Војводина, Винске куће „Ковачевић“ и Новосадског сајма.

Поред редовних, додатне активности на сајму су обухватале:

- Пре отварања сајма ITB 2014, одржана Конференција за новинаре Европске туристичке комисије, којој су присуствовале Гордана Пламенац, директор ТОС-а, и Зорица Јованов, Шеф Одсека за управљање и промоцију на тржиштима.
- Истог дана одржано је Свечано отварање ITB. Земља партнер 2014. године је био Мексико, а говорили су градоначелник Берлина, директор Берлинског сајма, генерални секретар Светске туристичке организације, министар привреде СР Немачке и министарка туризма Мексика. Након отварања организован је коктел. Отварању су присуствовале Г. Пламенац и З. Јованов.
- Конференција за новинаре туризма Србије: присуствовало је тридесетак представника медија. На самој конференцији потписан је и споразум између ТОС и SIPPO, програма швајцарске агенције за промоцију извоза, којим ће се дати подршка малим и средњим предузећима из области туризма за наступе на Сајму ITB у наредне три године.
- Одржан је „Дунавски форум“ под темом „Маркетинг заједничког културног наслеђа“ у организацији Дунавског центра за компетенцију DCC. Гђа Пламенац је држала уводну презентацију у функцији председника Управног одбора DCC и директора ТОС-а, а Форуму је присуствовало 150 учесника.
- Презентација „Danube@ITB“ организована је је по трећи пут у сарадњи са Берлинским сајмом, а координирана од стране Дунавског центра. У оквиру иницијативе Danube@ITB одржане су три вођене туре за новинаре, организаторе путовања и тзв. VIP учеснике.
- Презентација „Дунавски салон“: На иницијативу Региона Баден-Виртенберг, у представништву ове регије у Берлину а у сарадњи са амбасадама свих држава чланица EUSDR, организована је панел дискусија на тему сарадње у региону Дунава као и представљање туристичке понуде земаља чланица EUSDR. ТОС се представио визуелним и штампаним материјалима релевантним за Дунав у Србији. Било је присутно 400 VIP званица.

- Састанци: Током пословног дела сајма одржани су састанци са представницима туристичких организација, медија и организаторима путовања, консултантских кућа, организатора сајмова, и друго.

1.4. Сајам међународног удружења аутобуског туризма СР Немачке RDA 2014, Келн, Немачка, 29 - 31. јул

Туристичка организација Србије је закупила штанд величине 10m². На штанду је био дистрибуиран промотивни материјал ТОС-а и организатора путовања Omnitours. Током три дана трајања сајма одржани су састанци са представницима туристичких организација, медија и организатора путовања.

1.5. Учешће на Дунавском фестивалу у Улму, Немачка 4-7. јул

Учешће ТОС-а на Дунавском фестивалу обухватило је учешће на конференцији која је одржана у Улму и представљање туристичке понуде Србије на Дунавском фестивалу. Дунавски центар за компетенцију је на Дунавском фестивалу имао свој штанд, где су биле дистрибуиране и брошуре ТОС-а (Активан одмор, мапа Србије, „Србија у ритму срца“, мапа манастира, лепезе „Дунав спаја“).

3. Студијска путовања

2.1. Студијска посета блогера - фестивал EXIT, 10-15. јули

ТОС је организовао вишедневну студијску посету за групу новинара из Немачке, Велике Британије, Румуније, Холандије и Шведске у оквиру овогодишње кампање „Lifestyle Serbia“ – Србија за младе. Из Немачке су учествовали блогери Anekdotique, (Clemens Sehi) и Waspackerorg (Steve Hanish). Блогери су боравили на музичком фестивалу у Новом Саду, обишли Фрушку гору и Сремске Карловце и имали прилику да обиђу Београд и упознају се са његовим културно-историјског наслеђем, богатом понудом садржаја за одмор и провод.

2.2. Индивидуална студијска посета новинара - RADtouren, Бициклом дуж Дунава, 08-11. август

Фотограф и новинар Herzmann је боравио у Србији и бициклом путовао дуж Дунава. Тура је обухватала задржавања у Новом Саду и Београду и на Сребрном језеру.

2.3. Посета немачких новинара, Активан одмор у Србији – пешачење западном Србијом, 04 – 08. септембар

ТОС је у сарадњи са немачким организатором путовања „Wikinger Reisen“ организовао студијско путовање за групу од 11 немачких новинара: abenteuer und reisen, Augsburg Allgemeine, WAZ, Rhein Main Presse /Wiesbadener, Kurier, Westf. Nachrichten, Westfälischer Anzeiger, Freizeitwoche, Auto&Reise, taz и један слободан новинар, у циљу промоције туристичких потенцијала, културно-историјског наслеђа и природних богатстава наше земље. Тура је обухватила пешачење Фрушком гором, Златибором и дуж реке Увац. Поред активног дела, новинари су се упознали са Новим Садом, Београдом и Сремским Карловцима и пробали специјалитете који чине богату гастрономску понуду Србије.

2.4. Посета немачких новинара, Културне руте Србије, 24 – 28. септембар

ТОС је у сарадњи са немачким организатором путовања „Ikarus“ организовао студијско путовање за групу од 7 немачких новинара liebhaberreisen, Geo-Reisecommunity (Schleswig Holstein am Sonntag), FNP, Passauer Neue Presse, WELT, Tagesspiegel / Zeit и

Clever reisen, у циљу промоције туристичких потенцијала, културно-историјског наслеђа и природних богатстава наше земље. Новинари су имали прилику да обиђу градове Београд, Нови Сад и Ниш и упознају богато културно наслеђе: манастире, римска и археолошка налазишта, тврђаве али и пробају специјалитете који чине богату гастрономску понуду Србије.

3. Интернет презентација и друштвени медији

3.1. Фејсбук (Facebook)

Недељно одржавање немачке фејсбук-странице

3.2. Интернет станица ТОСа

Ажурирање календара приредби

4. Оглашавање

4.1. Билборд кампања у Штутгарту и околини и оглашавање у часописима СМТ Magazin и Sonntag Aktuell, јануар

Пре и за време трајања сајма СМТ у подземној железници у Штутгарту, где је Србија била земља партнер сајма СМТ 2014, реализована је билборд кампања. Часопис СМТ Magazin је дељен као додаток у новинама Stuttgarter Zeitung и Stuttgarter Nachrichten за време трајања сајма СМТ.

4.2. Оглашавање у ИТВ Berlin News часопису, март

Часопис који се дели за време трајања сајма ИТВ и обухватао је интервју са директором ТОС-а и оглас.

5. Саопштења за новинаре

Од почетка године су послата 24 редовна саопштења за новинаре и 2 ванредна саопштења (поводом поплава).

6. Прес клипинг

Објављено је више од 90 текстова о туризму Србије у дневним новинама, интернет страницама и магацинима.

7. Остале промотивне активности

7.1. Организација путовања за добитнике наградне игре СМТ, 25-29. јули

Добитник наградне игре на сајму СМТ је путовао у Србију и боравио 4 дана у Београду и посетио Нови Сад/Фрушку гору.

7.2. Организација путовања за добитнике прве FVW e-learning награде, 02-05. октобар

Добитник са најбољим резултатом путовао је у Србију и боравио четири дана у Београду и посетио Нови Сад/Фрушку гору.

7.3. Организација путовања за добитнике прве FVW e-learning награде, 11-14. октобар

Добитник са најбољим резултатом је путовао у Србију и боравио 4 дана у Београду и посетио Тополу/Опленац.

7.4. Сарадња са Швајцарским програмом за промоцију извоза SIPPO – радионице

Организоване су 3 радионице за туристичку привреду у просторијама ТОС-а.

VIII Русија и Белорусија

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма МИТТ, Москва, Русија, 19 - 22. март

Закупљен је изложбени простор од 104 м². На штанду су се поред ТОС представили и туристичке организације Златибора, Ниша и Куршумлије, Атомска Бања „Горња Трепча“, Пролом бања и Луковска бања, организатори путовања Р-Турс, Апелсин, 7-тур, Луна травел, Омнитурс, Геометрија и Покрајински секретаријат Војводине.

На штанду је била графичким решењима представљена Life Style кампања као тема промоције за 2014. године. На два екрана емитовани су омнибус Life Style филмови као и филм “Једно путовање, безброј доживљаја”. Анимација посетилаца на штанду била је поверена Удружењу старих заната „Наше руке“.

Конференција за новинаре је одржана 18. марта у српском ресторану у Москви. На Конференцији су говорили Амбасадор Републике Србије, господин Славенко Терзић, помоћник министра Гордана Радосављевић и Олга Стојановић која је представила туристичку понуду Србије и посебно кампању “Life Style“. Као посебан осврт на обележавање 100 годишњице од почетка Првог светског рата представљена је брошура “Србија памти”. За присутне новинаре организована је наградна игра. Конференцији за новинаре је присуствовало 38 новинара из 35 медија. Присутним новинарима подељен је за ову прилику специјално припремљен материјал са информацијама за новинаре, нове брошуре и сувенири.

Следећег дана, на штанду Србије је организована је радионица на којој је поред организатора путовања из Србије учествовало 9 руских организатора путовања. Дате су изјаве за два руска ТВ канала.

Све активности у вези са промоцијом туристичке понуде Србије - конференција за новинаре, разговори са медијима, односно интервјуи дати медијима и састанци са организаторима путовања и другим партерима – рађене су у сарадњи са руском маркетиншком агенцијом “Anna Poltz”.

Све време трајања сајма, одржани су састанци са представницима туристичке привреде. Састанке је организовала Anna Poltz са 10 организатора путовања, а већина је показала интересовање да уврсти Србију у своју понуду Поред скијања, посебно интересовање, руски туроператори су показали за наша бањска лечилишта, културни туризам и посету градовима Србије, конкретно Београд. Такође су обављени разговори са агенцијама, које су након наших промотивних активности почеле да продају аранжмане за Србију.

1.2. Промоција туризма Србије у Амбасади Србије у Минску, Белорусија, 27. јуни

У организацији ТОС-а одржана је промоција туристичког потенцијала Србије у Минску. Позвано је 40 организатора путовања и новинара. Сви позвани представници туристичке привреде Минска одазвали су се позиву. Презентација је одржана у ресторану Берјозка са богатим послужењем и дегустацијом српских вина из винарије Мачков подрум и српске закуске. Амбасадор РС у Минску, господин Ковачевић, отворио је скуп поздравним говором у којем је истакао добру, свестрану сарадњу између Белорусије и Србије. Након поздравног говора представник ТОС-а Олга Стојановић одржала је презентацију, а приказан је и промотивни филм. Представљена је општа понуда Србије са акцентом на посету градовима, бањским лечилиштима и

зимским центрима. Своја позитивна искуства по питању сарадње и слања туриста у Србију поделио је са присутнима директор белоруске компаније ВЛП и менаџер производа компаније Транс Аеро. За присутне званице организована је лутрија где је главна награда била путовање у Србију.

Гостима је подељен промотивни материјал на руском и сувенири.

1.3. Сајам туризма Leisure, Москва, Русија, 16 - 19. септембар

За потребе представљања туризма Србије закупљен је изложбени простор величине 40 м² у МБЦ Крокус Експо.

Поред ТОС-а, на штанду су своју понуду представили организатори путовања Р-Турс, Апелсин, Луна травел, 7-Тур, Геометрија, Пролом и Луковска бање, Атомска бања и МК група. Организатори путовања који су били учесници на штанду ТОС-а донели су одлуку о закупу чартер лета из Москве на Ниш. Уговорене су четири ротације са првим летом који је планиран за 28. децембар.

На штанду је такође представљена целина туристичке понуде Србије са посебним нагласком на зимску и бањску понуду. Из понуде је поред скијалишта, кратких одмора у градовима, наглашена и понуда српских бања и спа центара. У оквиру сајма, Туристичка организација Србије организовала је Конференцију за новинаре за око 40 званица. На конференцији је представник ТОС-а одржао презентацију на тему туристичке понуде Србије, а званицама се обратила директорка Туристичке организације Србије Гордана Пламенац.

Млађан Мишкељин, директор Конгресног бироа ТОС-а био је присутан на сајму са задатком промоције МІСЕ потенцијала Србије.

Маркетиншка агенција "Anna Polts", са којом ТОС остварује сарадњу у организовању промотивних активности на руском туристичком тржишту, организовала је 16. септембра мастер клас српске кухиње, на којем је кувар из српског ресторана Оптимист припремао за представнике медија јела из Србије. Размотрана је могућност учешћа ТОС-а у својству Земља партнер на следећем сајму Leisure 2015. Одлучено је да се на следећој изложби Leisure 2015. Србија преузме улогу Земље партнера и наступи на 100 метара квадратних са пратећим промотивним програмом.

2. Студијска путовања

2.1. Посета новинара поводом Београдског сајма туризма, 24-28. фебруар

Са руског тржишта учествовао је један новинар из Magazine "Dobrye Sovety" и један организатор путовања „Геометрија“, а из белорусије један новинар „Турбизниси“ и један организатор путовања „ВЛП“. Студијско путовање укључило је посету Београдском сајму, workshop на сајму, упознавање са понудом Београда и Копаоника где је такође организована радионица са локалним хотелијерима и агенцијама. Студијско путовање је пратила екипа јутарњег програма РТС-а.

2.2. Посета организатора путовања из Русије, 11-17. октобар

Организована је групна посета за десет представника агенција и организатора путовања који су посетили Београд, Копаоник и одабране бање Србије. У програму су учествовали: Skarabej, Turplan, Apelsin, Art Tour, TTS Partner, Kurorty Kubani. Организована је радионица на Копаонику, где се представила локална туристичка привреда. Такође су гости упознати са локалним организаторима путовања на радионици у Београду.

2.3. Посета организатора путовања из Русије, 27. октобар - 02. новембар

Организована је групна посета за 6 организатора путовања: *Гео тур, Веди тур, Југо-стар, Ванд, Visit Balkan, DVM-Tout* и два новинара редакције Их нрави, који су у више наврата објавили промотивне чланке о Србији. Група је упозната са туристичком понудом бања, Београда, Новог Сада. Организована је и радионица са домаћим организаторима путовања. Сви организатори путовања имају програме Србије у својим понудама и у сарадњи са локалним агенцијама успешно реализују продају.

2.4. Посета организатора путовања из Русије, Ski Opening, 04.-07. децембар

Представници руских туроператера *Апелсин, Р-Турс, 7-Тур, Геометрија и Анти стрес* позвани су у студијску посету на Копаоник у оквиру програма Ski Opening. Овај програм је реализован у сарадњи са МК групацијом. МК група је организовала Конференцију за новинаре, а представници ТОС-а су организовали радионицу којој је присуствовало више од 20 хотелијера са Копаоника. Гостима је такође презентована туристичка понуда околине. Организована је посета винарије у Жупи. Такође су обишли манастире Жича и Студеница.

3. Саопштења за новинаре

Од почетка године је послато 6 саопштења за новинаре.

4. Прес клипинг

У овом раздобљу објављено је више од 30 текстова о туризму Србије у дневним новинама, на интернет страницама и у магацинима. Најзначајнији медији који су објавили чланке о Србији: In Stile, Burda, Tur Busines, Вечерња Москва.

IX Израел

1. Сајмови и презентације

1.1 Сајам туризма ИМТМ, Тел Авив, Израел, 05-06. фебруар

Туристичка организација Србије је закупила изложбени простор величине 30м², на коме је била представљена туристичка понуда Србије, са посебним нагласком на путеве културе, културно-историјске споменике, затим градове Београд, Нови Сад, сеоски туризам, активни одмор у природи и природна богатства.

Посебна пажња била је посвећена промоцији понуде зимских центара Србије Такође, свакодневно су рађене презентације целокупне понуде, како за новинаре тако и за заинтересоване посетиоце сајма, које су биле одлично посећене.

На сајму су поред ТОС-а, своју понуду презентовали представници Glob Metropolitan Tours-а. Свакодневно су одржавани састанци са представницима туристичке привреде Израела и медија а запажено је и знатно веће интересовање за аранжмане у Србији што се може повезати са увођењем директне авио линије из Београда за Тел Авив.

2. Студијске посете

2.1. Посета новинара поводом Београдског сајма туризма, 24-28. фебруар

Учествовала су три организатора путовања: Solo Balkan, Millennium Travel и Eshet Tours као и представник Open Sky.

Студијско путовање укључило је посету Београдском сајму, радионицу са представницима домаћих организатора путовања на сајму, упознавање са понудом

Београда и Копаоника где је такође организована радионица са локалним хотелијерима и агенцијама. Студијско путовање је пратила екипа јутарњег програма РТС-а.

X Шпанија

1. Интернет презентације и друштвени медији

- Facebook: 76 објава у току године
6.870 посета на Facebook-а са 23.833 коментара
- Twitter: 143 објава
402 пратилаца на Twitter-у (96 више него у 2013.)
- Blog: [http:// turismoserbia.blogspot.com.es](http://turismoserbia.blogspot.com.es)
13.103seta (8.556 vise nego u 2013.)

2. Студијска путовања

2.1. Помоћ у организацији боравка ТВ екипе Telemadrid, 14-19. април

Снимана је емисија Madrileños por el Mundo. <http://www.telemadrid.es/mxm/madrilenos-por-el-mundo-belgrado>

2.2. Студијска група новинара из Барселоне

На крају сезоне летења Шпанске авио компаније Vueling, која је 4 месеца – у сезони - летела на релацији Барселона-Београд), организована је посета новинара из следећих магазина: Revista Sapiens/El Periódico de Catalunya, Revista Altair, Revista Descubrir, La Vanguardia, Libertad Digital и Vila web/Presencia.Punt Avui.

3. Прес клипинг

У овом раздобљу објављено је 69 чланака (press+TV+web), међу којима се посебно издвајају три чланка у следећим значајним листовима: Mas Viajes, (40.000 примерака), La Vanguardia, (233.000 примерака) и Travel Magazine, (100.000 примерака), док је Lonely planet објавио репортажу о Београду на 14 страна, након студијске посете Србији новинара и фотографа у организацији ТОС-а, а емитована је епизода о Београду у познатој емисији "Madrileños por el Mundo". Поменуте активности реализоване су у сарадњи са ПР компанијом „5zero2comunicacion“.

4. Остале промотивне активности

- Издато је 5 информација за новинаре на следеће теме: Exit wins best major festival at European festival awards, Flood crisis in Serbia, Events in Vojvodina, Grape harvest in Oplenac и Christmas traditions in Serbia.

XI Италија

1. Сајмови и презентације

1.1. Сајам туризма ВIT, Милано, 13-15. фебруар

Због финансијских разлога, а и због процене да ће сајам ове године бити знатно лошије посећен, ТОС није наступио на овогодишњем сајму туризма ВIT Милано. Туристичка организација Београд је закупила типски штанд на којем су били присутни и представници од стране ТОС-а ангажоване ПР агенције „Mailander“.

За ту прилику ТОС и ангажована ПР агенција из Торина су:

- Припремили саопштење за медије
- Дизајнирали и дистрибуирали позивнице
- Заказивали састанке
- Урадили Follow up након сајма.

Током трајања сајма Конзулат Републике Србије у Милану организовао је пријем поводом Националног дана Србије, где је ТОС помогао и донирао 100 копија водича Lonely Planet за госте пријема који је претходно урађен и успешно промовисан у сарадњи са ТОС-ом.

1.2. Сајам туризма ВМТ, Напуљ, 04-06. јун

Доставља материјала организатору путовања из Италије, који је на свом штанду дистрибуирао брошуре Србије

1.3. Сајам туризма АМИ (Alimentazione Mediterranea Internazionale), Рим, 21. јануар

Доставља материјала у Рим за сајам АМИ (Alimentazione Mediterranea Internazionale).

1.4. Сајам туризма NoFrills, Бергамо, 26-27. септембар

Туристичка организација Србије је закупила стандардни сајамски штанд од 12м² и представила се постерима на којима су били представљени градови, култура и активни одмор у природи. Заједно са ТОС-ом на сајму су били ТО Војводине и ТО Београда, као и секретар Секретаријата за привреду града Београда. У најави нашег наступа послато је саопштење за медије и за агенције. На сајму су одржани бројни састанци, а штанд је посетио и Генерални конзул Републике Србије у Милану и похвално се изразио о комплетном наступу.

1.5. Сајам туризма TTG Incontri, Римини, 9-11. октобар

TTG Incontri је најпознатија италијанска poslovna (B2B) туристичка берза, која је ове године окупила више од 3.000 излагача из преко 100 земаља света. Сајам је посетило преко 60.000 специјализованих купаца из Италије, као и велики број медијских кућа. ТОС се представила на типском штанду од 16м², постерима који су представљали културу, градове и природу. Пре самог сајма послато је саопштење медијима на тему новина у туристичкој понуди Србије.

1.6. Сајам туризма и археологије Paestum, 29. Октобар - 1. новембар

ТОС се као и претходних година одазвао позиву сајма и организовао учешће привреде из Србије бесплатно. Достављен је промотивни материјал и постери ТОС-а.

1.7. Lonely Planet забава, Милано, 25. новембар

Објављивање водича на италијанском језику „Београд и итнерери у Србији“ је био први корак у позиционирању дестинације. У децембру 2013. године издат је овај водич и привукао је пажњу челних људи ове престижне издавачке куће. У року од годину дана Србија је укључена у још две значајне публикације на енглеском језику Secret Europe и Best in Travel, обе у издању ове издавачке куће.

ТОС се заједно са ангажованом ПР агенцијом укључио у презентацију новог водича Best in Travel 2015. Медијски је укључен радио Capital који има националну фреквенцију. Поред ТОС-а, забаву су подржале туристичка организација Норвешке и Сингапура и град Милано.

ТОС је организовао и финансирао долазак трубачког оркестра из Србије, Дејан Петровић и Big band-a. На овај начин дат је велики публицитет дестинацији у италијанским медијима. У догађај су били укључени и представници Air Serbia.

1.8. Презентација организатора путовања Estland, Рим, 04. децембар

Италијански организатор путовања Estland организовао је представљање Србије, као туристичке дестинације, за своје партнере. На њихов позив, ТОС је заједно са ангажованом ПР агенцијом упутио позиве и својим партнерима у Италији, ангажовао представнике Air Serbia да донирају карте за наградну игру, одржао презентацију о дестинацији, Простор је уређен постерима ТОС-а и подељен је промотивни материјал ТОС-а.

1.9. Састанци Асоцијације националних туристичких организација Adutei

Представник ангажоване ПР агенције Mailander је присуствовао састанцима са представницима других националних туристичких организација са седиштем у Италији.

2. Студијска путовања

2.1. Студијска посета новинара La Stampe, 04-06. јун

Новинару "La Stampe" (једна од три најзначајније новине у Италији) Enrico Saravalle, организовано је разгледање Београда и околине.

2.2 Студијска посета два новинара, Donna moderna u Espresso, 13-15. јун

Новинари су обишли Београд, Фрушку Гору, Нови Сад и имали заказане интервјуе са људима из света уметности и представницима италијанске заједнице у Србији. Са њима је боравио и представник ангажоване ПР агенције из Италије.

2.3. Посета организатора путовања Azonzo Travel, 27-29. април

Овај организатор путовања у Србију је дошао о свом трошку, а ТОС је платио смештај за две ноћи и организовао састанке са рецептивним агенцијама.

2.4. Победници наградне игре Paesi on line, 20-22. март

Године 2013. године после успешно реализоване кампање са овом медијском кућом организована је наградна игра (победници долазе у Србију, а ТОС обезбеђује бесплатан смештај и разгледање града).

2.5. Travel blogger – Trippando, 29. јун-02. јул

Боравак познатог италијанског блогера у Београду организовали су ТОС и ТОБ, а блогер је боравио о свом трошку.

2.6. Новинар и фотограф DOVE, 9-13. јул

Боравак новинарке и фотографа најпрестижнијег туристичког часописа у Италији.

2.7. Блогер Andrea d'Alma и новинарка француског радија „Le Mouy”, 22-23. август

Andrea d'Alma, блогер "Il Fatto quotidiano", је био на пропутовању кроз регион. ТОС је организовао његов 24-часовни боравак у Београду. Овај блог има више од 100,000 посета свакодневно. Боравио са новинарком француског радија која ради прилоге за емисију "Allo la Planete", која има око 215.000 слушалаца.

2.8. Serbia – Bell’Europa, 30. септембар – 3. октобар

Индивидуално путовање за новинарку туристичког часописа “Traveller” Claudia Sogliano.

3. Саопштења за новинаре / newsletter

Издато су следежи newsletter-и који су послати на 120 одабраних адреса.

I саопштење за медије – 17. јануар:

La Serbia tra “52 Places to go in 2014.” dall’International NYT

II саопштење за медије – 13. фебруар:

Serbia e Belgrado in Bit

III саопштење за медије – 01. март

Pasqua cattolica e ortodossa

IV саопштење за медије – 15. април

MAD in Belgrade! Il 24 e 25 Maggio Belgrado è il palcoscenico del party più pazzo della primavera. 100 artisti di musica dance ed elettronica tra esibizioni live e dj set, 48 ore di dancefloor esplosivo alla confluenza di Sava e Danubio

V саопштење за медије – 20. мај

Alluvione in Serbia

VI саопштење за медије – 05. јун

Manifestazioni in Serbia, dall’Exit a Guca

VII саопштење за медије – 08. јул

“Serbia events”

VIII саопштење за медије – 02. септембар

La Serbia a No Frills 2014.

IX саопштење за медије – 10. октобар

La Serbia a TTG Incontri

X саопштење за медије – 15. новембар

Lonely Planet: Serbia tra le top 10 «migliori destinazioni turistiche» per il 2015

XI саопштење за медије – 20. децембар

In Serbia il Capodanno vale doppio

4. Прес клипинг

Објављено је 137 чланака. Укупна читаност 337.542.233 (радио, прес и web) + 459 (друштвене мреже). Објаве о Србији су се нашле у свим најзначајнијим медијима у Италији. Процена је да је укупна вредност објављених чланака 1.595.227 евра.

5. Интернет презентације и друштвени медији

Website it.serbia.travel

Редовно се ажурира садржај на италијанској страници

Facebook

Вести се постављају три пута недељно, ради промоције најзначајнијих производа дестинације.

У новембру је спроведена cross-chanel синергија у сарадњи са Радио Kapital-ом и Lonely Planet-ом. Имплементирана је и употребу разних hashtag-ова као што су #lifestyleserbia, #soulfoodserbia I #rassegnastampa (преглед штампе), у циљу укључивања публике кроз информације, чланке и репортаже написане од стране независних медија.

Wikivoyage

Ажуриране су информације на италијанској верзији под референцом „Дестинација“ и „Шта видети“: <http://it.wikivoyage.org/wiki/Serbia>

6. Остале промотивне активности

- Брошура за изложбу Roma verso Expo: Изложба коју је организовао Виминациум заједно са Министарством трговине, туризма и телекомуникација, а ТОС се укључио у израду, превод и дизајн каталога.

XII Кина

1. Сајмови и презентације

1.1. Привредни сајам, Ningbo, 08-11. јун

ТОС је обезбедио доставу брошура за овај сајам на којем су учествовали представници Привредне коморе Србије.

1.2. Сајам СИТМ, Шангај, 14-16. новембар

Ангажована ПР агенција из Кине у име ТОС-а представљала је Србију на најзначајнијем сајму у Кини. Обезбеђен је бесплатан простор за 16 држава Централне и Источне Европе и ТОС је прихватио позив од домаћина и осмислио представљање на штанду. Омогућена је и презентација дестинације на кинеском пред великим бројем новинара и агенција.

2. Студијска путовања

2.1 Студијска посета уредника Bund magazine-a и freelance новинара, 30. март-05. април

Mr. Han Bo - Creative Planning Director, weekly lifestyle magazine – тираж 750.000
Ms. Jiang Bin – freelance – ангажована да напише текстове за Conde’Nast Traveller, Travel Magazine, тираж 70.000, као и за Oriental Morning Post, Daily newspaper, тираж 600.000

2.2. Студијска посета Travel Plus Magazine, 04-09. април

Новинарка и фотограф Travel Plus Magazine, тираж 300.000 месечно. Назив чланка који је планиран за септембар месец треба да буде: Serbia awakening (Србија се буди) / Belgrade awakening (Београд се буди) / Medieval Charming of Serbia (Средњевековни шарм Србије) и треба да изађе на 15 страна. Током пет дана боравак обишле су: Кладово, Нови Сад, Фрушку Гору, Лепенски Вир, НП Ђердап, Београд.

2.3. Студијска посета блогерке, 02-07. мај

Као део кампање промоције Европе на кинеском тржишту, ЕТС (Европска туристичка комисија) је позвала и финансирала боравак познате блогерке Ms MAO Xiaoli (позната као Mei Li <http://blog.sina.com.cn/u/1424753330>). Ms Мао ради за Sina Weibo, најпопуларнији друштвени медиј у Кини и има веома велики број пратилаца.

2.4. Студијска посета чувеног писца Chen Danyan и фотографа, 21-28. октобар

Индивидуална посета чувеног новинара из Кине, чије се путописне књиге могу преузети преко China mobile. Посетила је најзначајније манастире у Србији, Београд и Нови Сад.

2.5. Студијска посета freelancer-a Lu Yang, 29.октобар-02. новембар

Новинарка, која углавном ради репортаже са туристичке часописе, била је у посети региону и ТОС се укључио и организовао њен боравак у Србији.

2.6. Новинарска посета поводом Самита Кине и 16 земаља, 12. децембар

У сарадњи са Air Serbia и ТОБ-ом организовано је разгледање Београда и ручак са интервјуем директора ТОС-а. Гости су били представници China News Service/China News Photos, Economic Daily и China Aviation Resource Net of China (CARNOC).

3. Интернет презентације и друштвени медији

3.1.Sina Weibo Posts (кинески Facebook) преко 250 постова, укупно 32.000 пратилаца. Урађена нова насловна страна са ротирајућим фотографијама, и колумнама са вестима.

3.2.WeChat push message са најзначајнијим информацијама за привреду и новинаре (најпопуларнији вид online комуникације у Кини). Примера ради једна порука преко Travel+, прочитана 4,568 пута и прослеђена 631 пута или преко Via Comfort, прочитана 1,011 пута и прослеђена 22 пута.

3.3.Ажурирање информација на најзначајнијим порталима за путовања као што су: Baidu Lvyou, Qunar.com, Mafengwo.com

4. Прес клипинг

Објављено 89 чланака о Србији, међу којима се издваја репортажа на 16 страна у National Geographic Traveller-у.

Све активности спроведене су у сарадњи са ПР компанијом “Azure Global”.

XIII УАЕ

1. Сајмови и презентације

1.1. Српски пословни савет УАЕ, 19. јун

Учешће кроз видео материјал ТОС-а

XIV Аустралија

1. Сајмови и презентације

1.1. Српски фестивал, Сиднеј, 15-16. фебруар

Учешће кроз туристички информативно-промотивни материјал ТОС-а.

XV САД и Канада

1. Сајмови и презентације

1.1. Passport Day, Вашингтон, 03. мај

Учешће кроз туристички информативно-промотивни материјал ТОС-а.

2. Студијска путовања

2.1. Новинар, Канада, 30. јун-07. јул

Новинар пише за National Post, Globe and Mail, Washington Post, Hazlitt, En Route. Посетио је Београд, путеве Церске и Дринске битке (у оквиру теме Први светски рат), Фрушку Гору, Сремске Карловце, Нови Сад, Тополу, Оплепац, Жичу, Врњачку Бању и Овчарско-кабларску клисуру. Посета је реализована у сарадњи са ТО Врњачка Бања, ТО Чачак и хотелом Арго, Београд.

2.2. Новинар и блогерка, САД, 24-27. септембар

Новинар Devin Galaudet пише за сајт In The Know Traveler и за TravelAge West а блогерка и писац путописних књига Morgana Rae објављује прилоге на блогу, Фејсбуку и Твитеру. Циљ посете је био Београд.

3. Додатне активности

3.1. ASTA Worldwide Destination Guide 2014/15

Објављивање информација о Србији, бесплатно, у овом водичу за америчке туристичке агенције.

XVI Португалија

1. Сајмови и презентације

1.1. Презентација туризма Србије, Лисабон, 06. мај

С обзиром да португалска авио компанија ТАР Portugal успоставља редовну линију Лисабон-Београд, почевши од 3. јула 2014. године, а у складу са раније успостављеном сарадњом између ТОС-а и ТАР-а у вези са промоцијом ове линије, на позив ТАР Portugal-а одржана је 6. маја у Лисабону презентација туристичке понуде Београда и Србије.

За 80 представника португалских организатора путовања, туристичких агенција и менаџера продаје ТАР Portugal организовано је представљање пет нових дестинација на које ће се летети директно из Лисабона: Хамбург, Гетеборг, Београд, Талин и Нант. Представници ТОС-а су овом приликом презентовали туристичку понуду Србије. Ради успешнијег представљања ТОС је у сарадњи са ТАП-ом организовао превоз промотивног материјала.

2. Додатне активности

2.1. Конференција за новинаре ТАР Portugal-а и ТОС-а, Београд, 26. фебруар

Најава директног лета Лисабон – Београд за јул месец.

2.2. Конференција за новинаре ТАР Portugal-a и ТОС-а, Београд, 26. мај

Понуде домаћим организаторима путовања повластице код продаје летова на овој новој дестинацији.

2.3. Достава материјала

Достава материјала у Лисабон, где су представници ТАР исти дистрибуирали на адресе организатора путовања који са њима сарађују.

XVII Аргентина

1. Студијска путовања

1.1. ТВ ексна TV Show “Rest of the World”, 11-19. април

На предлог Амбасаде Србије у Аргентини организован је долазак трочлане екипа која је током осам дана боравка обишла Ниш, Међавник, Златибор, Београд, Фрушку Гору, Нови Сад.

Ове емисије се гледају не само у Аргентини, већ и у Бразилу, Мексику, Колумбији, Перуу, Чилеу, Централној Америци. У просеку се гледа у 60 милиона домаћинстава са просечном гледаношћу од 13,2 милиона гледалаца сваке недеље у ударном термину.

1.2. ТВ ексна Wanka TV, 27. мај - 01. јун

Аргентинска продукцијска кућа која је снимала емисију Unwritten tour – The Balkans (Ненаписана прича о Балкану). Ове серије ће се емитовати на Foxlife (www.foxlife.tv/ar) почевши од јула ове године.

Обишли су Златибор, Београд и Нови Сад и разговарали са бројним интересантним личностима.

XVIII ЈАПАН

1. Сајмови и презентације

1.1 JATA Travel Fair, Токио, Јапан, 25 -28. септембар

Овогодишњи сајам, који је највећи сајам у Азији, је поново оборио све раније резултате посећености (157.589 посетилаца, 1129 излагача из 151 државе).

ТОС је закупио штанд од 18 м², на којем је наступила заједно са јапанским организатором путовања World Air-Sea Service. Овај организатор путовања је нудио балканске туре које обухватају Србију. Такође се на посебном пулту другу годину за редом представила и јапанска невладина организација АСС која већ 10 година помаже жене избеглице у Србији. На штанду су нудили рукотворине са српским мотивима које су ове избеглице произвеле, а приход од продаје служи за даље финансирање њиховог рада.

Дан пре почетка сајма представник ТОС-а и представници Амбасаде Србије у Токију су имали састанак са послаником града Јокохаме, господином Отом, и директором за међународну сарадњу града Јокохаме, господином Секијамом. По питању туризма је договорено следеће:

- ТОС ће редовно снабдевати информативне пултове града Јокохаме својим промотивним материјалом на јапанском језику.
- ТОС ће бити домаћин у 2015. години студијској групи јапанских организатора путовања са подручја града Јокохаме.
- ТОС је предложио да прими на 3 месеца једног волонтера из туристичке агенције са територије града Јокохаме.

XIX Бразил

1. Студијска путовања

1.1. Студијска посета телевизије Globo, 04-14. новембар

Веома гледана телевизија из Бразила обратила се ТОС-у преко наше Амбасаде да им се помогне у организацији боравка у Србији. Обезбеђене су им дозволе за снимање, осмишљен програм боравка који се, између осталог, састојао у томе да су снимали породицу док припрема и слави Славу (Митровдан), снимали су породицу која прави сир и кајмак као и породицу која производи вино за личне потребе.

Сарадња са међународним организацијама

I Активности у оквиру Европске туристичке комисије (European Travel Commission)

1. Координација објављивања прилога из Србије на European Portal on Gastronomic Events (европски портал о гастрономским догађајима), континуирано током године;
2. Попуњен и послат Упитник о буџетима НТО;
3. Попуњен и послат Упитник о реформама Европске туристичке комисије;
4. Састанак Одбора директора и ванредна Скупштина Европске туристичке комисије, 30. јануар 2014. године, Брисел, Белгија;
5. Састанак Одбора директора и Скупштина Европске туристичке комисије, 12. мај 2014. године, Опатија, Хрватска;
6. Пре отварања сајма ИТВ 2014, 4. марта 2014. године одржана је конференција за новинаре Европске туристичке комисије, којој су присуствовали представници ТОС-а;
7. Скупштина Европске комисије, 07. октобар, Брашов, Румунија;
8. Месечно достављање текстова на задате теме за newsletter

II Активности у оквиру Дунавског центра за компетенцију (Danube Competence Center)

Директорка ТОС-а Гордана Пламенац је као председавајућа Одбора директора Дунавског центра за компетенцију учествовала у следећим састанцима:

1. Састанак Одбора директора Дунавског центра за компетенцију, Београд, 29.09.2014. године
2. Маркетинг састанак, Београд, 30.09.2014. године

III Студијска посета за представнике Комитета за проширење Савета ЕУ- Соела, 10-12. септембра

У координацији Министарства спољних послова организована је посета Комитета за проширење Савета Европске уније - Соела. Ова, за процес европске интеграције Републике Србије, веома значајна посета, осим радног дела у оквиру ког су се представници Европске уније срели са највишим званичницима Републике Србије, садржала је и туристичку компоненту. Организован је пригодан пратећи програм, односно студијско путовање за представнике овог радног тела Европске комисије, који је обухватио разгледање Београда, Сремских Карловаца и Новог Сада и у оквиру ког су представници скоро свих земаља чланица Европске Уније добили прилику да упознају културне, историјске, туристичке и гастрономске могућности и потенцијале Србије.

Конгресни биро Србије

I Активности на домаћем тржишту

1. Сајмови и туристичке манифестације у земљи

- 1.1. Међународни сајам туризма ИФТ Београд, 27. фебруар – 02. март, учешће на штанду ТОС
- 1.2. Пословни догађај за конгресни, бањски и зимски туризам, Туристичка призма Нови Сад, 23-25. октобар, учешће на радионици
- 1.3. Туристичка дестинација Београд – изазови и реалност развоја дестинације и унапређење маркетинг активности, 26. новембар, учешће на радионици

2. Оглашавање и промоција у домаћим медијима

2.1. Осим специјализованог часописа за конгресну делатност see business travel & meetings, није било посебног оглашавања Конгресног бироа Србије у домаћим медијима, независно од кампање коју је водила ТОС. Дати су интервјуи и изјаве за домаће часописе, међу којима су: Време, Бизнис и финансије, Hotel Life, Bel Guest, Политику, Радио Телевизију Србије итд.

3. Организација догађаја у земљи

Конгресни биро Србије је оперативно реализовао догађаје где је ТОС био главни организатор или суорганизатор:

- 3.1. „Бегутекоп – Европска школа патологије“ - у периоду од 10. до 12. априла
- 3.2. „American Hotel & Lodging Association тренинг курс“ обука за хотелијерску индустрију – 30. мај – 6. јун
- 3.3. „ИССА СЕС Summer Meeting“ Београд од 27. до 29. августа
Укупни трошак: 189.320рсд
- 3.4. „InSide“ регионална конференција Нови Сад 30-31. август
Укупни трошак: 6.396рсд

3.5. „Самит Кине и земаља централне и источне Европе“ – комитет за смештај и координација волонтера, Београд, 15-18. децембар

II Активности на међународном тржишту

Највећи део својих активности Конгресни биро усмерава ка међународном тржишту у циљу привлачења корпоративних клијената и асоцијација да своје догађаје организују у Србији. Сви контакти се, на основу унапред припремљеног упитника, уносе у базу података што омогућава континуирано праћење односа са клијентима.

4. Учесће на међународним сајмовима конгресног туризма

4.1. „Conventa“ – Љубљана, 22. – 23. јануар. Конгресни биро Србије закупио је опремљен штанд величине 4м². Током два дана трајања сајма на штанду је одржано 40 састанака са потенцијалним клијентима и представницима медија.

4.2. „ICCA Client/Supplier Business Workshop (ИККА Радионица са асоцијацијама као клијентима) – Тулуз, 20. – 22. фебруар. ICCA (International Congress and Convention Association) представља скраћеницу за Међународна асоцијација за конгресе и конвенције чији је Конгресни биро Србије члан. Конгресни биро Србије имао је 15 састанака са асоцијацијама које имају око 500 учесника на својим годишњим конференцијама.

4.3. „IMEX“ – Франкфурт, 20. – 22. мај. На штанду Србије од 52 квадрата обављено је преко 200 састанака. Конгресни биро Србије је био носилац штанда, а на сајму су наступале и Туристичка организација Београда, Хотели Краун Плаза, Најат, Холидеј Ин, Радисон и Метропол као и домаће ДМС агенције Астакос, ЕуроЈет, Fly Orient и Векол. Конгресни биро је обавио преко 50 индивидуалних састанака и 11 групних презентација.

4.4. „ОТДУКН“ сајам туризма – Москва, 15 – 17. септембар. Путовање са задатком учешћа посебном делу сајма посвећеном конгресном туризму, конференцији за новинаре и испитивања услова за прихватање партнерства сајма 2015. године.

4.5. „EIVTM“ – Барселона, 18-20. новембар. На штанду Србије од 42 квадрата обављено је преко 300 састанака. На сајму су осим Конгресног бироа Србије наступали и Туристичка организација Београда, Хотели Краун Плаза, Најат, Холидеј Ин, Радисон, Фалкенштајнер и Метропол као и домаће ДМЦ и ПЦО агенције ЕуроЈет, Fly Orient, Конгресни сервисни центар и Векол. Конгресни биро је обавио 50 индивидуалних састанака и 9 групних презентација.

5. Посебне презентације, конференције и радионице у иностранству из области конгресног туризма:

5.1. Други састанак европских конгресних бироа, Љубљана, 20-21. Јануар

5.2. Презентација кандидатуре за европски конгрес медицинске микологије 2017., Амстердам, 14. -15. Мај

5.3. Презентација кандидатуре за европски конгрес агроекономиста 2017, Будимпешта, 30. Мај

5.4. Трећи састанак европских конгресних бироа, Амстердам, 04-05. септембар

5.5. „Meet the Bidder“, специјална радионица са представницима пољских агенција Варшава, 2. децембар

5.6. „ICCA RSM Workshop“, радионица о истраживању, продаји и маркетингу у конгресној индустрији, Амстердам, 2-5. јул

5.7. „ICCA Annual Congress“, 53. светски конгрес и највеће окупљање професионалаца из области конгресног туризма, 1-5. новембар, Анталија

5.8. „ICCA/EIBTM Forum For Young Professionals“ форум за 30 најперспективнијих професионалаца из конгресне индустрије где су трошкови учествовања покривени од стране организатора, 15-18 новембар, Барселона

5.9. Посебне презентације у иностранству од стране домаћих асоцијација уз подршку конгресног бироа у процесу подношења кандидатура

Сврха	Скуп	Место	Датум
Презентација дестинације	European Congress of Cardio Vascular Surgery (Европски конгрес кардиохирурга)	Ница	24.-27. април
Презентација дестинације	International Workshop on Future Linear Collider	Фермилаб	7.-10. мај
Презентација дестинације	European Federation for Company Sport	Риђионе	13.14. јун
Презентација дестинације	European Society for Paediatric Anaesthesiology	Праг	18-20. септембар
Презентација дестинације	International Amateur Radio Union - IARU Conference	Варна	25. септембар

6. Организовање студијских путовања за организаторе конгреса, пословних и инсензив путовања

Сврха	Циљ	Датум
Инспекција дестинације	Каратанова турс	25-26. јануар
Инспекција дестинације	International Congress for Maxillofacial Rehabilitation	12.-13. март
Инспекција дестинације	European Congress for of Dermatology and Venerology	13.-14. март
Инспекција	Revit Technology Conference	13-16. април

дестинације		
Инспекција дестинације	European Congress of Pathologists	23-24. април
Инспекција дестинације	International Workshop on Future Linear Collider	22.-23. мај
Инспекција дестинације	Дани педијатријске анестезије	23.-24. мај
Инспекција дестинације	Danubilana Travel KFT	27.-28. мај
Инспекција дестинације	European Congress for Pediatric Pharmacology	12.-13. јун
Инспекција дестинације	Development Countries Toxicology Congress	26-27. јун
Студијско путовање	Интерконтинентал Хотел Група	27-29. јун
Инспекција дестинације	CIREN - International Conference on Electricity Distribution	1-3. јул
Студијско путовање	Tumlare DMC – Global fam trip	4-5. јул
Инспекција дестинације	Jean-Pierre Benaiteau – Cassiopea - cvh hotels	7. јул
Инспекција дестинације	ЕНС - European Haemophilia Consortium	25-27. јул
Инспекција дестинације	ESCVS - European Society for Cardiovascular and Endovascular Surgery	28-30. јул
Студијско путовање	Обилазак новоотворених хотела за Словеначке агенције	29-30. август
Студијско путовање	Talas S обилазак дестинације за клијенте из Француске	18-19. октобар
Студијско путовање	Etihad обилазак дестинације за организације и институције из УАЕ	25-27. октобар
Студијско путовање	Обилазак дестинације за агенције из Хрватске	12. децембар

7. Помоћ при реализацији упита за понудом

- Yiğit Can – Bluechip
- Crispin Scott – Hotels & Venues
- Agathoklis Nikolaidis – MidEast international tours
- Oksana Buzmakova - West Express
- Henrik Lewis-Guttermann - Safari & Concept Travel
- Eric Moris - Business Pass BVBA
- Marina Stefanac – Spektar putovanja
- Evgeniya Loshakova – 5-zvezd
- Sasa Torlakovic – Adriatic business travel
- Katja Pandel – DMC NIKAIА
- Doreen Smith – HelmsBriscoe
- Ciaran Henderson - Green light events
- Roshchupkina Ekaterina - Continent Express
- Chiara Ballabio - Brand Events
- Carolin Gattermann - proaction GmbH
- Karen Sealock – American Express
- Holger Lange - Braehler ICS Konferenztechnik International Congress Service AG

- Jim Murdock - ConferenceDirect
- Nihal COŞKUN - Element Organizasyon Dis Ticaret A.S.
- Maria del Carmen Suic – Adriatic Business Travel

8. Сарадња са међународним медијима:

Објављени су текстови у следећим међународним конгресним магазинима:

- M&IT magazin, Велика Британија
- Conventa e-magazine, Словенија
- Travel2, Белгија
- CMW mashmedia, Велика Британија
- Meeting point Balkans, Румунија
- Mice Romania, Румунија
- Kongres magazine, Словенија
- International Meeting Review, Словенија
- RTV Slovenija, Конгрес ТВ
- TW Tagungswirtschaft, Немачка
- Event Turkiye, Турска
- Mash Media, УК
- Master Meeting, Италија

9. Информисање и односи с јавношћу

9.1. Израда нове интернет презентације Конгресног бироа

Интернет сајт Конгресног бироа свеобухватно представља Србију као дестинацију за пословне туристе и организаторе пословних путовања, издваја најзначајније дестинације, капацитете и програме узимајући и обзир све специфичности овог тржишта.

9.2. Израда нове публикације Конгресног бироа за организаторе догађаја „Serbia Meeting Planners Guide“

Након две године, а у складу са новоизграђеним хотелским капацитетима урађена је припрема нове публикације која обухвата целокупну понуду Србије намењену иностраним организаторима догађаја. Осим главних дестинација (Београд, Нови Сад, Суботица, Копаоник и Златибор) публикација ће обухватити и Ниш, Врњачку Бању и Стару планину.

9.3. Креирање и ажурирање профила Конгресног бироа на социјалним мрежама

Конгресни биро Србије је поставио свој профил на страницама социјалних мрежа, чиме је омогућен још један начин комуникације са клијентима и партнерима.

9.4. Одржавање и ажурирање базе података и мобилне апликације

База података служи за праћење комуникације са клијентима. На једном месту су смештени сви неопходни подаци. Софтвер базе података се хостује на серверу у Немачкој, а трошкови зависе од броја регистрованих корисника базе у Конгресном бироу.

9.5. Израда апликације Догађаји у Србији

Апликација омогућава корисницима преглед свих релевантних манифестација у Србији на њиховим мобилним уређајима. На једном месту излистане су све манифестације по различитим критеријумима као и подаци о туристичким атракцијама, смештајним објектима и ресторанима.

10. Сарадња са органима и организацијама на домаћем и међународном тржишту

10.1. Своје основне функције конгресни биро остварује кроз чланства у међународним организацијама. Конгресни биро је члан две значајне међународне асоцијације: International Congress and Convention Association (ICCA), Destination Marketing Association International (DMAI). Користи од чланства се огледају у приступу едукативним програмима и тренинзима, најновијој стручној литератури, као и приступу базама података међународних асоцијација. У склопу позиционирања Србије као конгресне дестинације сваке године КБС врши статистичко прикупљање података о броју организованих међународних догађаја у земљи и те податке шаље на даљу проверу асоцијацији ИЦЦА која у току године објављује званичне ранг листе земаља и градова у свету.

10.2. Конгресни биро Србије сарађује са асоцијацијама у циљу подношења кандидатура за организацију међународних скупова у Србији.

У вези са тим, у претходном периоду су поднете кандидатуре за организацију њихових међународних скупова следећим асоцијацијама:

- European Society for Medical Mycology
- European Association of Agricultural Economists
- IARU-International Amateur Radio Union world conference
- RTC Event Conference – Revit Technology
- European Association of Poisons Centres and Clinical Toxicologists (EAPCCT)
- Congress of Toxicology in Developing Countries
- CIRED - International Conference on Electricity Distribution
- International Society for Maxillofacial Rehabilitation
- European Federation for Company Sport
- European Society of Pediatric Anesthesiology
- European Society for Developmental, Perinatal and Pediatric Pharmacology
- ISE - International Society of Electrochemistry
- Mensa International Board Directors meeting
- IAAE/EAAE World Agro-economist Inter Symposium
- European Thyroid Association – ETA
- ISF World Seed Congress
- Euro Chem Food Congress
- Automotive Product Training
- IBRO World Congress of Neuroscience
- MED POWER - Mediterranean Conference on Power Generation, Transmission Distribution and Energy Conversion
- EANS European Congress of Neurosurgery
- SICOT World Congress of the International Society of Orthopaedic Surgery and Traumatology

- CLIO jury summit – film producers
- Congress of International Society of The Fetus as a Patient
- World Association of Perinatal Medicine WAPM Congress
- European Society for Sports Traumatology, Knee Surgery and Arthroscopy ESSKA Congress
- One Young World Summit
- International Society for Human and Animal Mycology ISHAM

10.3. Конгресни биро Србије заједно са Конгресним бироом Словеније конкурисао је на „Danube Region Project Fund“ пројекту са циљем коришћења средстава фонда у процесу даље едукације конгресне индустрије из ове области.

10.4. У циљу боље координације са партнерима Конгресног бироа осим периодичног окупљања гланова, изабрани су и нови чланови борда бироа са којима ће се у наредном периоду расправљати о резултатима конгресне индустрије и могућностима за њихово унапређење кроз давање смерница за рад Конгресног бироа Србије. Чланови борда су генерални директори хотела „Hyatt Regency“ и „Metropol Palace“ и извршни директор „Мона хотел менаџмента“. Као представници конгресних центара, директор конгресног одељења „Сава центра“, и извршни директор конгресног центра „Мастер“ у Новом Саду, док је испред конгресних агенција генерални директор агенције "Смарт" и генерални директор агенције "Fogg Travel Group". Борду су се прикључили и представници "Air Serbia" са којима је успостављен програм сарадње за међународне догађаје који се организују у Србији, директор Туристичке организације Србије и представник Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

10.5. Израда и спровођење стандарда за домаће агенције које се баве организацијом скупова и организацијом корпоративних и подстицајних путовања. У сарадњи са агенцијама чланицама програма партнерства креирани су и успостављени критеријуми према којима је у следећем кораку извршена селекција агенција које су активне на овом међународном тржишту.

10.6. У сарадњи са Економским факултетом, Универзитета у Београду сваког лета организује се пракса за најуспешније студенте завршне године током које се полазници упознају са специфичностима ове индустрије, пружаоцима услуга и могућностима за даље запослење и усавршавање.

10.7. Конгресни биро Србије сарађује и са домаћим асоцијацијама које су већ обезбедиле одржавање међународног скупа у Србији и пружа им одговарајућу подршку у процесу његове реализације. Ова помоћ је усмерена на развијање међународних контаката и охрабривање домаћих асоцијација да истакну кандидатуру за организацију међународног скупа. У том смислу, Конгресни биро Србије је у овој години подржао реализацију преко 50 различитих скупова. Испод се налази листа за други период 2014. године:

- „Narser“ - Национална Асоцијација Студената Фармације
- „IPSC Serbia“ - Савез за практично стрелаштво
- „EFPSA annual meeting“ - Удружење студената психологије
- „ESP - European Society of Pathology“ конгрес 2015
- „Tattoo Belgrade Convention“

- „Adriatic Business Travel“ – Фам трип за иностране клијенте
- „Liberty Travel“ - Инспекција дестинације за Руске корпорације
- Српска филмска асоцијација годишња скупштина
- Међународна летња школа архитектуре у Бачу
- Гастро фестивал Београд
- „International Solid Waste Association ISWA“ – Светски конгрес Нови Сад 2016
- Натуристичка организација Србије
- „Global Students' Conference of Biomedical Sciences“
- „PReS“ - Европски конгрес дечје реуматологије
- Међународни конгрес студената туризма и хотелијерства – „FORTUNS“
- Београдски безбедносни форум
- „Scientific Conference on the Treatment of Wounds with Negative Pressure Wound Therapy“
- Конгрес српске ортопедшке трауматолошке асоцијације`
- „International Workshop on Future Linear Colliders“, LCWS конференција
- „International Conference on Teaching English for Specific Purposes and New Language Learning Technologies“
- Светски конгрес византолога
- IX интернационалне студентске игре БИГ2014
- Форум младих “New Generation for EU Enlargement”
- III међународно научна конференција “запошљавање, образовање и предузетништво“
- „Meeting of design students (MEDS)“, Тапа 2015
- Регионална конференција државних ревизорских институција Ревизија политичких парија – регионално искуство
- Регионална конференција "Protection of rights in public procurement procedures"
- „NCT eXplosive Europe conference and exhibition“
- „The Réseaux IP Européens Network Coordination Centre - RIPE NCC Meeting“
- Завод за спорт и медицине спорта Републике Србије, конференција о спортској медицини

10.8. Дан амбасадора и наставак формирања амбасадорског програма. У хотелу Метропол Палас 4. јуна одржан је Први дан амбасадора Србије као конгресне дестинације. Скупу је присуствовало преко 40 представника локалних професионалних асоцијација из разних области које су у претходном периоду кандидовали Србију као место одржавања неког од будућих скупова међународних асоцијација којима припадају. Овом приликом проглашени су први амбасадори Србије као конгресне дестинације и то: Проф. др Љиљана Меденица, Медицински факултет Београд и Проф. др Јован Василевић, Медицински факултет Београд.

Јавне набавке и уговори

У 2014. години покренуто је укупно 22 поступака јавних набавки, од чега 6 отворених поступака јавних набавки, од којих је један поступак обликован у 14 партија, а један у 5 партија, 5 преговарачких поступака и 11 поступака јавних набавки мале вредности.

Плате и накнаде

Број стално запослених у 2014. години износио је 36 радника, од чега је 34 радника на неодређено време, а два радника на одређено време.

Плате запослених као и накнаде за чланове Управног и Надзорног одбора, умањене су у складу са Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („С. Гласник РС“, број 116/2014).